

Ενότητα 5: ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (ΚΑΠ)

Η ενότητα αυτή αποσκοπεί να εξοικειώσει τον σπουδαστή με τα αντικείμενα που σχετίζονται με την ΚΑΠ, τις παρεμβάσεις, τα χρηματοδοτικά εργαλεία και το στρατηγικό σχέδιο της ΚΑΠ για την περίοδο 2023-27.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική της ΕΕ

- Η πολιτική και η Εξέλιξη της (the big picture)
- Νέα εργαλεία πολιτικής στην ΚΑΠ 2023-27 στις άμεσες ενισχύσεις για στήριξη εισοδήματος

Σωτήρης Κουτσομήτρος

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

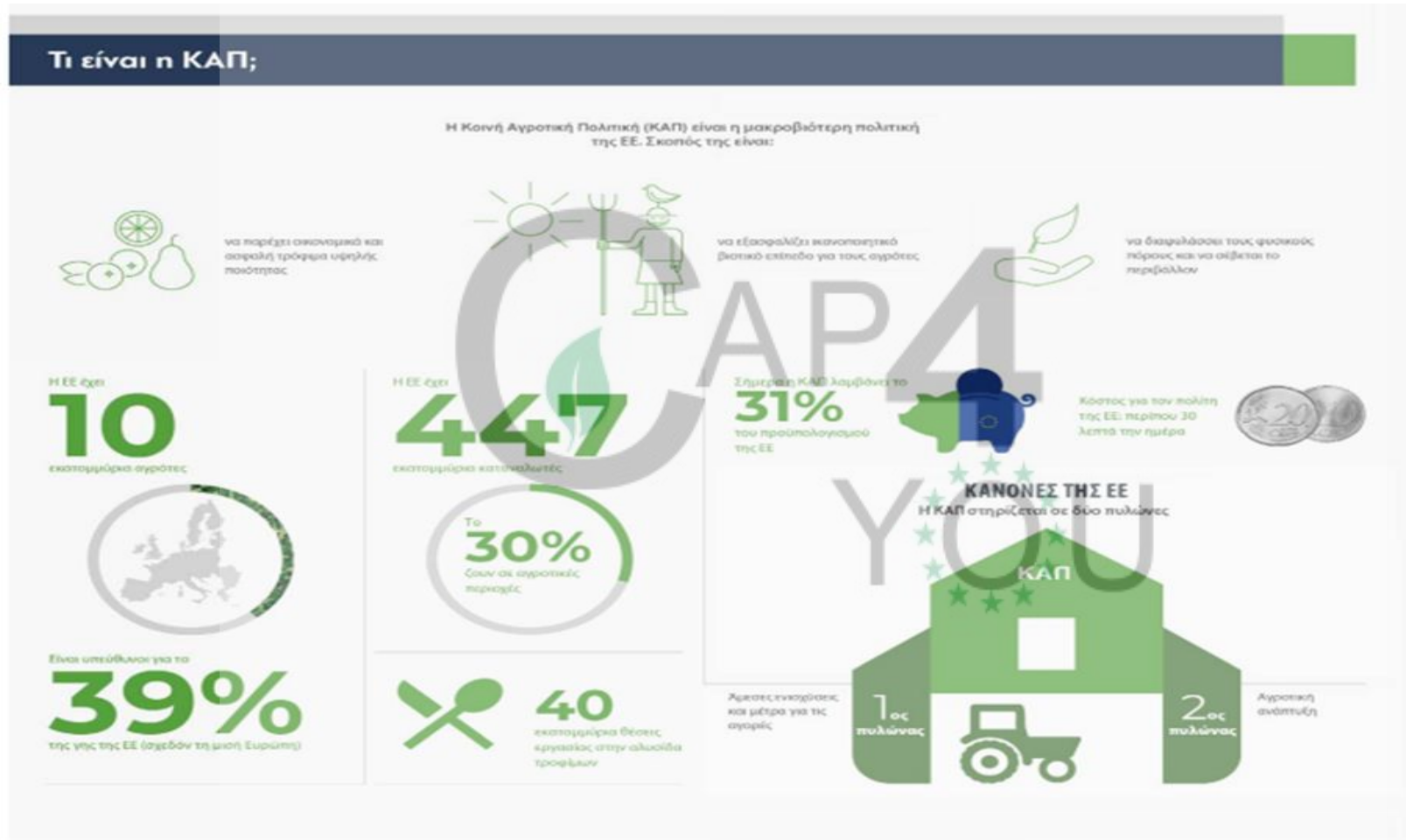
Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

-
- A large, semi-transparent watermark of the 'CAP4 YOU' logo is centered in the background of the slide.
- 1. Η πολιτική**
 - 2. η εξέλιξη της**
 - 3. Εργαλεία ενισχύσεων για την τρέχουσα ΚΓΠ**

Η Κοινή Γεωργική Πολιτική

- Η πιο σημαντική τομεακή πολιτική της ΕΕ
- Μείζον τμήμα του Ευρωπαϊκού προϋπολογισμού : 45% το 2005 – 30% το 2027
- άνω του 70% των νομικών κειμένων της ΕΕ
- Ολοκληρωμένη πολιτική από το χωράφι στο ράφι
- Συνδεδεμένη με άλλες τομεακές
- πολιτικές : Περιβάλλον, ασφάλεια τροφίμων,
- πολιτική συνοχής και προστασία καταναλωτών.
- Βασικές ιστορικές αρχές:
 - Κοινή αγορά προϊόντων,
 - Κοινοτική προτίμηση
 - Κοινή χρηματοδότηση

Η ανάγκη για πολιτική

Πηγή: ΕΕ (2022), διαθέσιμο στο: <https://www.consilium.europa.eu/el/infographics/common-agricultural-policy-cap/>

Η ανάγκη για πολιτική

Οι πολίτες επιθυμούν

- Ασφαλή, υγιεινή επιλογή τροφής σε ανεκτές και διαφανείς τιμές,
- Επάρκεια τροφίμων
- Αειφορική χρήση της γης,
- Ζωντανή ύπαιθρο με ντόπιους κάτοικους, καλό φυσικό περιβάλλον, ζωντανή πολιτιστική κληρονομιά
- Δημόσια αγαθά που δεν αμείβονται από την αγορά

Οι αγρότες χρειάζονται

- Καλό Επίπεδο διαβίωσης
- Υποδομές (εκπαίδευση, υγεία, μεταφορές, επικοινωνίες)
- Εργασία
- Στήριξη για :
 - την αυξημένη διακύμανση των αγορών
 - και των καιρικών αλλαγών
 - την παροχή δημοσίων αγαθών

Στόχοι της ΚΓΠ σύμφωνα με τη Συνθήκη

να αυξήσει την αγροτική παραγωγικότητα , προωθώντας την τεχνική πρόοδο και εξασφαλίζοντας την ορθολογική ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής

Και τη βέλτιστη αξιοποίηση των παραγόντων παραγωγής, ιδίως του εργατικού δυναμικού.

να εξασφαλίσει έτσι ένα δίκαιο βιοτικό επίπεδο για την αγροτική κοινότητα, ιδίως αυξάνοντας τα ατομικά εισοδήματα των ατόμων που ασχολούνται με τη γεωργία.

να σταθεροποιήσει τις αγορές που παρουσιάζουν κυκλικές διακυμάνσεις ;

να εξασφαλίσει τη διαθεσιμότητα των προϊόντων και τις λογικές τιμές καταναλωτή,

Να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες προκλήσεις και προτεραιότητες

Η ΚΓΠ για τους αγρότες

- Στήριξη εισοδήματος για τη συνέχιση της δραστηριότητας (αγορά σπόρων, εφοδίων, κλπ)
- Η μόνη εγγυημένη πηγή εισοδήματος για την αγροτική δραστηριότητα η οποία είναι η μονή επιχείρηση που δεν έχει οροφή
- Οι τράπεζες δέχονται τις άμεσες ενισχύσεις ως εγγυήσεις για δάνεια
- Ενισχύσεις και κίνητρα για επενδύσεις και εκσυγχρονισμό,
- Οι τιμές καταναλωτή παραμένουν χαμηλές, εγγυόμενες και την απορρόφηση των προϊόντων στην αγορά (πχ ελαιόλαδο)
- Συμπληρωματικά μέτρα για βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος
- Στήριξη για παροχή δημοσίων αγαθών (τοπίο, νερό, κλπ)
- Μεγάλη γραφειοκρατεία

Προκλήσεις

Οικονομικές :

- πιέσεις στο αγροτικό εισόδημα αδυναμίες στην παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα
- ανισορροπία στις αλυσίδες αξίας
- χαμηλή ανάπτυξη, υποαπασχόληση, ανεπαρκής ανανέωση των γενεών υποβαθμισμένες υποδομές και υπηρεσίες
- εδαφική ανισορροπία, κοινωνική ένταξη και φτώχεια.

Περιβαλλοντικές :

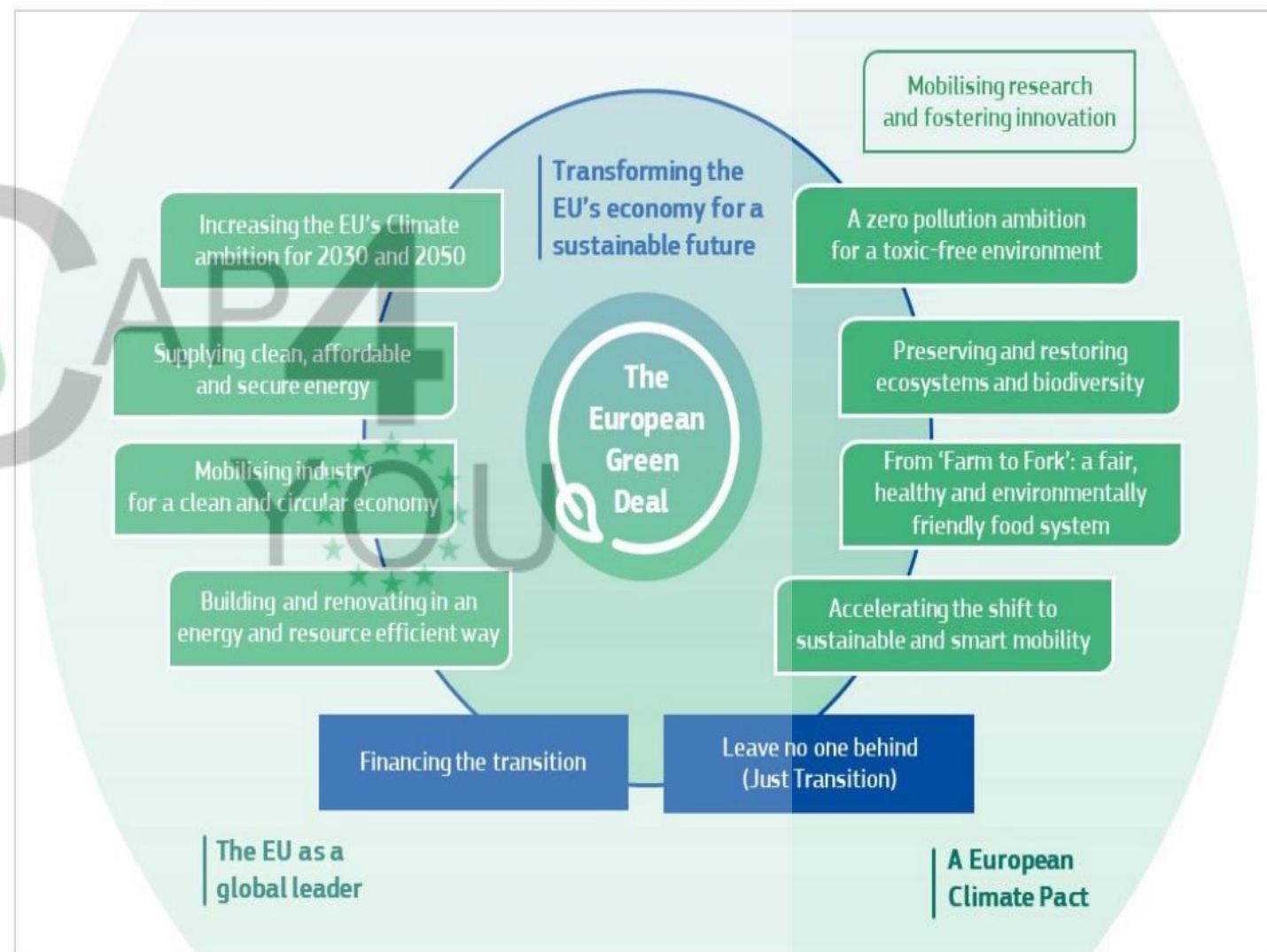
- κλιματική αλλαγή μη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων απώλεια της φύσης και των τοπίων.

Σε άλλες πολιτικές πρωτοβουλίες της ΕΕ

Η Πράσινη Συμφωνία

Οριζόντια Στρατηγική Ανάπτυξης της ΕΕ με ορίζοντα το 2050. Καλύπτει όλους τους τομείς και τα αγροτικά:

- Από το χωράφι στο ράφι
- Στρατηγική Βιοποικιλότητας
- Προστασία και ανάκτηση εδαφών

Από το χωράφι στο ράφι

https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/f2f_action-plan_2020_strategy-info_en.pdf

Στοχεύει στην ταχεία μετάβαση σε ένα βιώσιμο σύστημα παραγωγής που θα :

- Έχει θετικό ή ουδέτερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα,
- Βοηθά την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής
- Αναστρέψει τη μείωση της βιοποικιλότητας
- Διασφαλίζει επάρκεια και ασφάλεια τροφίμων, πρόσβαση σε ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα με βιώσιμο τρόπο
- Διατηρήσει τα χαμηλά επίπεδα τιμών καταναλωτή για τα τρόφιμα παράλληλα διασφαλίζοντας ικανά επίπεδα εισοδήματος για τους αγρότες,
- Προωθήσει την ανταγωνιστικότητα της Ευρωπαϊκής γεωργίας, στηρίζοντας το δίκαιο εμπόριο

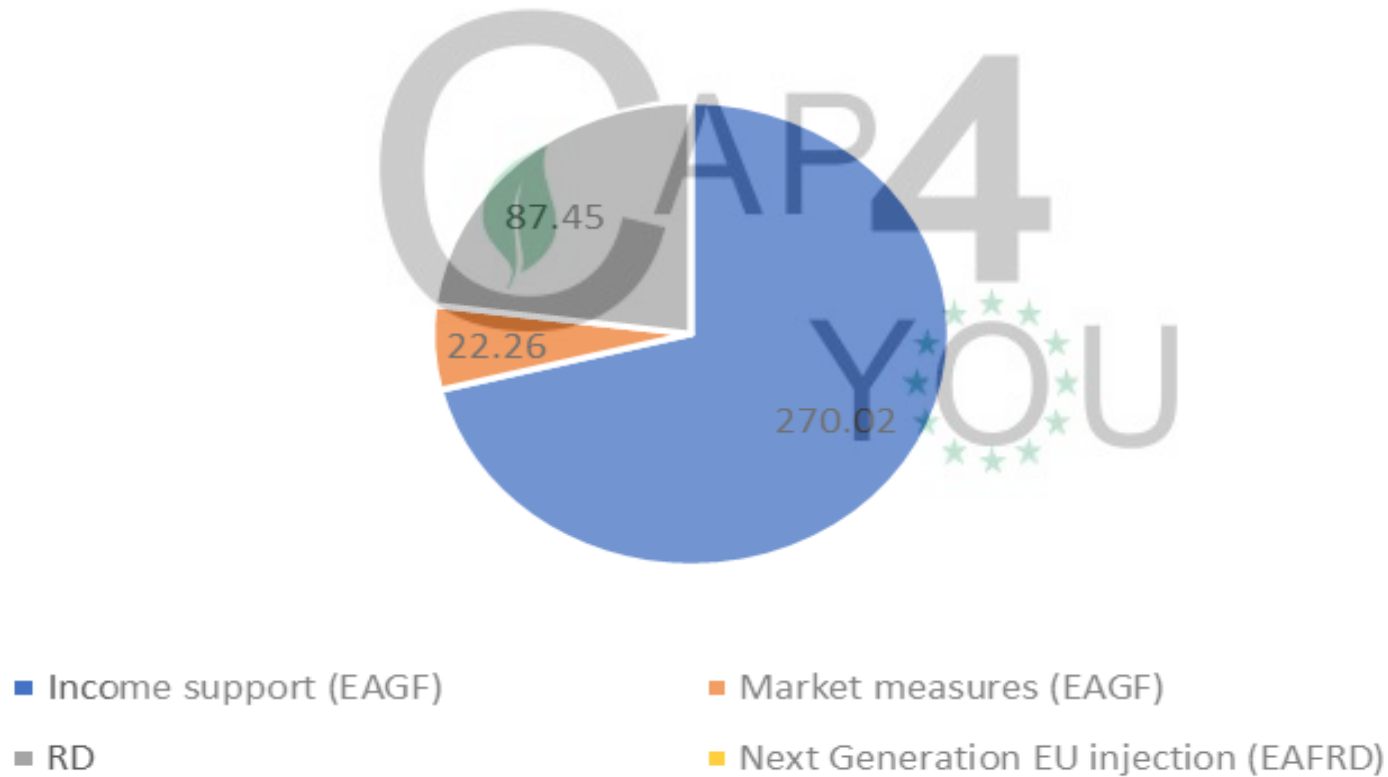
ΚΓΠ (ΚΑΠ) – Προτεραιότητες (τρέχουσες)

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΕ

Ομελέτα χωρίς αυγά δε γίνεται! Ούτε πολιτική χωρίς λεφτά!

CAP Funds 2021-2027 Total 387.8bn€

Παρεμβάσεις της ΚΑΠ (show me the money)

Πυλώνας 1 : Ευρωπαϊκά κονδύλια 100%

Εισοδηματική στήριξη αγροτών με άμεσες
στρεμματικές ετήσιες ενισχύσεις,

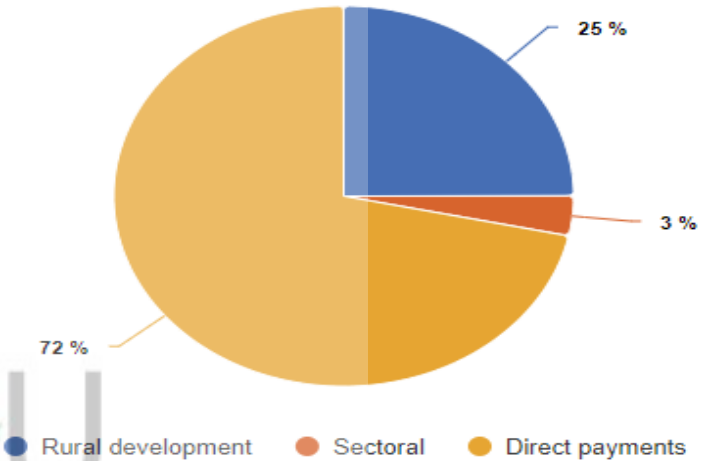
Τομεακές : Ενίσχυση συγκεκριμένων τομέων
(λάδι, κηπευτικά, μέλι, αμπέλι) καθώς και μέτρα
παρέμβασης στην αγορά.

Πυλώνας II: Συγχρηματοδότηση :

Προγράμματα Αγροτικής Ανάπτυξης: Επενδύσεις και εθελοντικά εκτατικά μέτρα (Σχέδια
βελτίωσης, Αγρο-περιβαλλοντικά).

3. Νομοθετικές πράξεις: Ρύθμιση Χρηματοδότησης, Κανόνες και υποχρεώσεις αγροτών και
διοικήσεων, Εναρμόνιση πρακτικών στα ΚΜ και σύνδεση με τις άλλες πολιτικές της ΕΕ
(περιβάλλον, δημόσια υγεία, νερά, κλπ)

Planned financial allocations under the CAP Strategic Plans 2023-27
(in EUR billion)

Source: European Commission

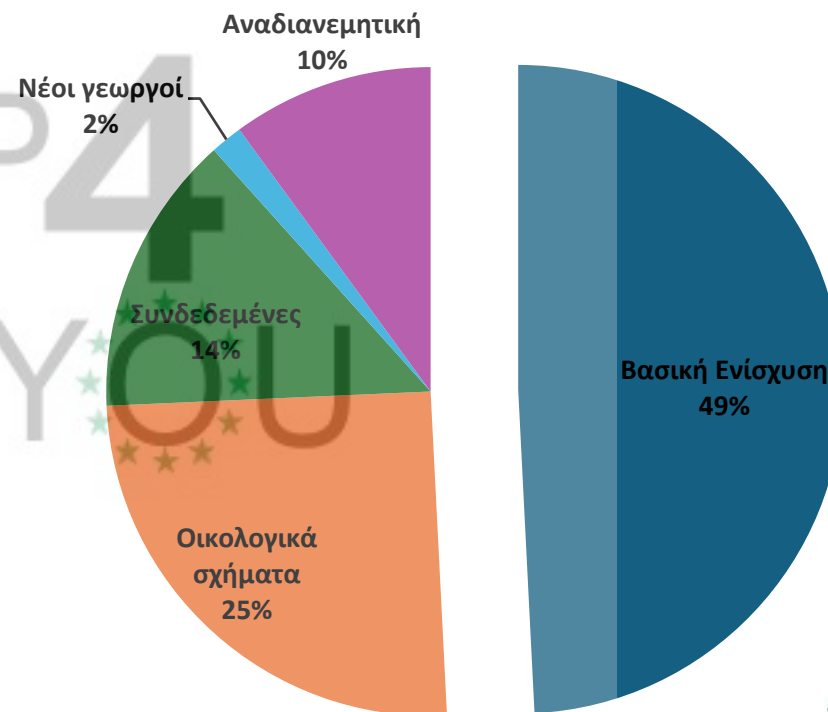
Τα αυγά για την ελληνική ομελέτα (Κονδύλια)

ΠΥΛΩΝΑΣ 1
71,4%
Άμεσες Ενισχύσεις
9.621,62 εκατ €

ΠΥΛΩΝΑΣ 2
27,0%
Αγροτική Ανάπτυξη
3.635,97 εκατ €

ΠΥΛΩΝΑΣ 1
1,6%
Τομεακά Προγράμματα
220,23 εκατ €

Άμεσες Ενισχύσεις 2023-2027

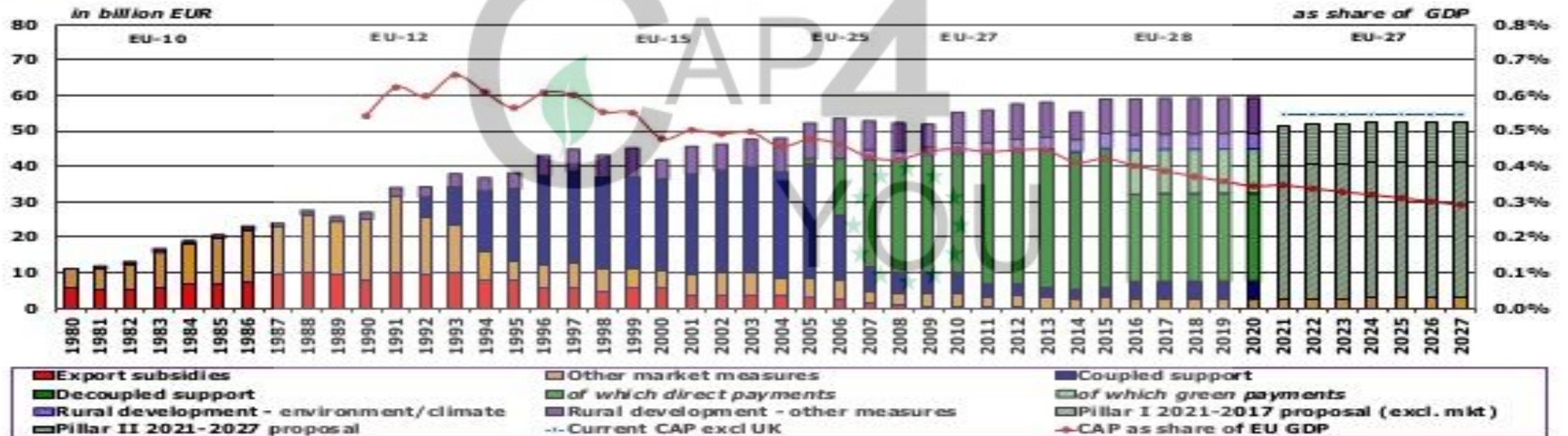

-
- A large, semi-transparent watermark of the CAP4 YOU logo is centered in the background of the slide.
- 1. Η πολιτική**
 - 2. η εξέλιξη της**
 - 3. Εργαλεία ενισχύσεων για την τρέχουσα ΚΓΠ**

Η Εξέλιξη των ενισχύσεων της ΚΓΠ

HOW MUCH: CAP BUDGET IN PERSPECTIVE (current prices)

Source: EC-DG AGRI.

Note: Budget figures are actual until budget year 2016, programmed from 2017-2020, and based on the MFF proposal for 2021-2027.

Η Εξέλιξη της ΚΓΠ

Μέτρα	Θετικό αποτέλεσμα	Αρνητικό αντίκτυπο
Ενισχύσεις ανάλογα με την ποσότητα συγκεκριμένου προϊόντος	Εξασφάλιση τροφίμων για τους Ευρωπαίους Ανάπτυξη της γεωργίας	Υπερπαραγωγή προϊόντων που δεν απορροφά η αγορά Ρύπανση από λιπάσματα
Επιδοτήσεις εξαγωγών	Η ΕΕ γίνεται ο μεγαλύτερος εξαγωγέας γεωργικών προϊόντων υψηλής αξίας	Η ΕΕ εισάγει μεγάλες ποσότητες προϊόντων χαμηλής προστιθέμενης αξίας
Προστασία πλεονάσματος παραγωγής	Εξασφάλιση δίκαιου εισοδήματος γεωργών για προϊόντα που απορρίπτει η αγορά	Απόρριψη προϊόντων και Ρύπανση από λιπάσματα
Αποσύνδεση ποσότητας παραγωγής	Περιβάλλον και βιωσιμότητα πόρων	Μικρή απώλεια παραγωγικότητας
Επιδοτήσεις στην έκταση αποσυνδεδεμένες από τα προϊόντα	Προσανατολισμός των παραγωγών στην αγορά	Κίνδυνος για ορισμένα προϊόντα

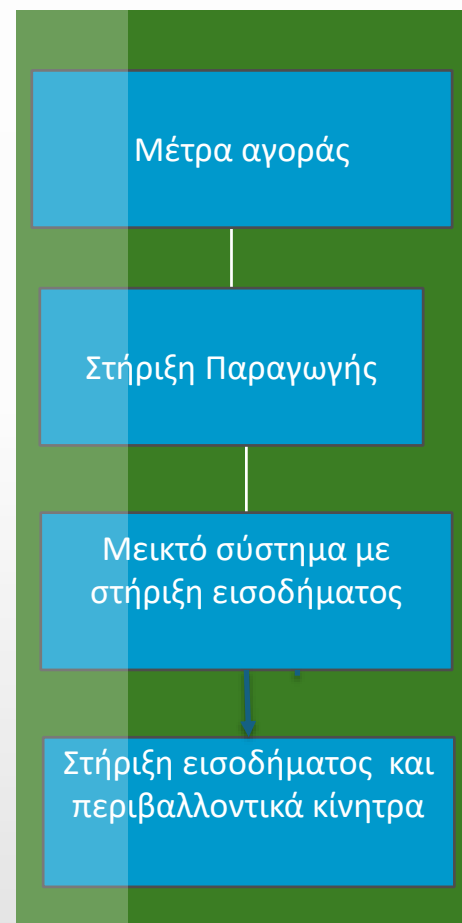
Άμεσες Ενισχύσεις ως δίκτυ ασφαλείας για το εισόδημα των αγροτών

Στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων με σκοπό

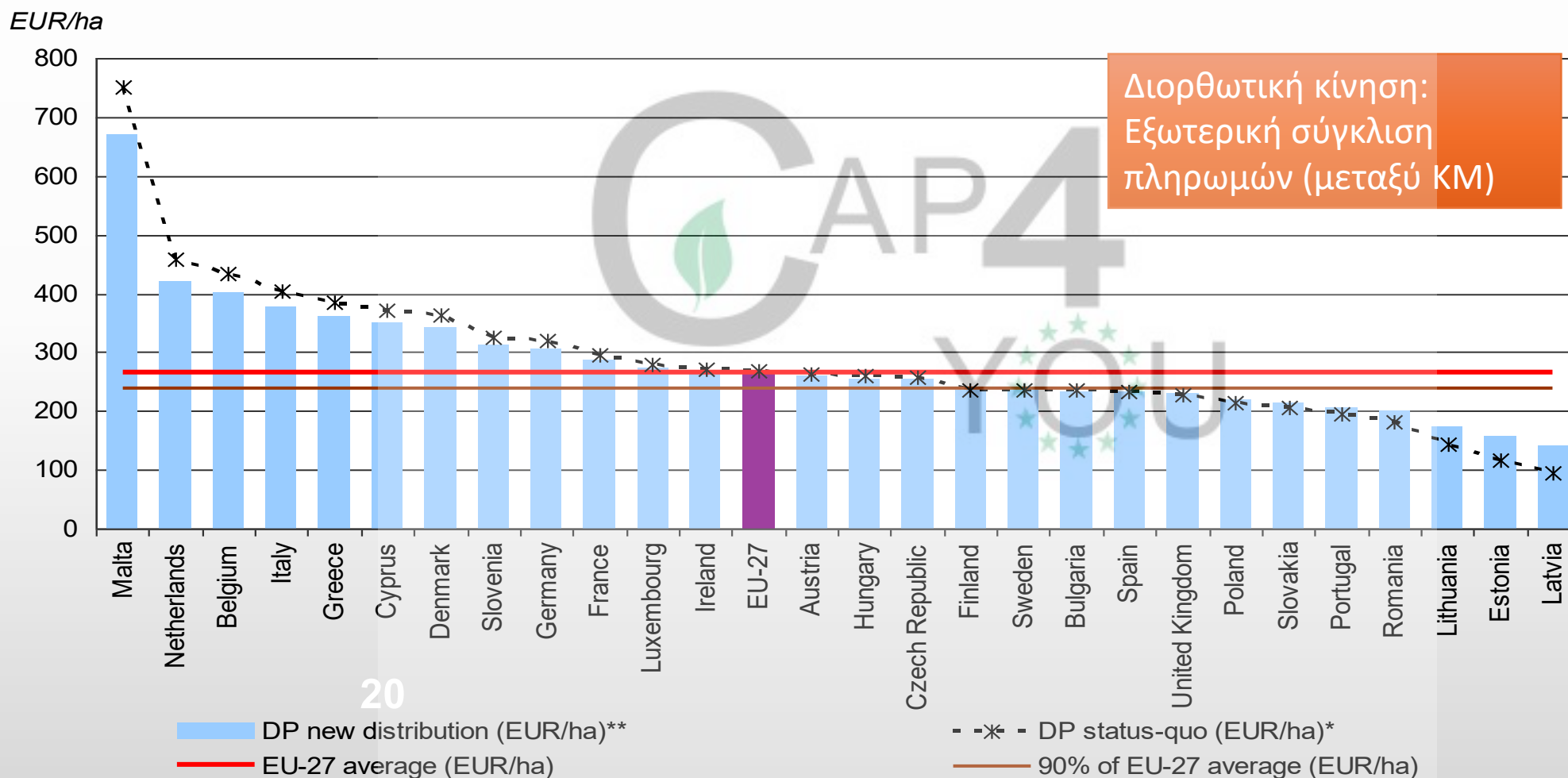
- την εξισορρόπηση των διακυμάνσεων της αγοράς και την αύξηση των εσόδων των γεωργών
- Την εξασφάλιση της συνέχειας της δραστηριότητας

Προκλήσεις:

- διακυμάνσεις των διεθνών τιμών που επηρεάζονται από μη τομεακούς παράγοντες (χρηματιστήρια)
- Υψηλό κόστος παραγωγής
- Τρία σχήματα στήριξης που εξελίσσονται διαχρονικά και μετατρέπονται σε στήριξη του εισοδήματος και περιβαλλοντικά κίνητρα.

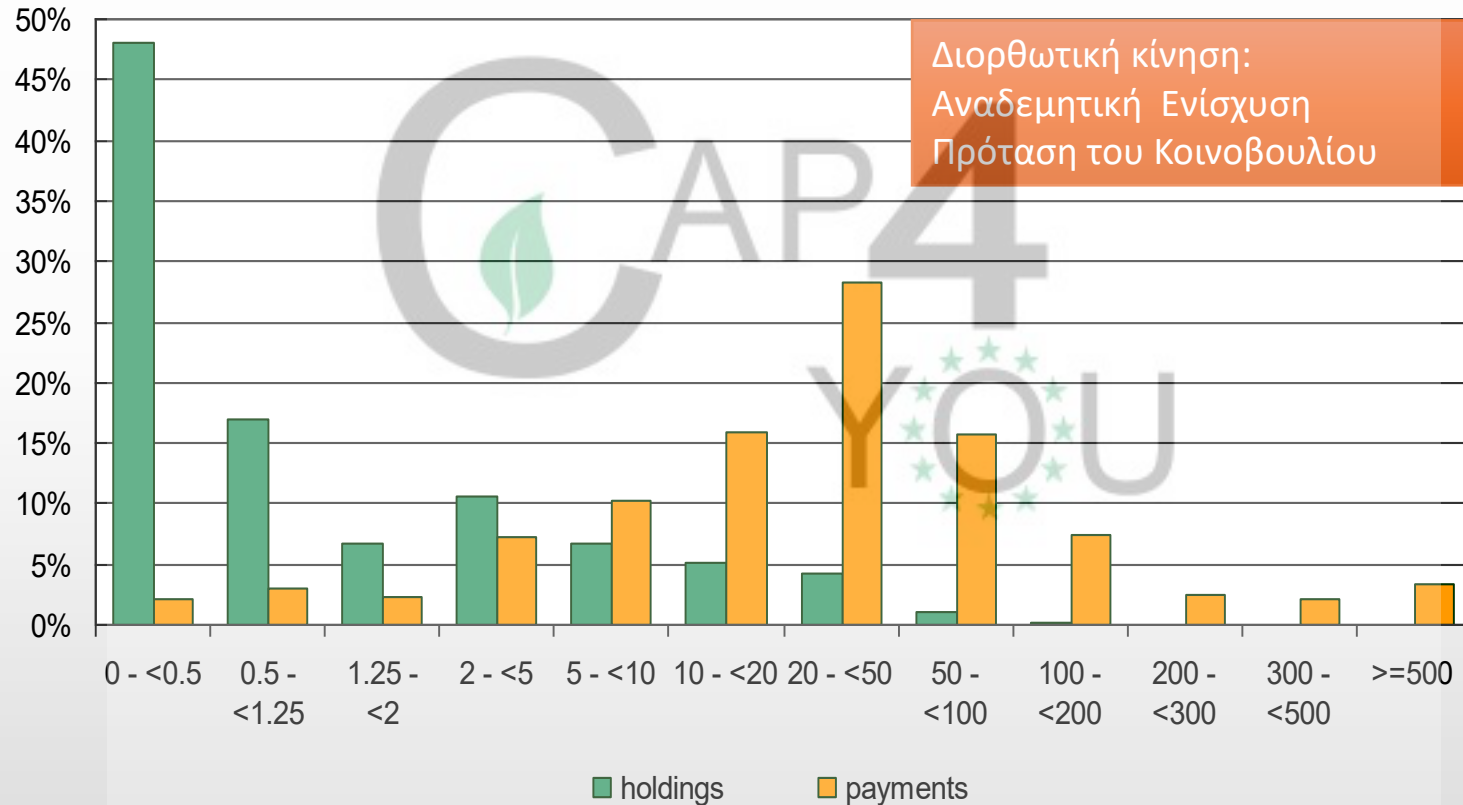

Εξωτερική Σύγκλιση μεταξύ ΚΜ

Κατανομή Άμεσων Ενισχύσεων- 2021

(Direct Support in 1 000 €)

Source: European Commission - DG Agriculture and Rural Development

Αναδιανεμητική Ενίσχυση

- Υποχρεωτική για τα κράτη μέλη 10 % του προϋπολογισμού για τις άμεσες ενισχύσεις
- Ετήσια αποσυνδεδεμένη ενίσχυση ανά εκτάριο υπέρ των μικρών και μεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των νεοεισερχόμενων (5 έτη) νέων γεωργών
- Αξία: ένα ποσό ανά εκτάριο ή διαφορετικά ποσά για διαφορετικά εύρη εκταρίων, μέγιστο όριο εκταρίων που θα καθορισθεί από τα κράτη μέλη στο ΣΣ

Εσείς πως θα το διαρθρώνατε?

Να συνδέσεις ή να μην...?

"To be,
or not to be:
that is
the question"

- Shakespeare

Αποσυνδεδεμένες

- Ελευθερία επιλογής
- Ποσοτική – περιβαλλοντική Ισορροπία
- Προσανατολισμός στην Αγορά
- Βιωσιμότητα εισοδήματος
- Χωρίς εξαρτήσεις

Συνδεδεμένες

- Εγγυημένη Βιωσιμότητα με βάση το προϊόν
- Βιωσιμότητα κλάδων
- Υπερβάλλουσα προσφορά προϊόντος
- Συνέργεια με μεταποίηση
- Εκμετάλλευση υποδομών
- Εξάρτηση από τρίτους
- Στρέβλωση αγοράς

Η διαδικασία λήψης αποφάσεων

ν

Διαβούλευση ως κοινή πρακτική
Κύκλοι επτά ετών
συνήθως ίδιοι με τον Ευρωπαϊκό προϋπολογισμό

Ευρωπαϊκοί θεσμοί

- Συζητήσεις και μελέτες σε επίπεδο ΕΕ
- Δημιουργία Ευρωπαϊκού Νομικού πλαισίου
- Έγκριση παρεμβάσεων ΚΜ

Κράτη Μέλη

- Στρατηγικός σχεδιασμός εντός του Ευρωπαϊκού πλαισίου
- Δημιουργία Εθνικού παράγωγου πλαισίου
- Έλεγχος και πληρωμές
- Αναφορά προς την Ε. Επιτροπή

Αγρότες και λοιποί δικαιούχοι

- Εφαρμογή κανόνων
- Λήψη ενισχύσεων
- Παραγωγή

Ευρωπαϊκοί θεσμοί

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Ελεγκτικό Συνέδριο
- Έλεγχος των Κρατών μελών
- Αναφορά στο Συμβούλιο και Κοινοβούλιο
- Προετοιμασία αλλαγών

Η ΚΓΠ έχει τη δική της Ιστορία!

1962

Εκκίνηση υψηλές εγγυημένες τιμές για τα αγροτικά προϊόντα, γεγονός που οδηγούσε σε υπερπαραγωγή και υψηλό δημοσιονομικό κόστος.

1992

μείωση εγγυημένων τιμών
άμεσες ενισχύσεις στους αγρότες ως αντιστάθμιση.
αγροπεριβαλλοντικά μέτρα
πρόωρη συνταξιοδότηση
αναδάσωση

2000

διπλή δομή της ΚΑΠ:
Πυλώνας I: Άμεσες ενισχύσεις και μέτρα αγοράς
Πυλώνας II: Αγροτική ανάπτυξη
διεύρυνση της ΕΕ προς την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη

2003

Αποσύνδεση ενισχύσεων από παραγωγή
Δικαιώματα ενίσχυσης
Πολλαπλή συμμόρφωση

2013

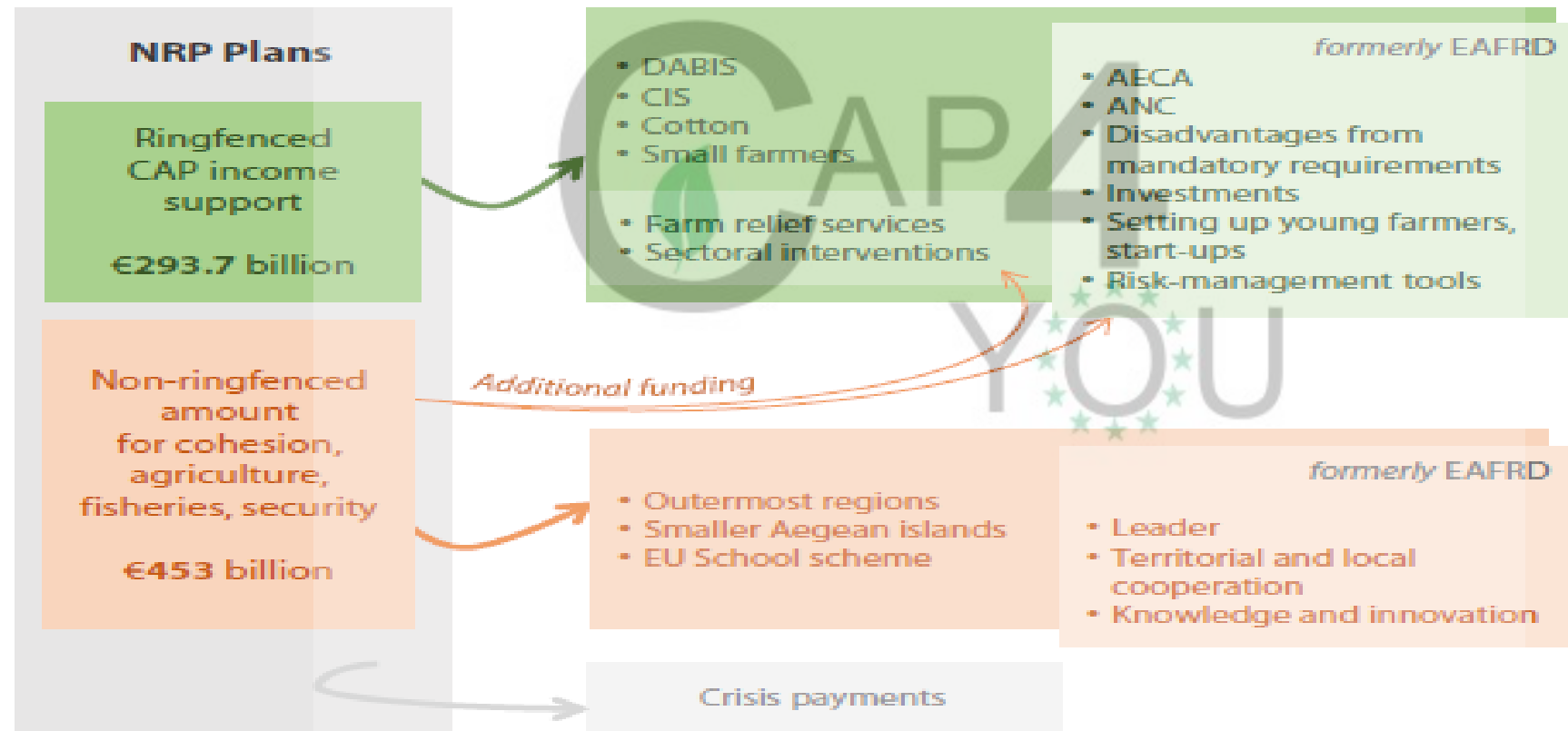
Πρασίνισμα 30%
Δικαιότερη κατανομή μεταξύ αγροτών
Περιφέρειοποίηση
Μεταφορά κονδυλίων μεταξύ πυλώνων

2021

Πράσινη Συμφωνία
Οικολογικά σχήματα 25%
Ευελιξία κονδυλίων
Στρατηγικά σχέδια
Αξιολόγηση επιδόσεων

Η επόμενη μέρα 2028-2034

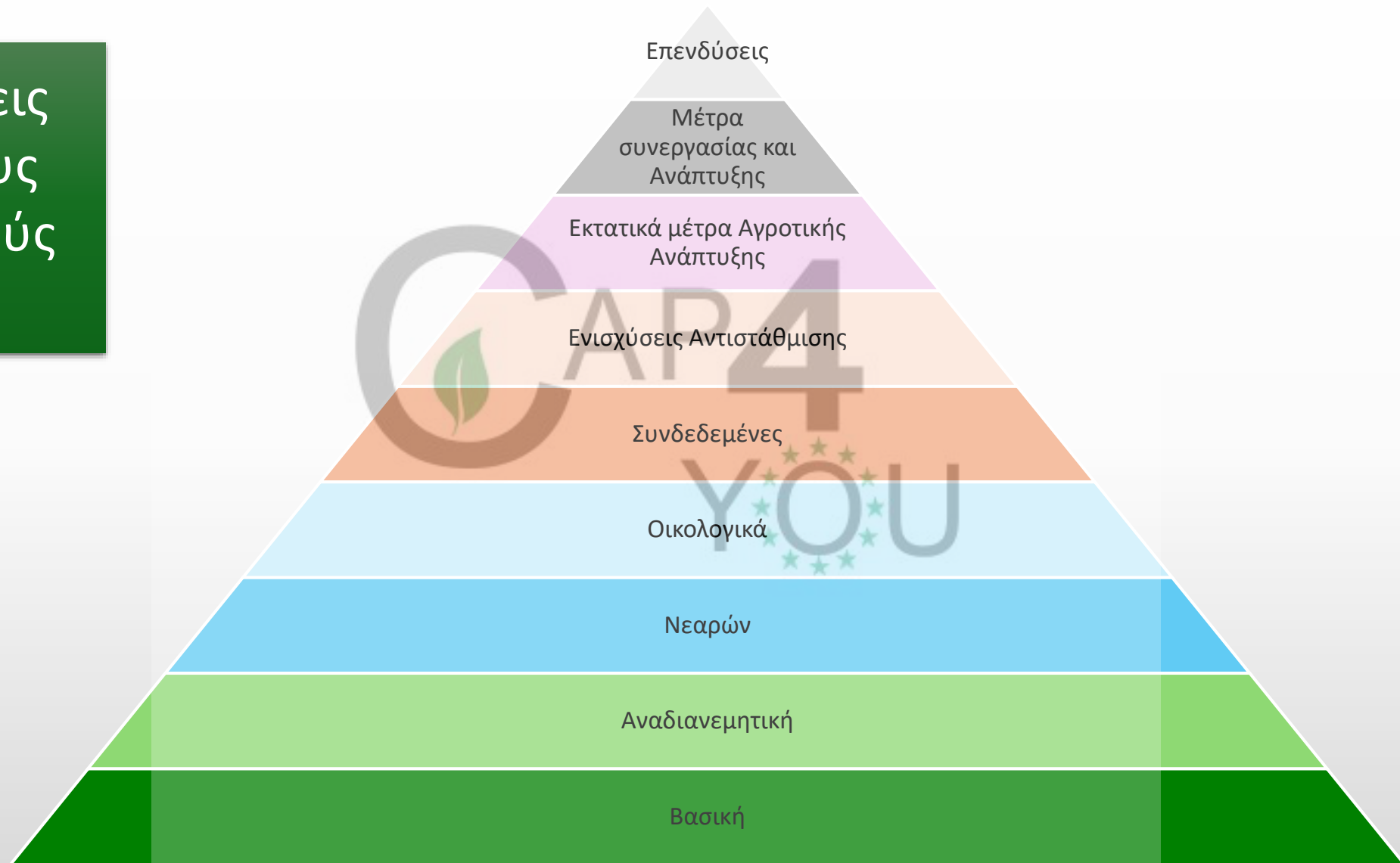
Figure 1 | The CAP within the NRP plans (in current prices)

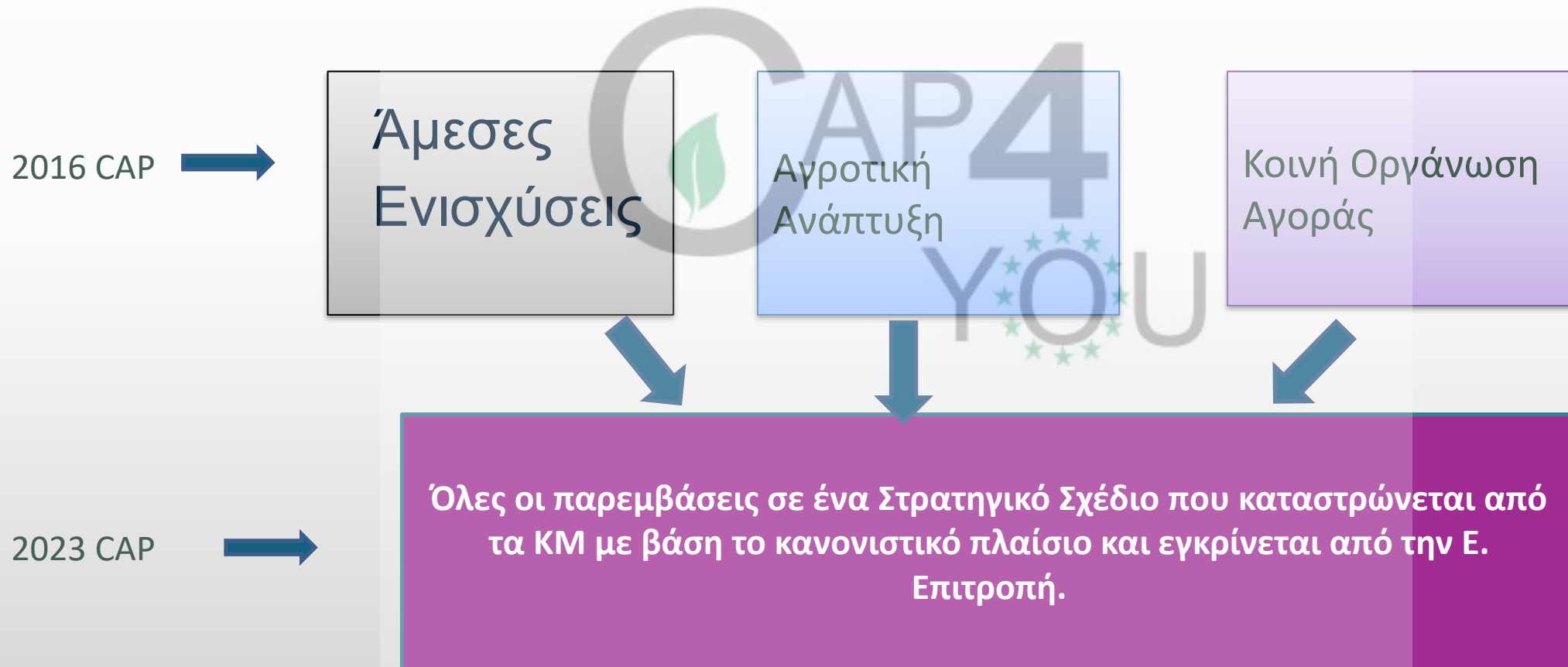
Source: ECA, based on Article 10 of Fund proposal and the Commission factsheet.

-
- A large, semi-transparent watermark of the CAP4YOU logo is centered in the background of the slide.
1. Η πολιτική
 2. η εξέλιξη της
 3. **Εργαλεία ενισχύσεων για την τρέχουσα ΚΓΠ**

Ενισχύσεις
για τους
Γεωργούς

Το νομικό πλαίσιο: Εθνικά Στρατηγικά Σχέδια

Επιλογές ΚΜ

- **Βασική Εισοδηματική στήριξη:**

Με δικαιώματα (Ελλάδα) ή χωρίς ?

Υπολογισμός σύγκλισης αξίας δικαιωμάτων.

- **Ανώτατο Όριο ενισχύσεων?**

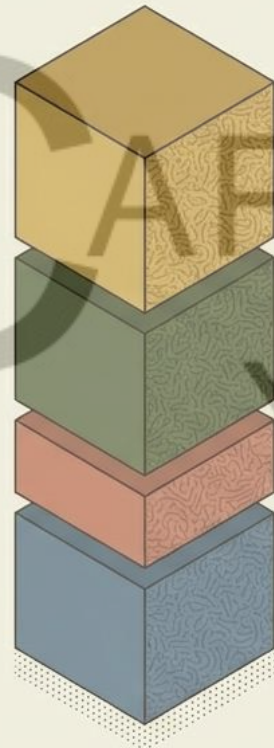
αναδιανεμητική ενίσχυση (άρθρο 26): Τα κράτη μέλη καθορίζουν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο ένα ποσό ανά εκτάριο ή διαφορετικά ποσά για διαφορετικές κλίμακες εκταρίων, καθώς και τον μέγιστο αριθμό εκταρίων ανά γεωργό για τον οποίο καταβάλλεται η αναδιανεμητική ενίσχυση εισοδήματος

- **Μικροί γεωργοί:** Έως 1250 ευρώ/έτος. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να σχεδιάσουν όπως επιθυμούν. Μπορούν να επιτρέψουν διαφορετικά εφάπαξ ποσά ή ποσά ανά εκτάριο για διάφορα όρια έκτασης

- **Συνδεδεμένες ενισχύσεις** με προϊόντα (Ποσότητα έναντι ποιότητας/Περιβαλλοντική ζημία)
- **Οικολογικά σχήματα**

Άμεσες Ενισχύσεις

**Συνοπτική Εικόνα:
Το «Κτίσιμο» του
Εισοδήματος**

+ **Συνδεδεμένες**
(Κατά περίπτωση)

+ **Οικολογικά Σχήματα**
(Π.χ. Βιολογικά, Ψηφιακά)

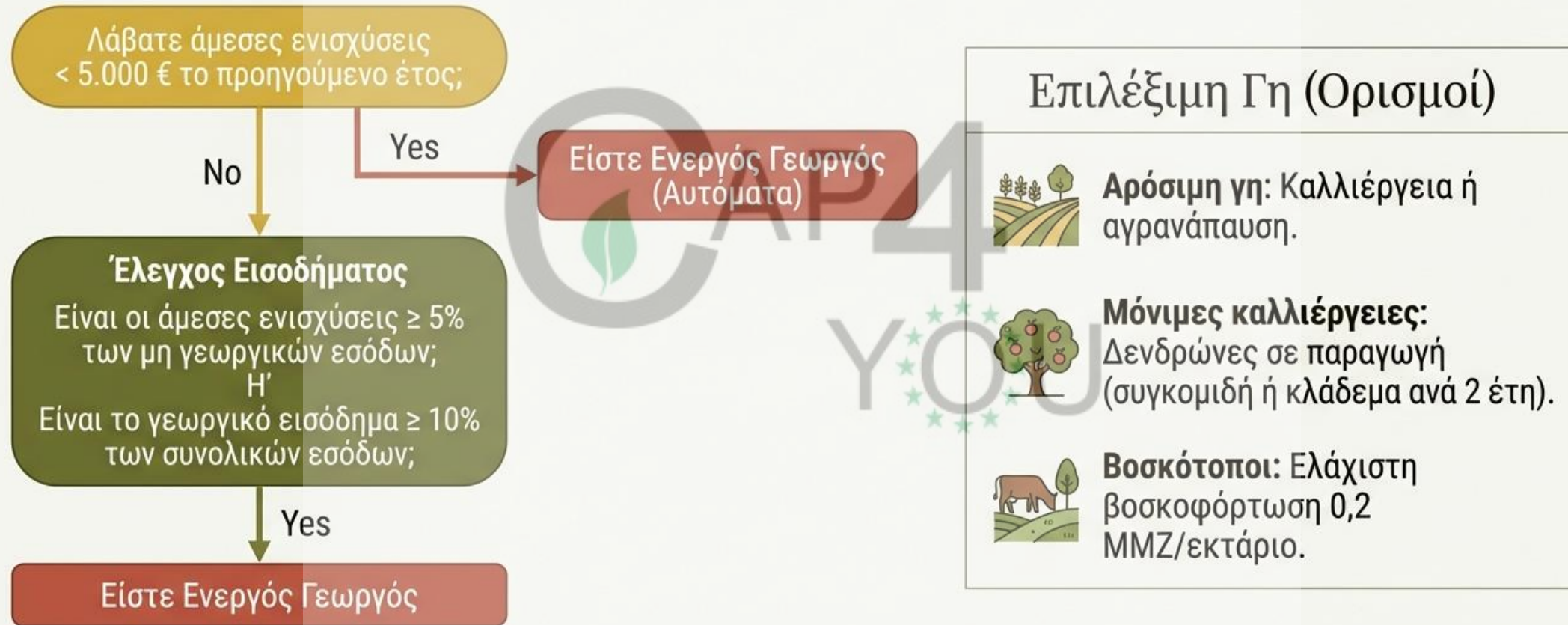
+ **Αναδιανεμητική**
(Για μεσαίες εκμεταλλεύσεις)

Βασική Ενίσχυση
(Flat Rate Περιφέρειας)

**Η βιωσιμότητα απαιτεί στρατηγικό σχεδιασμό
και σωστή επιλογή του μίγματος δράσεων.**

Το Εισιτήριο Εισόδου: Ποιος είναι «Ενεργός Γεωργός»;

Αρνητική Λίστα: Αεροδρόμια, κτηματομεσιτικές, γήπεδα (εκτός αν η γεωργία > 1/3 τζίρου).

Άμεσες Ενισχύσεις

Συμπληρωματική Στήριξη Νεαρών Γεωργών

Ποιος: Ηλικία έως 40 ετών,
αρχηγός εκμετάλλευσης,
πρώτη εγκατάσταση.

Εκπαίδευση: Επίπεδο 4
(Επαγγελματική Σχολή/Λύκειο)
ή γεωτεχνική εκπαίδευση
150 ωρών.

Προϋπολογισμός: 28.000.000 € ετησίως

Ποσό Ενίσχυσης:
~70 € / εκτάριο
(Εύρος: 46€ - 130€)

Διάρκεια: Μέγιστο 5 έτη
Όριο: Μέγιστη έκταση
25 εκτάρια

Άμεσες Ενισχύσεις

Στόχοι Μοναδιαίας Αξίας Δικαιωμάτων (2026)

Εκτίμηση πλήρους σύγκλισης (ΥΑ 520)

Αροτραίες (ΠΕ2)

~215 €

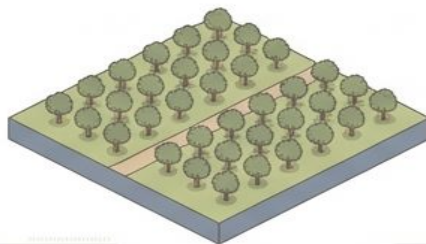
ανά εκτάριο

Μόνιμες (ΠΕ3)

~270 €

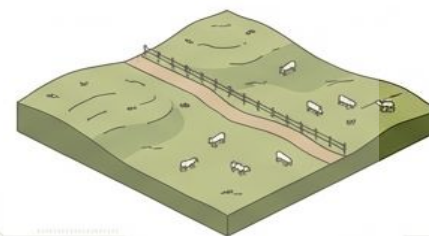
ανά εκτάριο

Βοσκότοποι (ΠΕ1)

~176 €

ανά εκτάριο

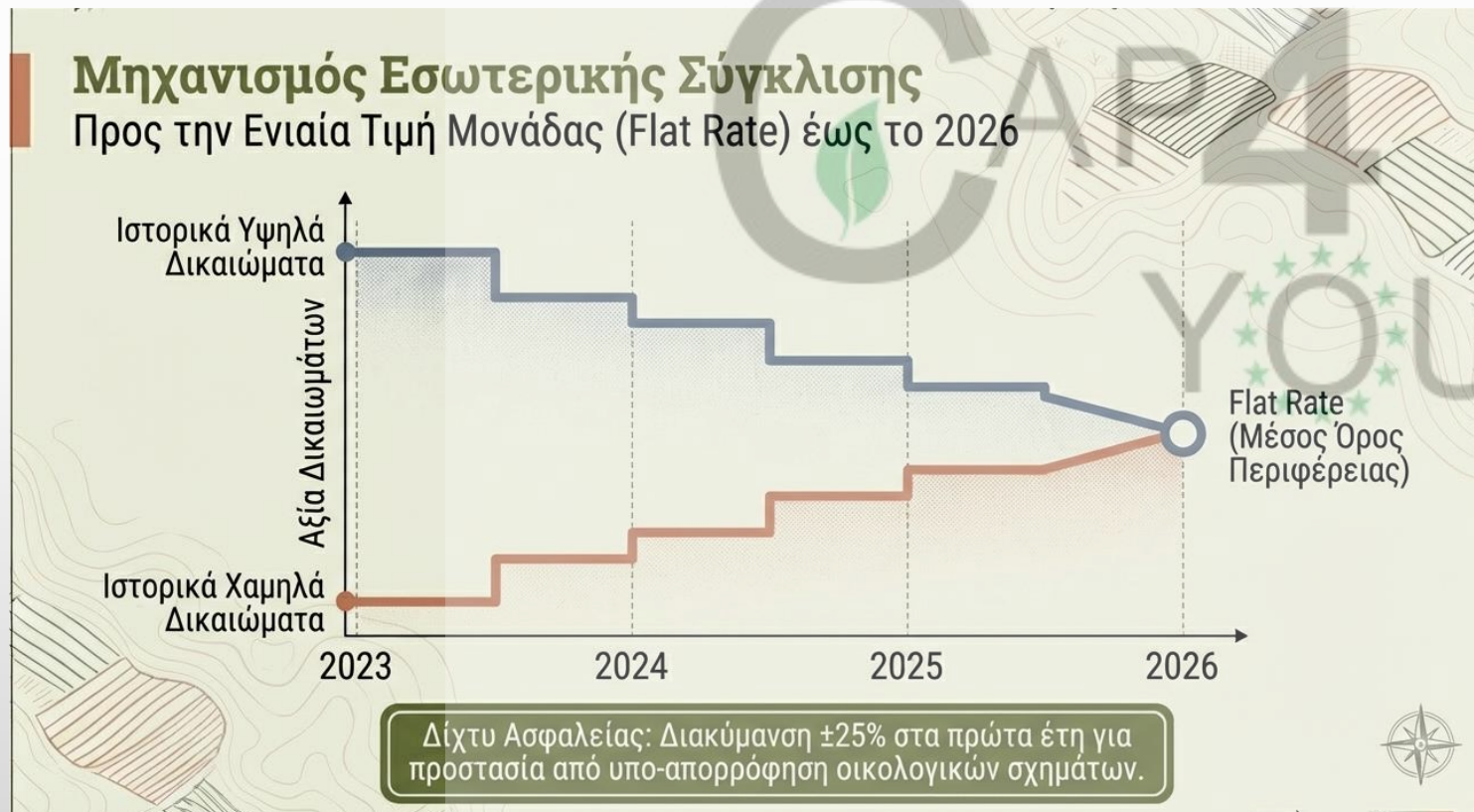

Οι τιμές αποτελούν εκτιμώμενους στόχους και δύνανται να προσαρμόζονται ετησίως.

Εσωτερική Σύγκλιση

- Υποχρεωτική σύγκλιση της αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης
- Μέγιστη αξία και σύγκλιση καθορίζονται έως το 2026.
- Όλα τα δικαιώματα ενίσχυσης τουλάχιστον 85 % του μέσου όρου το 2026
- Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν να προστατεύσουν τους γεωργούς από μείωση άνω του 30 %.

Άμεσες Ενισχύσεις

Υποχρεωτική σύγκλιση της αξίας των δικαιωμάτων ενίσχυσης
Τελική τιμή έως το 2026.
Όλα τα δικαιώματα ενίσχυσης τουλάχιστον 85 % του μέσου όρου το 2026
Προστασία από μείωση άνω του 30 %.

Ανώτατο όριο για άμεσες ενισχύσεις

Μια χαμένη ευκαιρία??

- ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ **Δεν** εφαρμόστηκε στην Ελλάδα
- 100% μείωση για ποσά άνω των 100.000
- 60.000-100.000 έως 85% με δυνατότητα πρόσθετων δόσεων. Τα κράτη μέλη μπορούν να αφαιρούν από το ποσό των άμεσων ενισχύσεων
- όλους τους μισθούς, συμπεριλαμβανομένων των φόρων και των κοινωνικών εισφορών που σχετίζονται με την απασχόληση
- το άτυπο ισοδύναμο κόστος της τακτικής και μη αμειβόμενης εργασίας που συνδέεται με γεωργική δραστηριότητα την οποία ασκούν άτομα που εργάζονται στην εν λόγω γεωργική εκμετάλλευση και δεν λαμβάνουν μισθό ή λαμβάνουν αμοιβή χαμηλότερη από το ποσό που καταβάλλεται συνήθως για τις παρεχόμενες υπηρεσίες, αλλά ανταμείβονται μέσω του οικονομικού αποτελέσματος της γεωργικής εκμετάλλευσης (ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ)
- το στοιχείο του κόστους εργασίας των δαπανών από συμβάσεις συμβάσεων.

Το Δίκτυ Ασφαλείας: Βασική & Αναδιανεμητική Ενίσχυση

Βασική Εισοδηματική Στήριξη (Π1-21)

Διαφοροποίηση ανά
Αγρονομική Περιφέρεια
Αγρονομική Περιφέρεια
(Αροτραίες, Μόνιμες,
Βοσκότοποι). Βάση
δικαιωμάτων.

Αναδιανεμητική Ενίσχυση (Π1-29)

Στήριξη μικρομεσαίων
εκμεταλλεύσεων.

- **Αροτραίες: ~138 €/ha**
- **Μόνιμες: ~116 €/ha**
- **Βοσκότοποι: ~177 €/ha**

Νέοι Γεωργοί (Π1-30)

Επιπλέον ενίσχυση για
γεωργούς <40 ετών
(πρώτη (πρώτη
εγκατάσταση).

~70 €/ha για 5 έτη.

Άμεσες Ενισχύσεις

Οι Τρεις Αγρονομικές Περιφέρειες Κατανομή Προϋπολογισμού (ΥΑ 520, Άρθρο 5)

Η χώρα διαιρείται σε τρεις
διακριτές ζώνες παραγωγής.

Τα δικαιώματα είναι αυστηρά
συνδεδεμένα με την περιφέρεια
και δεν μεταφέρονται
μεταξύ τους.

Η κατανομή βασίζεται σε παραγωγικότητα εδάφους και ιστορικά δεδομένα.

ΠΕ3: Μόνιμες
Καλλιέργειες

27.5%

ΠΕ1: Βοσκότοποι

26.9%

ΠΕ2: Αροτραίες
Καλλιέργειες

45.6%

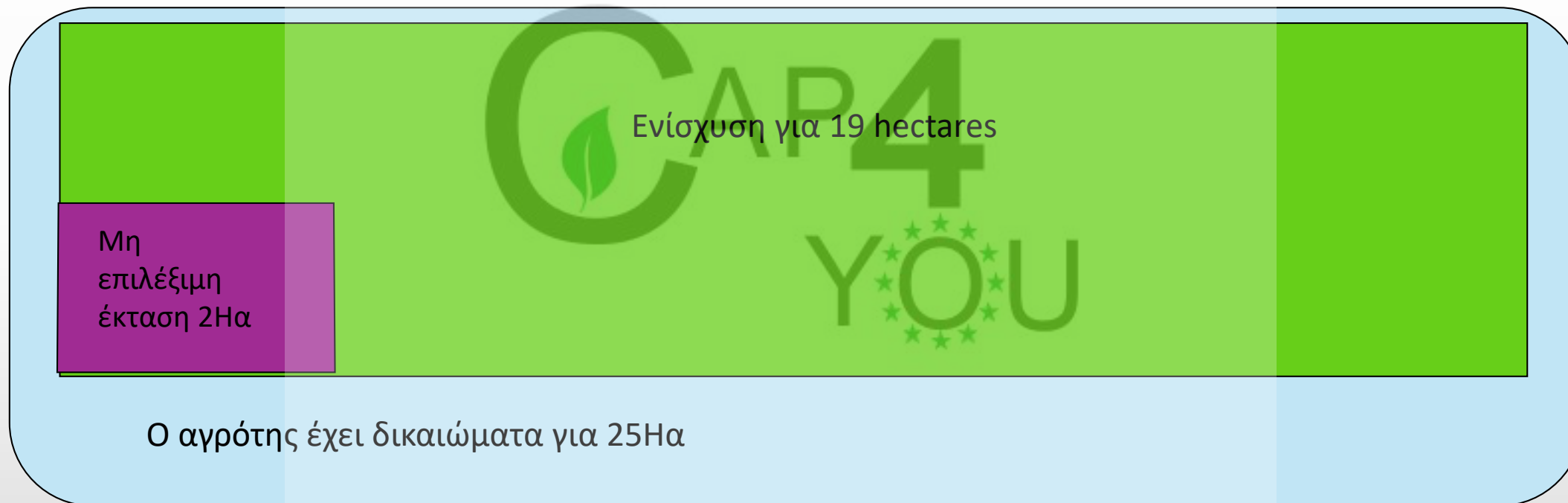
Βασική ενίσχυση με δικαιώματα

- Ο γεωργός θα πληρωθεί για 15 εκτάρια

Βασική ενίσχυση με δικαιώματα

Αγροτική γη εκμετάλλευσης 20Ha, Επιλέξιμη 19Ha

Τα υπόλοιπα δικαιώματα επιστρέφουν στο Εθνικό απόθεμα
μετά από 2 χρόνια Αδράνειας

Βασική ενίσχυση χωρίς δικαιώματα

Απλοποιημένο Παράδειγμα

- Ολική έκταση της χώρας ή της Περιοχής: 300 Ha
- Ολικός προϋπολογισμός Βασικής ενίσχυσης 60.000
- Αξία ανά εκτάριο=200€
- 5 αγρότες
- Η ενίσχυση ισούται με το γινόμενο εκταρίων * 200€
- Καμία ιστορική σύνδεση με το παρελθόν
- Πιο εύκολη διαχείριση για τους αγρότες και τη διοίκηση

Γεωργός Α 30 Ha

Γεωργός Γ 130 Ha

Γεωργός Δ 40 Ha

Γεωργός Β 50 Ha

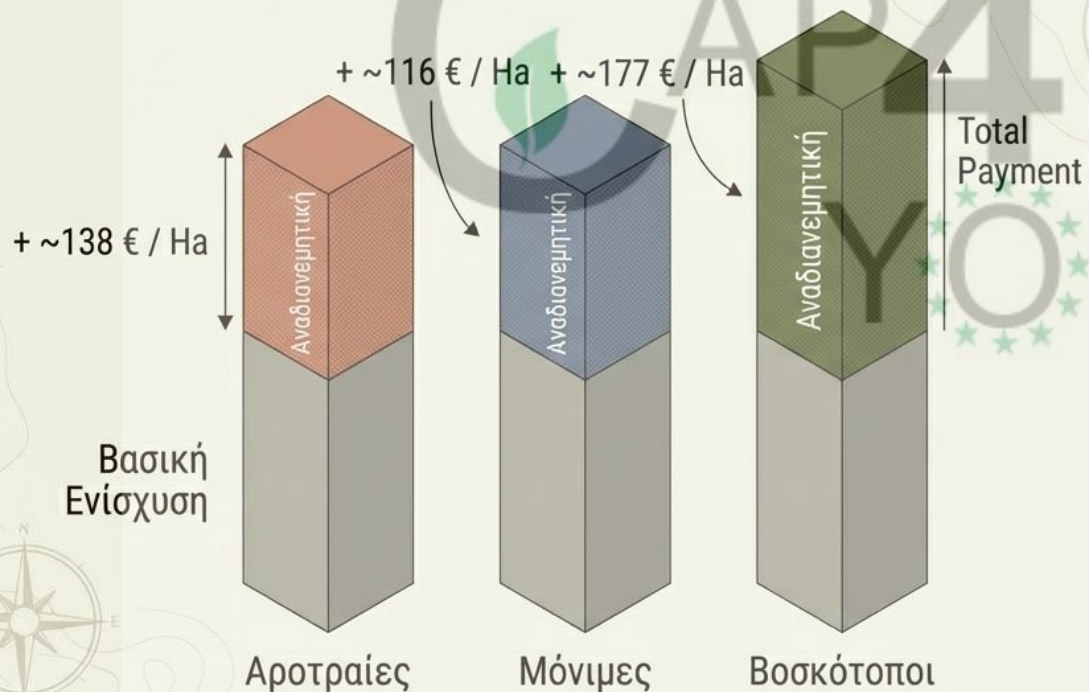

Γεωργός Ε 50 Ha

Άμεσες Ενισχύσεις

Αναδιανεμητική Ενίσχυση (CRISS)

Στήριξη στις βιώσιμες μεσαίες εκμεταλλεύσεις

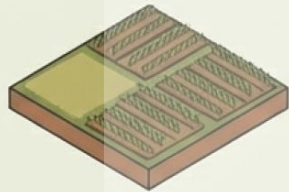
Χρηματοδότηση: 10,2% του εθνικού ανώτατου ορίου.

Προϋπόθεση: Χορηγείται σε εκτάσεις εντός συγκεκριμένων ορίων μεγέθους.

Άμεσες Ενισχύσεις

Ελάχιστα Όρια και Εθνικό Απόθεμα

Το Εισιτήριο Εισόδου

Ελάχιστη Έκταση:
0,4 εκτάρια
(4 στρέμματα)

Ελάχιστο Ποσό
Πληρωμής: 150€

Εξαίρεση: Νησιά Αιγαίου
(πλην Εύβοιας & Κρήτης)

Εθνικό Απόθεμα (ΥΑ 520)

Προτεραιότητα σε:

- Νεοεισερχόμενοι Γεωργούς
- Νέους Γεωργούς

Αξία Δικαιωμάτων =
Περιφερειακός Μέσος Όρος

Τεχνική λύση Βοσκοτόπων

Εως 2013

- Ειδικές ενισχύσεις κτηνοτροφίας με βάση ζωικό κεφάλαιο, χωρίς βοσκότοπο

ΚΓΠ 2013

- Κατάργηση ειδικών ενισχύσεων
- Όλα τα δικαιώματα έπρεπε να αντιστοιχιστούν σε βοσκότοπο

Ελληνικοί βοσκότοποι
95% δημόσιοι

- Ενοικιαστήρια κατά το δοκούν ή ανάλογα με τα ζώα?
- Πως θα μοιραστεί ο βοσκότοπος?

Τεχνική λύση

- Υπολογισμός ζωικών μονάδων και χορήγηση βοσκότοπου με βάση περιφερειακή πυκνότητα βόσκησης (ζώα (ΚΒΔ)/εκτάσεις)
- Αν δεν επαρκεί ο βοσκότοπος από όμορη περιφέρεια

Να συνδέσεις ή να μην...?

"To be,
or not to be:
that is
the question"

- Shakespeare

Αποσυνδεδεμένες

- Ελευθερία επιλογής
- Ποσοτική – περιβαλλοντική Ισορροπία
- Προσανατολισμός στην Αγορά
- Βιωσιμότητα εισοδήματος
- Χωρίς εξαρτήσεις

Συνδεδεμένες

- Εγγυημένη Βιωσιμότητα με βάση το προϊόν
- Βιωσιμότητα κλάδων
- Υπερβάλλουσα προσφορά προϊόντος
- Συνέργεια με μεταποίηση
- Εκμετάλλευση υποδομών
- Εξάρτηση από τρίτους
- Στρέβλωση αγοράς

Συνδεδεμένες Ενισχύσεις

Σιτηρά: Ο Πιστοποιημένος Σπόρος

Βασικές Προϋποθέσεις

- **Σκληρό Σιτάρι (ΦΕΚ 3781) & Μαλακό Σιτάρι (ΦΕΚ 3992):** Ελάχιστη ποσότητα πιστοποιημένου σπόρου 18 κιλά/στρέμμα (180 kg/ha).
- **Κριθάρι (ΦΕΚ 3993):** Χρήση πιστοποιημένου σπόρου (ή υλικού καλλιτερευτή για 5ετία με ετικέτες διατηρητή).

ΠΡΟΣΟΧΗ: Φυλάσσουμε τις ετικέτες και τα τιμολόγια αγοράς σπόρου για 5 χρόνια.

Ενδεικτικός προϋπολογισμός Σκληρού Σίτου:
16.000.000€ ετησίως.

Αραβόσιτος: Νερό και Ελάχιστες Αποδόσεις

	Σπόρος (ΦΕΚ 963)	2,5 κιλά/στρέμμα ή 7.000 σπόροι/στρέμμα.
	Ελάχιστη Παράδοση	9 τόνοι/εκτάριο (καρπός) ή 40 τόνοι/εκτάριο (ενσίρωμα).
	Η Κόκκινη Γραμμή	Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα: Οι εκτάσεις πρέπει να βρίσκονται σε περιοχές με υδατικά συστήματα σε «καλή κατάσταση».
	Τεκμηρίωση	Απαιτείται τιμολόγιο πώλησης ή αγοράς (ακόμα και για ιδιοκατανάλωση).

Συνδεδεμένες Ενισχύσεις

Πρωτεϊνούχα & Ψυχανθή: Στόχος η Αυτάρκεια

Ανθρώπινη Κατανάλωση (ΦΕΚ 954)

Φακή, ρεβίθι, φασόλι, κουκί, λαθούρι.

Ζωοτροφές (ΦΕΚ 955, 956)

- Σανοδοτικά: Μηδική, Τριφύλλι
- Κτηνοτροφικά: Βίκος, λούπινο, μπιζέλι.

Συνδεδεμένες Ενισχύσεις

Βιομηχανική Τομάτα & Πορτοκάλι: Σύνδεση με τη Μεταποίηση

Βιομηχανική Τομάτα (ΦΕΚ 2775)

- Ελάχιστη Παράδοση: 50 τόνοι/εκτάριο
- Υποχρεωτική Στάγδην Άρδευση
- Παράδοση: 1 Ιουνίου - 30 Νοεμβρίου

Πορτοκάλι Χυμοποίησης (ΦΕΚ 2776)

- Ελάχιστη Παράδοση: 7 τόνοι/εκτάριο
- Παράδοση: 1 Ιανουαρίου - 31 Δεκεμβρίου

Απαιτείται υποχρεωτική σύμβαση και παράδοση σε εγκεκριμένες μεταποιητικές επιχειρήσεις.

Σηροτροφία: Ενίσχυση μιας Παραδοσιακής Δραστηριότητας (ΦΕΚ 5293)

Δικαιούχοι: Εκτροφείς *Bombyx mori* L. (παραγωγή κουκουλιών).

Κουτιά Αναφοράς: 1.311 πιστοποιημένα κουτιά (συνολικό όριο έτους).

Προϋπόθεση: Σύνδεση με μονάδες αναπλήσισης/νηματοποίησης.

Απαίτηση: Ειδικός ΚΑΔ δραστηριότητας.

Συνδεδεμένες Ενισχύσεις

Ειδικές Καλλιέργειες: Ταυτότητα και Ποιότητα

Ρύζι (ΦΕΚ 953)

Παράδοση σε ορυζόμυλους/εμπόρους έως 28 Φεβρουαρίου.

Μήλα (ΦΕΚ 957)

Εστίαση σε ΠΟΠ/ΠΓΕ (Ζαγορά, Πιλαφά, Καστοριά, Φιρίκι). Ελάχιστη παράδοση 5 τόνοι.

Κορινθιακή Σταφίδα (ΦΕΚ 5906)

Ελάχιστη παράδοση 150 κιλά/στρέμμα ξηρού προϊόντος (1 Αυγ - 30 Νοε).

Σπόροι Σποράς (ΦΕΚ 5520)

Σύμβαση πολλαπλασιασμού με σποροπαραγωγική επιχείρηση.

Συνδεδεμένες Ενισχύσεις

Αιγοπροβατοτροφία: Ο Κανόνας 100:1

Ο Χρυσός Κανόνας (ΦΕΚ 3702)

Αναλογία: Ελάχιστη παράδοση 100 κιλών γάλακτος ανά επιλέξιμο ζώο (προβατίνα/αίγα).

- Διατήρηση του δηλωθέντος αριθμού ζώων έως την ετήσια απογραφή.
- Παράδοση σε εγκεκριμένες μονάδες μεταποίησης.
- Ηλεκτρονική σήμανση και καταγραφή στο Ο.Π.Σ.Κ.
- Καταγραφή στο σύστημα «ARTEMIS» για ιδιοπαραγωγή.

Συνδεδεμένες Ενισχύσεις

Βοοτροφία: Τρία Μέτρα για το Κρέας (ΦΕΚ 3477)

Μέτρο Α (Θηλυκά Αναπαραγωγής)

Ηλικία 18 μηνών - 12 ετών.
Γέννα εντός του έτους ενίσχυσης.

Μέτρο Β (Σφάγια 11-12 μηνών)

Παραμονή στην εκμετάλλευση 5 μήνες πριν τη σφαγή.

Μέτρο Γ (Σφάγια 14-24 μηνών)

Παραμονή στην εκμετάλλευση 5 μήνες πριν τη σφαγή.

Ελάχιστος αριθμός: 6 επιλέξιμα ζώα ανά εκμετάλλευση.

Συνδεδεμένες Ενισχύσεις

Έλεγχοι & Παραστατικά: Η Οργάνωση του Φακέλου

Τιμολόγια (Δελτία Αποστολής/Πώλησης) - Αδιαπραγμάτευτη απόδειξη παράδοσης.

Καρτελάκια Σπόρων - Φύλαξη για 5 χρόνια (απόδειξη πιστοποίησης).

Ζυγολόγια - Αποδεικτικό της ελάχιστης στρεμματικής απόδοσης.

Έλεγχοι - Διοικητικοί (100%) και Επιτόπιοι (5%). Ποινές για ψευδή στοιχεία.

Συνδεδεμένες Ενισχύσεις

Α/Α	ΜΕΤΡΟ	ΕΤΗΣΙΟΣ ΠΡΟΥΠ/ΜΟΣ (€)	ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (ha/ζώα/κουτιά)	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΤΙΜΗ ΜΟΝΑΔΑΣ (€/εκτάριο, €/ζώο)	Ελάχιστη τιμή Μονάδας	Μέγιστη Τιμή Μονάδας
1	ΣΚΛΗΡΟΣ ΣΙΤΟΣ	16,000,000	160,000	100	85	115
2	ΜΑΛΑΚΟΣ ΣΙΤΟΣ	5,824,000	58,240	100	85	115
3	ΚΡΙΘΑΡΙ	8,320,000	83,200	100	85	115
4	ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ (ΝΕΑ)	42,350,000	77,000	550	468	633
5	ΡΥΖΙ	7,938,000	26,460	300	255	345
6	ΣΠΟΡΟΙ ΣΠΟΡΑΣ	4,465,000	9,500	470	400	541
7	ΠΡΩΤ. ΚΤΗΝ. ΨΥΧΑΝΘΗ	14,396,928	74,984	192	163	221
8	ΠΡΩΤ. ΣΑΝΟΔΟΤΙΚΑ ΨΥΧΑΝΘΗ	16,179,605	194,935	83	71	95
9	ΒΙΟΜΗΧ. ΤΟΜΑΤΑ	2,233,856	4,363	512	435	589
10	ΠΟΡΤΟΚΑΛΙ ΧΥΜΟΠΟΙΗΣΗΣ	3,573,460	8,780	407	346	468
11	ΟΣΠΡΙΑ ΓΙΑ ΑΝΘΡΩΠ. ΚΑΤΑΝ.	8,369,025	29,365	285	242	328
12	ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ ΣΤΑΦΙΔΑ	3,518,628	10,111	348	296	400
13	ΜΗΛΑ	542,800	1,150	472	401	543
	ΣΥΝΟΛΟ ΦΥΤΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	133,711,302	738,088			
14	ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ	64,862,472	5,405,206	12	10	14
15	ΒΟΕΙΟ ΚΡΕΑΣ-ΜΕΤΡΟ Α (θηλάζουσες)	22,680,000	210,000	108	92	124
16	ΒΟΕΙΟ ΚΡΕΑΣ-ΜΕΤΡΟ Β (σφαγή 11-12 μηνών)	1,770,600	8,853	200	170	230
17	ΒΟΕΙΟ ΚΡΕΑΣ-ΜΕΤΡΟ Γ (σφαγή 12-24 μηνών)	21,925,000	87,700	250	213	288
18	ΣΗΡΟΤΡΟΦΙΑ	321,195	1,311	245		
	ΣΥΝΟΛΟ ΖΩΙΚΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	111,559,267	5,713,070			
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	245,270,569				

Άμεσες Ενισχύσεις

Οικολογικά Σχήματα (Eco-Schemes)

25%
του Προϋπολογισμού

Εθελοντική Συμμετοχή
Ο παραγωγός επιλέγει από λίστα εγκεκριμένων δράσεων.

Ετήσια Αποζημίωση
Κάλυψη πρόσθετου κόστους ή διαφυγόντος εισοδήματος.

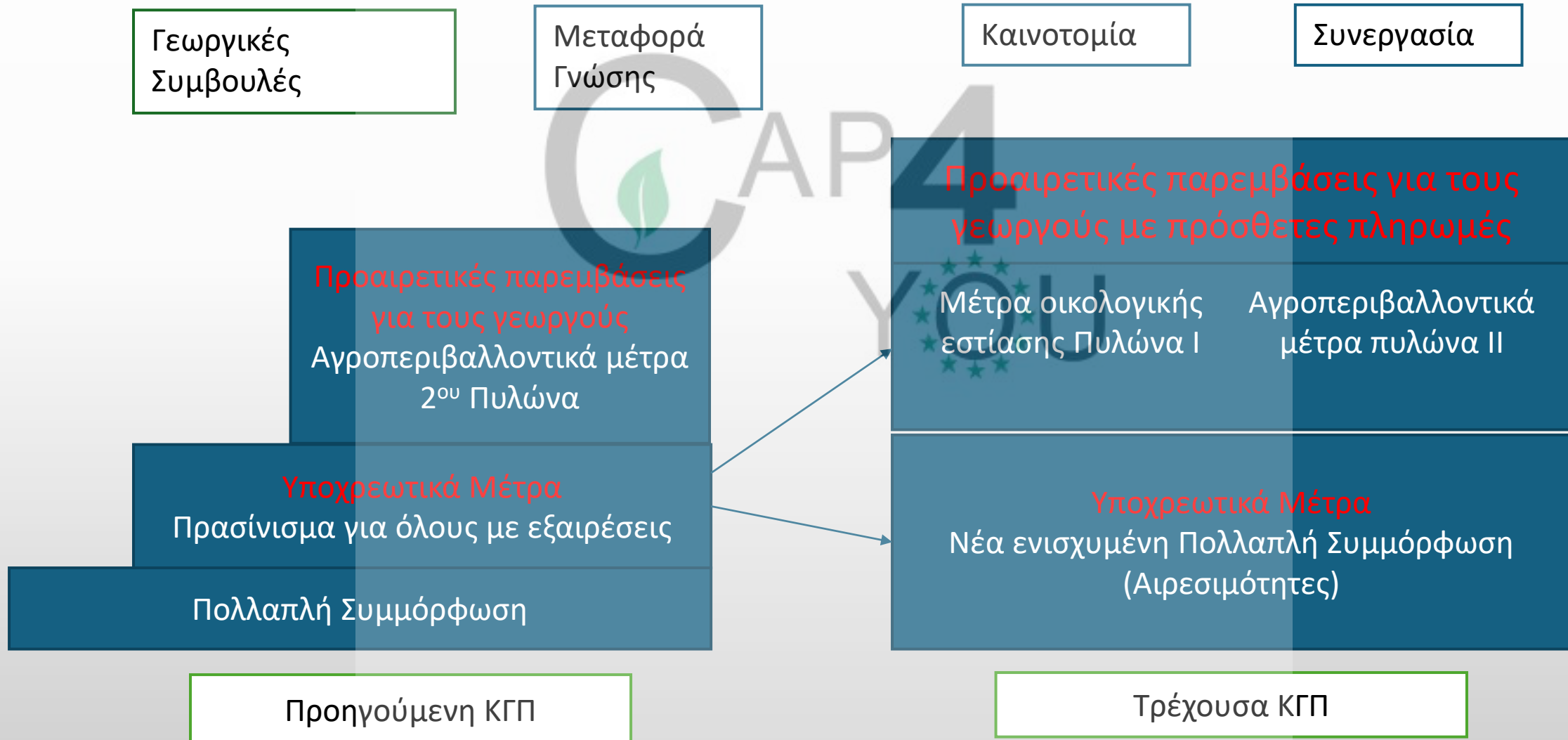
Μη Διπλή Χρηματοδότηση
Απαγόρευση επικάλυψης με άλλες δράσεις στο ίδιο αγροτεμάχιο.

Κύριες Κατηγορίες: Βιολογική Γεωργία, Κυκλική Οικονομία, Γεωργία Ακριβείας, Ανθεκτικές Καλλιέργειες.

Η νέα περιβαλλοντική Αρχιτεκτονική

Οικολογικά Προγράμματα (Eco-schemes): 10 Δράσεις

31.1 Ανθεκτικές Ποικιλίες

31.2 Οικολογική Εστίαση

31.3 Φυτοκάλυψη

31.4 Κυκλική Οικονομία

31.5 Αγροδασικά

31.6 Ψηφιακή Γεωργία

31.7 Κτηνοτροφία

31.8 Αναβαθμίδες

31.9 Βιολογική Γεωργία

31.10 Μνημειακοί Ελαιώνες

Αγροπεριβαλλοντικά μέτρα

- Πάνω από τα υποχρεωτικά της αιρεσιμότητας
- Παρόμοια με οικολογικά σχήματα αλλά ΠΟΛΥΕΤΗ ΜΕΤΡΑ
- Εφαρμόζονται από **γεωργούς και άλλους δικαιούχους**
- Μπορούν να εφαρμοστούν συλλογικά μέτρα και σχήματα
- με βάση το αποτέλεσμα. (ιδιωτικά σχήματα ομάδων παραγωγών).

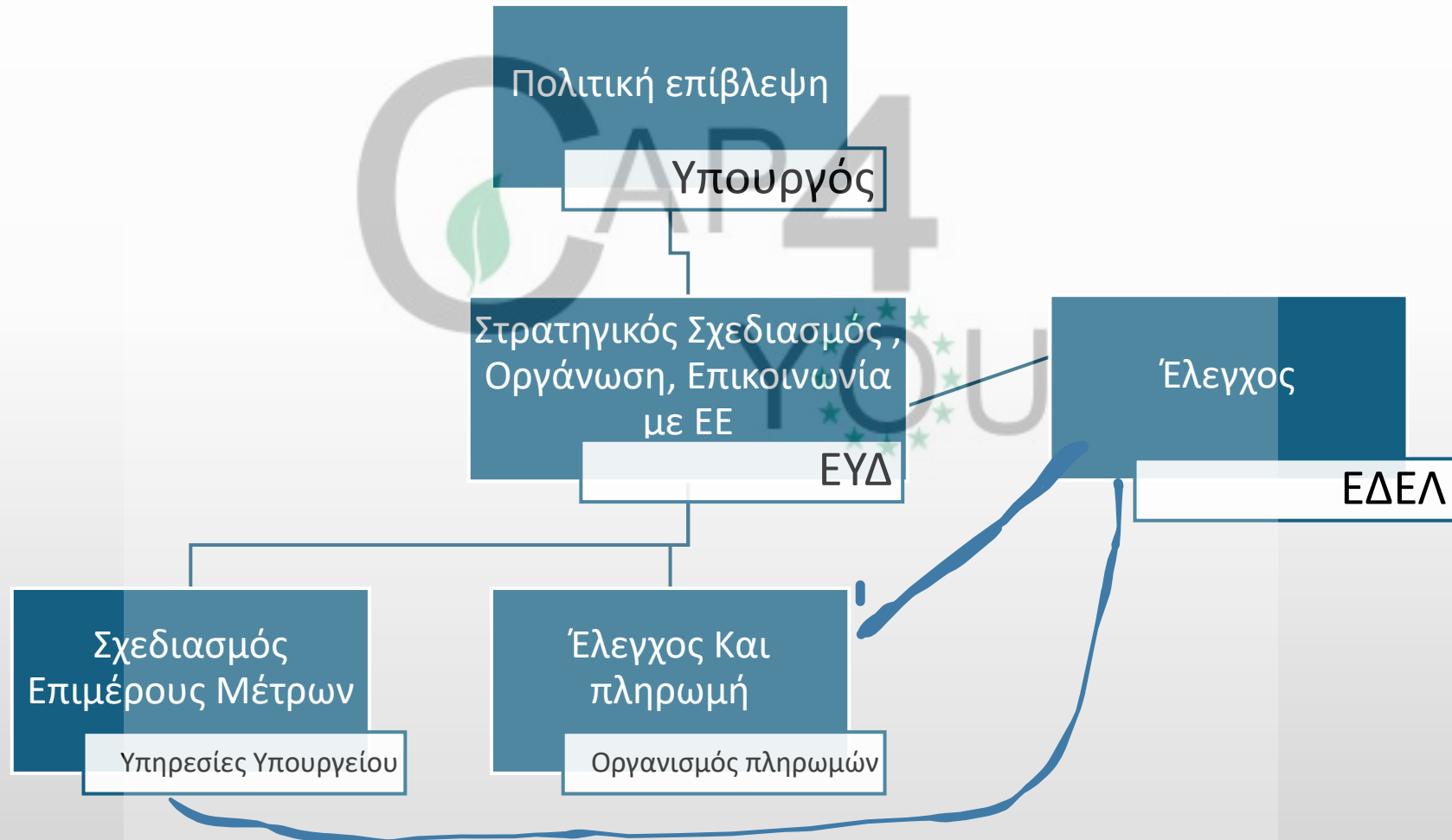

Ευκαιρίες

- Ομάδες παραγωγών και προώθηση προϊόντων
- Εργαλεία διαχείρισης κινδύνου για εξασφάλιση της παραγωγής
- Νέα αγρό-περιβαλλοντικά μέτρα
- Τομεακά προγράμματα Οίνου, ελιάς, μελιού, Μικρών νησιών Αιγαίου
- Νέοι γεωργοί
- Επενδύσεις σε Θερμοκήπια? ... Γνώση? ...Αρδευτικά συστήματα κλπ

Εθνική Διάχειριση

Επενδύσεις

Πως εφαρμόζονται; Ποια τα προβλήματα που έχετε εντοπίσει στη μέχρι τώρα εφαρμογή; Προτείνετε δυο αλλαγές

- Τα κράτη μέλη καταρτίζουν κατάλογο των επιλέξιμων επενδύσεων και κατηγορίες δαπανών, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον των :
 - α) αγορά δικαιωμάτων γεωργικής παραγωγής·
 - β) αγορά δικαιωμάτων ενίσχυσης·
 - γ) αγορά γης·
 - δ) αγορά ζώων, μονοετών φυτών και τη φύτευσή τους για σκοπούς εκτός από την αποκατάσταση του γεωργικού ή δασικού δυναμικού μετά από φυσικές καταστροφές και καταστροφικά φαινόμενα·
 - η) επενδύσεις στη δενδροφύτευση

Αξιολόγηση Επιδόσεων

EU Specific objectives	Impact indicators	Result indicators (only based on interventions supported by the CAP)
Promote employment, growth, social inclusion and local development in rural areas, including bio-economy and sustainable forestry	<p>1.22 Contributing to jobs in rural areas: Evolution of the employment rate in predominantly rural areas</p> <p>1.23 Contributing to growth in rural areas: Evolution of GDP per head in predominantly rural areas</p>	<p>R.31 Growth and jobs in rural areas: New jobs in supported projects</p> <p>R.32 Developing the rural bioeconomy: Number of bio-economy businesses developed with support</p>
	<p>1.24 A fairer CAP: Improve the distribution of CAP support</p> <p>1.25 Promoting rural inclusion: Evolution of poverty index in rural areas</p>	<p>R.33 Digitising the rural economy: Rural population covered by a supported Smart Villages strategy</p> <p>R.34 Connecting rural Europe: Share of rural population benefiting from improved access to services and infrastructure through CAP support</p> <p>R.35 Promoting social inclusion: Number of people from minority and/or vulnerable groups benefiting from supported social inclusion projects</p>
	<p>1.26 Limiting antibiotic use in agriculture: sales/use in food producing animals</p> <p>1.27 Sustainable use of pesticides: Reduce risks and impacts of pesticides**</p> <p>1.28 Responding to consumer demand for quality food: Value of production under EU quality schemes (incl. organics)</p>	<p>R.36 Limiting antibiotic use: Share of livestock units concerned by supported actions to limit the use of antibiotics (prevention/reduction)</p> <p>R.37 Sustainable pesticide use: Share of agricultural land concerned by supported specific actions which lead to a sustainable use of pesticides in order to reduce risks and impacts of pesticides</p> <p>R.38 Improving animal welfare: Share of livestock units covered by supported action to improve animal welfare</p>

Broad type of intervention	Output indicators (per intervention)
	<p>O.30 Number of non-farmers trained/given advice</p>
Horizontal indicators	<p>O.31 Number of ha under environmental practices (synthesis indicator on physical area covered by conditionality, ELS, AECM, forestry measures, organic farming)</p> <p>O.32 Number of ha subject to conditionality (broken down by GAEP practice)</p>
Sectorial programmes	<p>O.33 Number of producer organisations setting up an operational fund/program</p> <p>O.34 Number of promotion and information actions, and market monitoring</p> <p>O.35 Number of actions for beekeeping preservation/improvement</p>

**Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Η Πράσινη Αρχιτεκτονική της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Amber

Στρέβλωση του εμπορίου

- Δάνεια αγοράς
- Ενισχύσεις σε προϊόντα
- Ενισχύσεις στην παραγωγή και στα έσοδα από ασφάλειας
- Ενισχύσεις στην άρδευση
- Προγράμματα ανανεώσιμων πηγών

Μέχρι 10% της αξίας παραγωγής του κράτους μέλους

Blue

Στρέβλωση της αγοράς και μείωση της παραγωγής

- Πληρωμές για μείωση της παραγωγής στα ζώα

Χωρίς όριο

Green

Χωρίς στρέβλωση της αγοράς

- Περιβαλλοντικές πληρωμές
- Αποζημιώσεις για φυσικές καταστροφές
- Αποσυνδεδεμένη ενίσχυση
- Προγράμματα με βαθμολόγηση αγροτεμαχίων

Χωρίς όριο

W

T

O

Τύπος ενίσχυσης	Κουτί ΠΟΕ	Σχόλιο
Βασική Εισοδηματική Στήριξη (BISS)	✓ Green Box	Όλοι οι γεωργοί με επιλέξιμες εκτάσεις
Αναδιανεμητική στήριξη (CRISS)	✓ Green Box	Μικρομεσαίες εκμεταλλεύσεις
Στήριξη νέων γεωργών	✓ Green Box	Νέοι κάτω των 40 ετών
Eco-schemes (οικολογικά σχήματα)	✓ Green Box	Βιοποικιλότητα, κάλυψη εδάφους, αμειψισπορά
Αγροπεριβαλλοντικά μέτρα	✓ Green Box	Βιολογική γεωργία, ολοκληρωμένη διαχείριση
Επενδύσεις εξοικονόμησης ύδατος	✓ Green Box*	Συστήματα στάγδην, ανακύκλωση, δεξαμενές
Συνδεδεμένες ενισχύσεις	✗ Amber Box	Αιγοπρόβατα, βοοειδή, σκληρό σιτάρι, βιομηχανική ντομάτα
Καπνός	✗ Amber Box	Πλήρως εξαρτημένος από την παραγωγή
Βαμβάκι (ειδικό καθεστώς)	✗ Amber Box	Συνδεδεμένο, αναγνωρισμένο από ΚΓΠ και ΠΟΕ
Πρωτεϊνούχες καλλιέργειες	✗ Amber Box	Ρεβίθια, κουκιά, λούπινα

Κλίμα

1997

▮ Πρωτόκολλο του Κυότο

2005

▮ Έναρξη του EU ETS (Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών)

2008

▮ Πακέτο 20-20-20 της ΕΕ (στόχοι για το 2020)

2015

▮ Συμφωνία των Παρισίων

2018

▮ Κανονισμοί LULUCF & ESR (για χρήση γης, δάση, και επιμερισμό προσπαθειών)

2019

▮ European Green Deal (δέσμευση για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050)

2021

▮ Πακέτο "Fit for 55" (στόχος -55% εκπομπών έως το 2030)

2021–2022

▮ ΕΣΕΚ – Εθνικά Σχέδια για την Ενέργεια και το Κλίμα των κρατών-μελών

LULUCF (Εκπομπές και απορροφήσεις από χρήση γης και δασοπονία μονό για CO₂ σε ότι αφορά τη γεωργία)

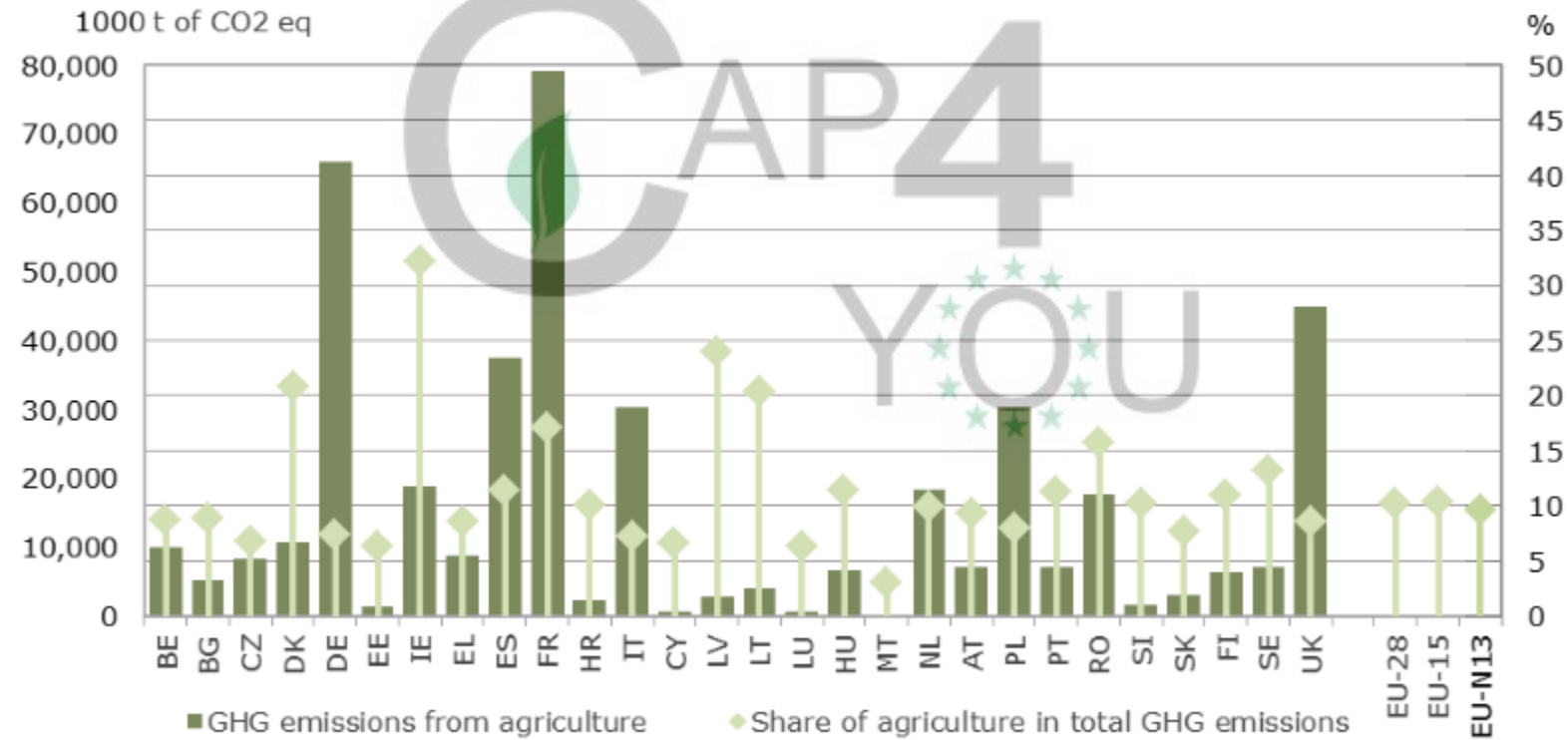
ESR (Εκπομπές από GHGs, (σε ότι αφορά τη γεωργία CH₄ και N₂O)

Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ)

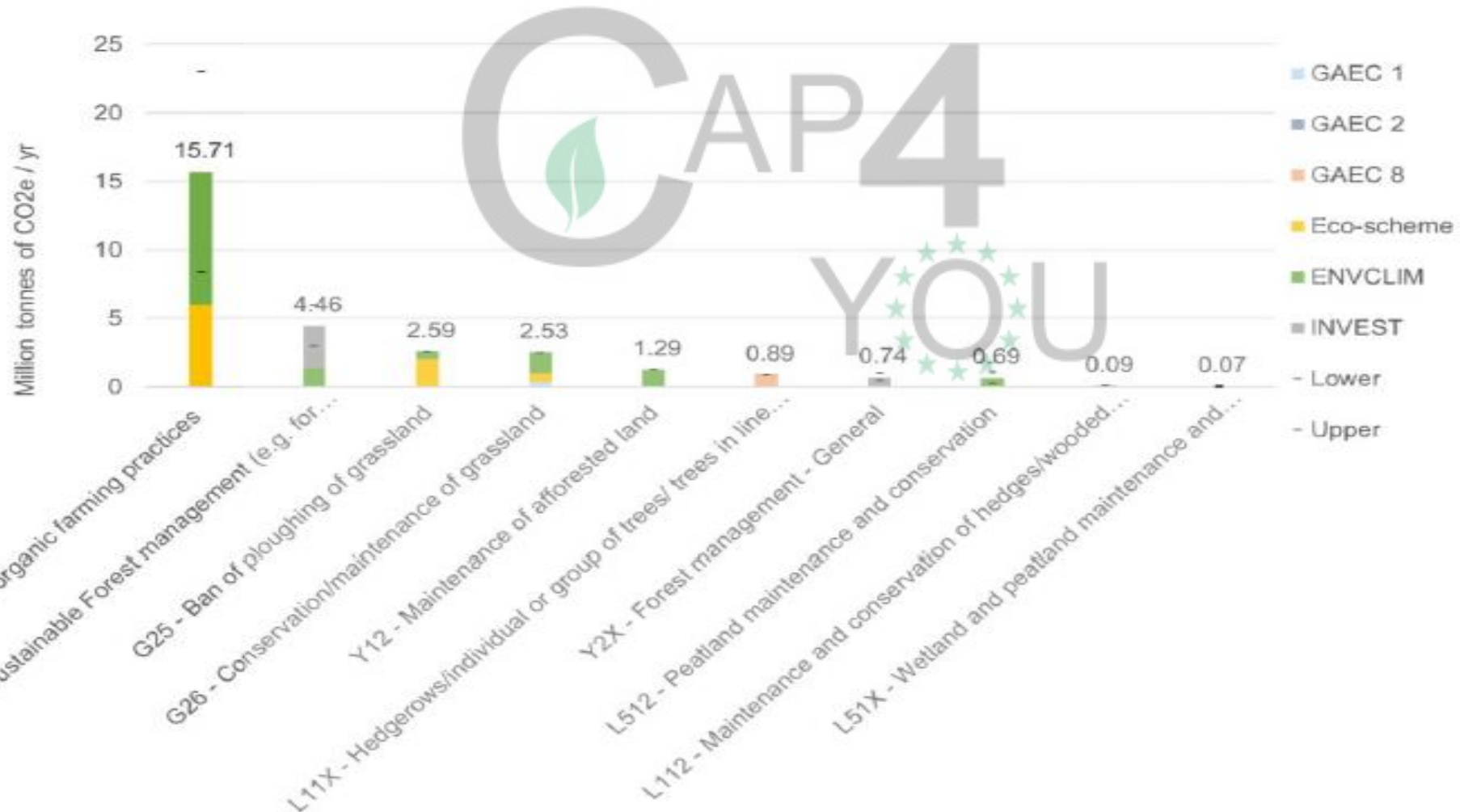
Κλιματική αλλαγή

Μετριάσμός

Graph 1 - GHG emissions from agriculture and share in total GHG emissions, 2014

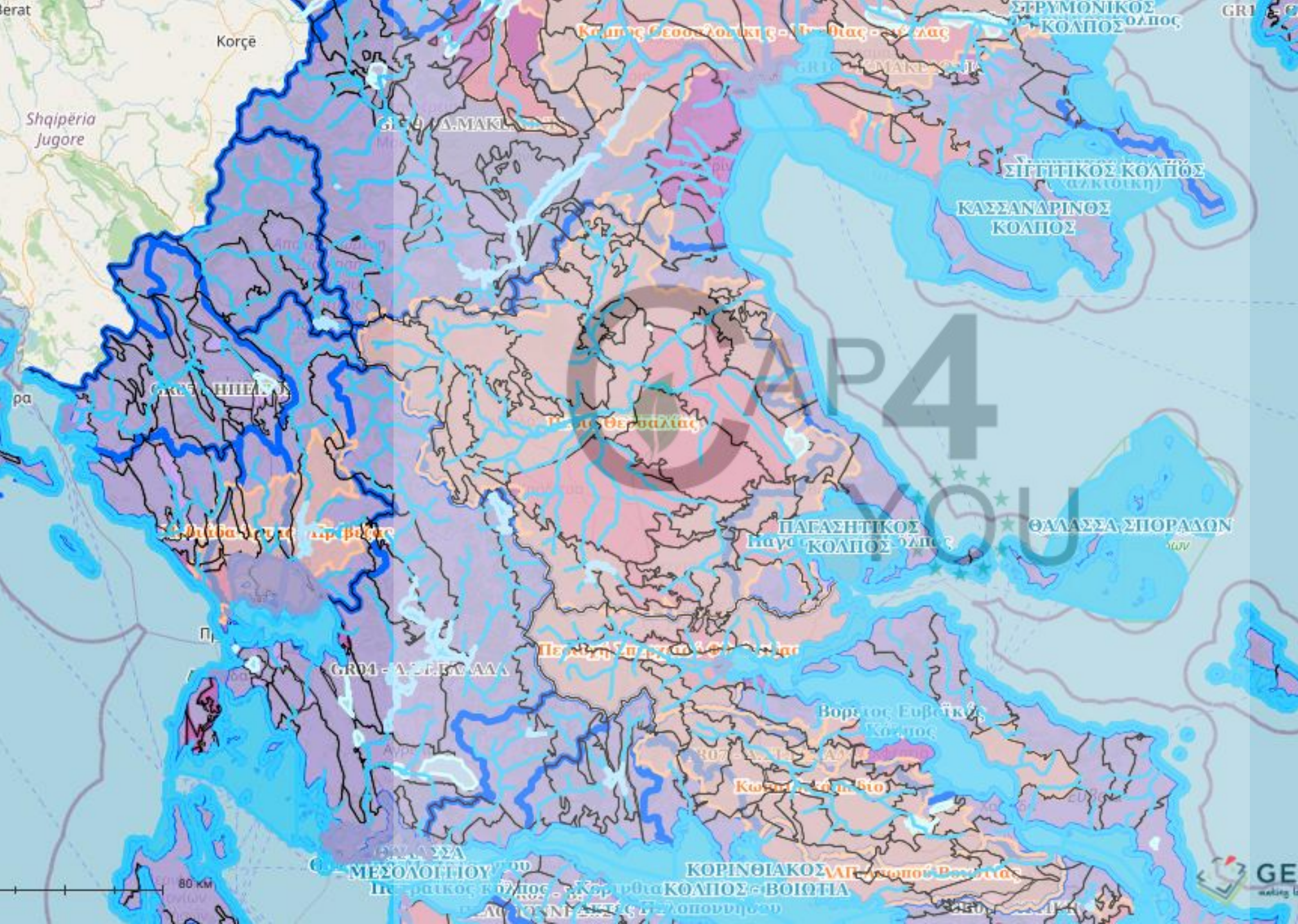

A classification scheme based on farming practices

Διάγραμμα 1: συνδέσεις μεταξύ της στρατηγικής της ΕΕ για το έδαφος και άλλων πρωτοβουλιών της ΕΕ

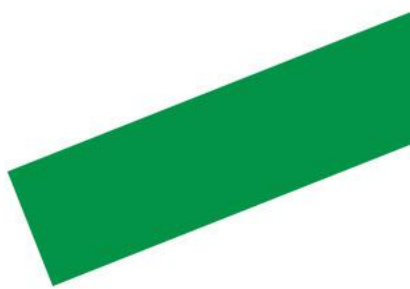

ΝΕΡΑ

Οδηγία 91/676/ΕΟΚ
για τη Νιτρορύπανση

Οδηγία 2000/60/ΕΚ
για τα νερά

Οδηγία 2007/60/ΕΚ
για την αξιολόγηση
και τη διαχείριση των
κινδύνων πλημμύρας

Νόμος για την αποκατάσταση της φύσης (ΕΕ) 2024/1991

βελτίωση και επαναφορά σε καλή κατάσταση των περιοχών τύπων οικοτόπων που απαριθμούνται στο παράρτημα I και δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Εφαρμογή μέτρων έως το 2030 στο 30 % τουλάχιστον της συνολικής περιοχής αυτών των τύπων οικοτόπων. β) έως το 2040 στο 60 % τουλάχιστον, και έως το 2050 στο 90 % τουλάχιστον της περιοχής αυτών των τύπων οικοτόπων.

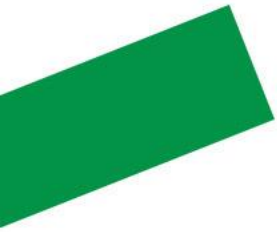
εφαρμογή μέτρων που βελτιώνουν την ποικιλότητα των επικονιαστών και αναστρέφουν τη μείωση των πληθυσμών των επικονιαστών το αργότερο έως το 2030.

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα με στόχο την επίτευξη αυξητικής τάσης σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τουλάχιστον δύο εκ των τριών από τους ακόλουθους δείκτες στα γεωργικά οικοσυστήματα

- α) δείκτης πεταλούδων των λειμώνων
- β) απόθεμα οργανικού άνθρακα σε ανόργανα εδάφη καλλιεργήσιμων εκτάσεων
- γ) ποσοστό γεωργικών εκτάσεων με χαρακτηριστικά τοπίου υψηλής ποικιλομορφίας.

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης που έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν ότι ο δείκτης κοινών πτηνών γεωργικών εκτάσεων βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο

Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν μέτρα αποκατάστασης των τυρφώνων

Στρατηγική της ΕΕ
για τη
βιοποικιλότητα
με ορίζοντα το
2030

η Επιτροπή θα λάβει μέτρα για να μειώσει κατά 50 % τη συνολική χρήση χημικών φυτοφαρμάκων έως το 2030 και τον κίνδυνο που προέρχεται από αυτά

Επείγουσα ανάγκη επαναφοράς τουλάχιστον του 10 % των γεωργικών εκτάσεων σε χαρακτηριστικά τοπίου με υψηλή ποικιλομορφία

25 % των γεωργικών εκτάσεων της ΕΕ πρέπει να καλλιεργούνται βιολογικά έως το 2030

Πράσινη συμφωνία Green deal στον αγροτικό τομέα

Στρατηγική από το αγρόκτημα στο πιάτο

- Κανονισμός (ΕΕ) 2018/848 για τη βιολογική γεωργία
- Οδηγία 2009/128/ΕΚ για τη βιώσιμη χρήση των φυτοφαρμάκων
- Κανονισμός για τη μείωση της χρήσης αντιμικροβιακών στην κτηνοτροφία

Στρατηγική για τη βιοποικιλότητα

- Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τους οικοτόπους
- Οδηγία 2009/147/ΕΚ για τα άγρια πτηνά
- Νόμος για την αποκατάσταση της φύσης

Στρατηγική για την Κλιματική Προσαρμογή

- LULUCF ESR
- Κανονισμός για την Κλιματική Ουδετερότητα (ΕΕ) 2021/1119
- Κανονισμός για την παρακολούθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή

Μηδενική ρύπανση (Action Plan)

- Οδηγία 91/676/ΕΟΚ για τη νιτρορρύπανση (Nitrates Directive)
- Οδηγία Πλαίσιο για το Νερό (2000/60/ΕΚ)

Κυκλική Οικονομία (Action Plan)

- Κανονισμός για τα λιπάσματα (ΕΕ) 2019/1009 – υποστηρίζει τα οργανικά και ανακυκλωμένα λιπάσματα

Νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027

Γενικοί στόχοι

Πρώθηση ενός έξυπνου, ανταγωνιστικού, ανθεκτικού και διαφοροποιημένου γεωργικού τομέα που θα διασφαλίζει μακροπρόθεσμα την επισιτιστική ασφάλεια,

Στήριξη και ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας, και της δράσης για το κλίμα και συμβολή στην επίτευξη των περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των δεσμεύσεών της στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού

Ενίσχυση του κοινωνικοοικονομικού ιστού των αγροτικών περιοχών.

Νέα προγραμματική περίοδος 2021-2027

Ειδικοί Στόχοι

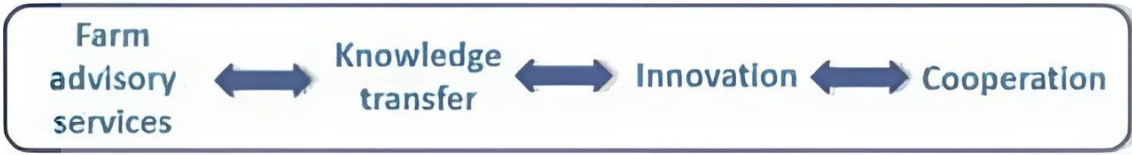
SO4 Συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και στη βιώσιμη ενέργεια.

SO5 Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας.

SO6 Συμβολή στην προστασία της βιοποικιλότητας, ενίσχυση των υπηρεσιών οικοσυστήματος και διατήρηση οικοτόπων και τοπίων

- SO8 την προώθηση της απασχόλησης, της ανάπτυξης, της κοινωνικής ένταξης και της τοπικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της βιο-οικονομίας και της βιώσιμης δασοκομίας

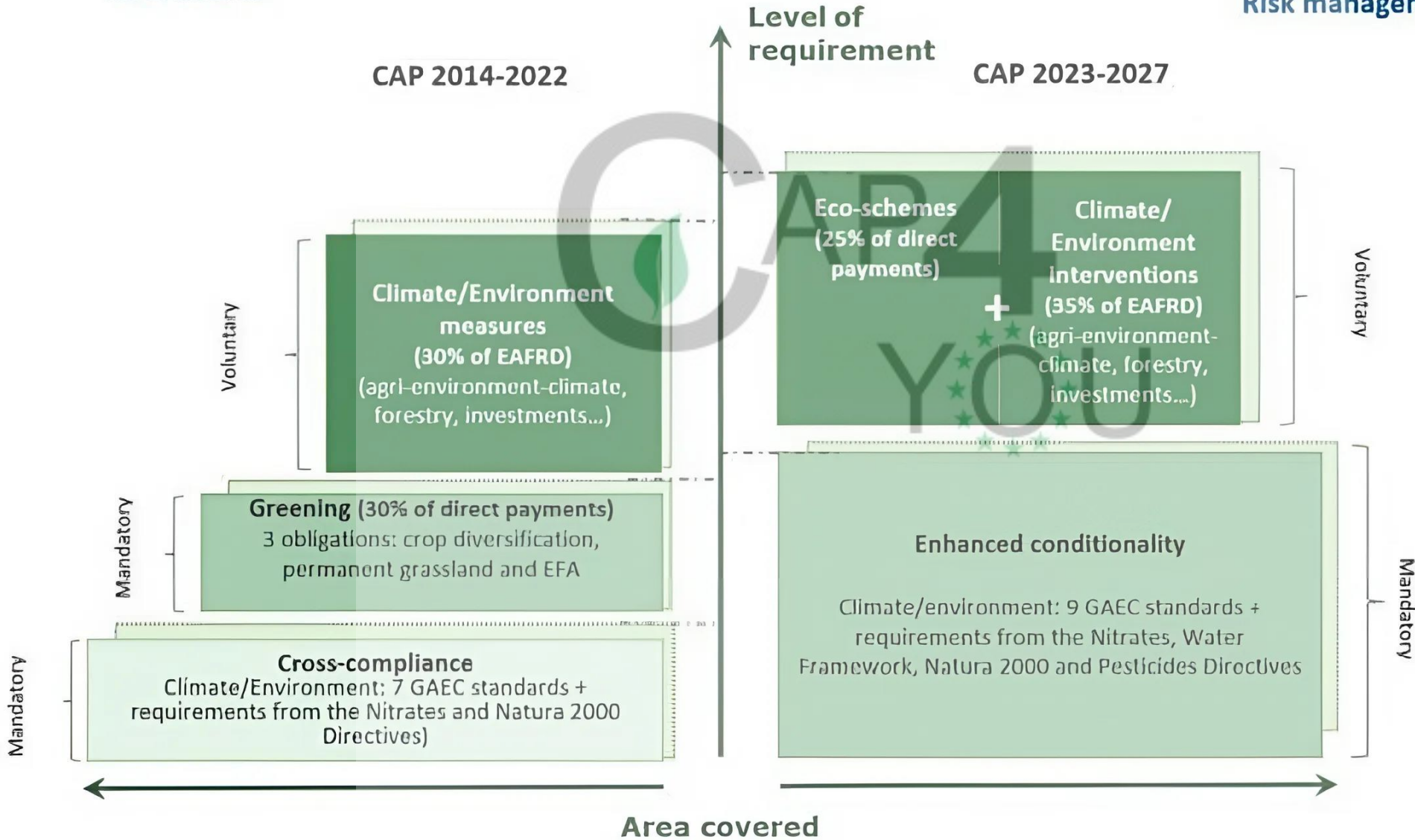
AKIS

Sectoral interventions

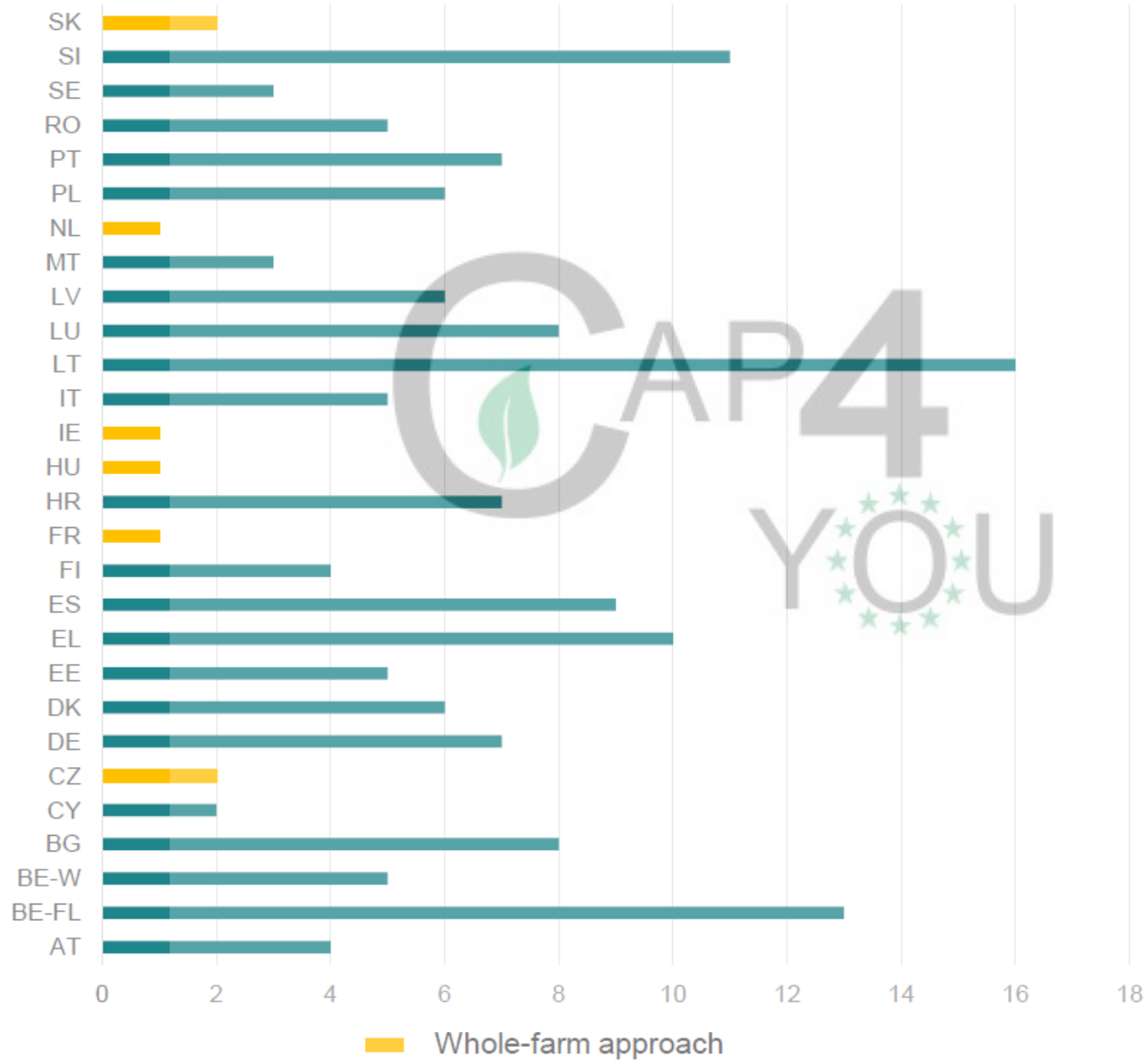
Investments

Risk management

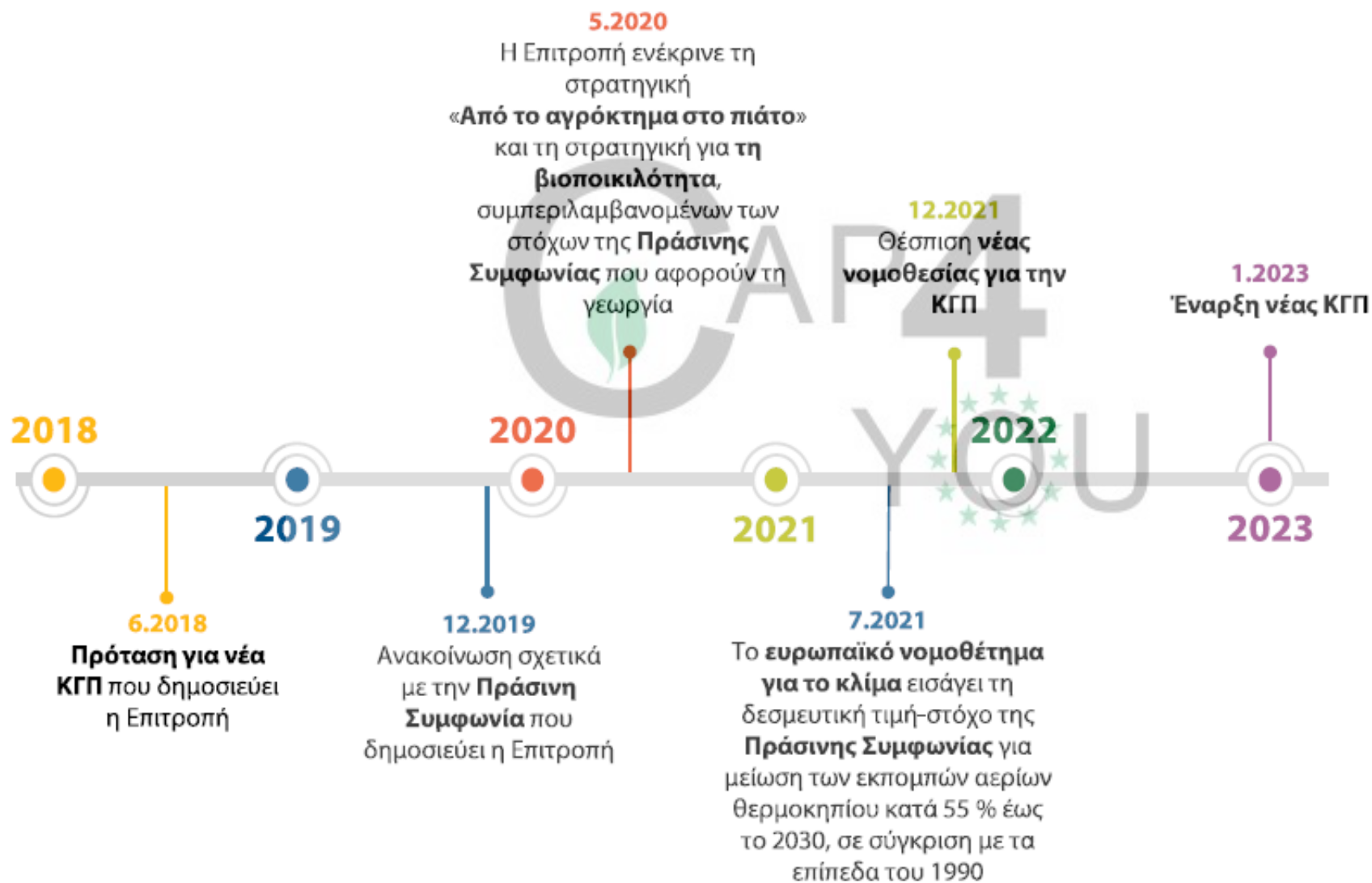

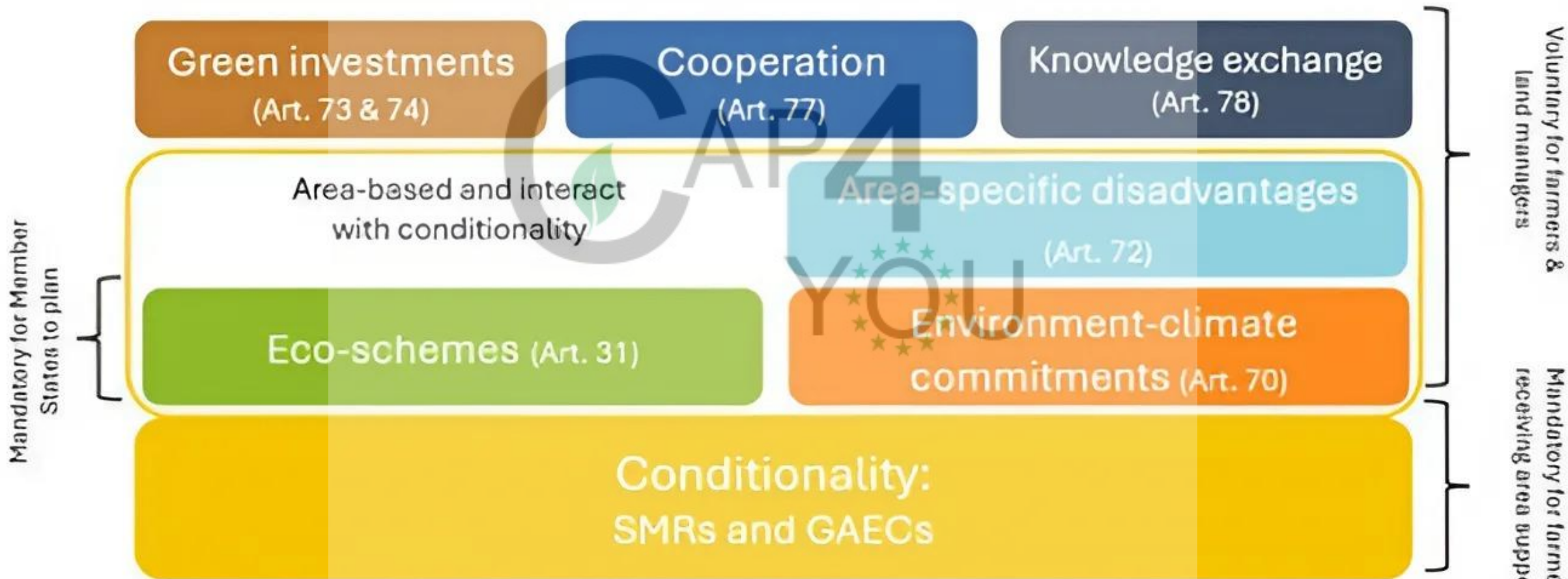
EC 2023: Approved 28 CAP Strategic Plans

Number of eco-schemes set out by MS

Γράφημα 5 — Ανάπτυξη της νέας νομοθεσίας της ΚΓΠ και του πλαισίου της Πράσινης Συμφωνίας

EU CAP Network factsheet to green architecture

Τομείς	Κύριο θέμα	Απαιτήσεις και πρότυπα		Κύριος στόχος του προτύπου
Κλίμα και περιβάλλον	Κλιματική αλλαγή (μετριασμός και προσαρμογή)	ΚΓΠΚ 1	<p>Διατήρηση των μόνιμων λειμώνων βάσει της αναλογίας των μόνιμων λειμώνων σε σχέση με τη γεωργική έκταση σε εθνικό, περιφερειακό και υποπεριφερειακό επίπεδο και σε επίπεδο ομάδας εκμεταλλεύσεων ή σε επίπεδο εκμετάλλευσης σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2018</p> <p>Μόνιμοι βοσκότοποι / Γεωργική έκταση</p> <p>Μέγιστη μείωση της τάξης του 5 % σε σύγκριση με το έτος αναφοράς</p>	<p>Γενικό μέτρο διασφάλισης κατά της μετατροπής σε άλλες γεωργικές χρήσεις για τη διατήρηση των αποθεμάτων άνθρακα</p> <p>Ενισχυόμενο</p>
		ΚΓΠΚ 2	Προστασία των υγροτόπων και των τυρφώνων	Προστασία των πλούσιων σε άνθρακα εδαφών
		ΚΓΠΚ 3	Απαγόρευση της καύσης υπολειμμάτων καλλιεργειών, εκτός αν γίνεται για λόγους φυτοπροστασίας	Διατήρηση της οργανικής ύλης του εδάφους

Τομείς	Κύριο θέμα	Απαιτήσεις και πρότυπα	Κύριος στόχος του προτύπου
Κλίμα και περιβάλλον	Υδατα	<p>ΚΑΔ 1 Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1):</p> <p>Άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο ε), καθώς και άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχείο η) όσον αφορά τις υποχρεωτικές απαιτήσεις για τον έλεγχο των διάχυτων πηγών ρύπανσης από τα φωσφορικά άλατα</p>	
		<p>ΚΑΔ 2 Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1):</p> <p>Άρθρα 4 και 5</p> <p>ΚΓΠΚ 4 Δημιουργία ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδατορευμάτων (2)</p>	<p>Προστασία των ποταμών από τη ρύπανση και τις επιφανειακές απορροές</p>

Τομείς	Κύριο θέμα	Απαιτήσεις και πρότυπα	Κύριος στόχος του προτύπου
Κλίμα και περιβάλλον	Εδαφος (προστασία και ποιότητα)	ΚΓΠΚ 5 Διαχείριση κατεργασίας του εδάφους για τη μείωση του κινδύνου υποβάθμισης και διάβρωσης του εδάφους, λαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, υπόψη την κλίση του εδάφους	Ελάχιστη διαχείριση γαιών που λαμβάνει υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας με σκοπό τον περιορισμό της διάβρωσης
		ΚΓΠΚ 6 Ελάχιστη κάλυψη του εδάφους για την αποφυγή ακάλυπτου εδάφους σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες, όπως καθορίζεται από τα κράτη μέλη	Προστασία των εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες
		ΚΓΠΚ 7 Αμειψισπορά σε αρόσιμη γη, εκτός από καλλιέργειες που καλλιεργούνται κάτω από το νερό. Τα κράτη μέλη μπορούν επιπλέον να αποφασίσουν να επιτρέψουν στους γεωργούς και σε άλλους δικαιούχους να συμμορφώνονται με αυτό το πρότυπο μέσω της διαφοροποίησης των καλλιεργειών	Διατήρηση του εδαφικού δυναμικού

Τομείς	Κύριο θέμα	Απαιτήσεις και πρότυπα	Κύριος στόχος του προτύπου	
Κλίμα και περιβάλλον	Βιοποικιλότητα και τοπίο (προστασία και ποιότητα)	ΚΑΔ 3	Οδηγία 2009/147/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 2009, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών (ΕΕ L 20 της 26.1.2010, σ. 7): Άρθρο 3 παράγραφος 1, άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο β), άρθρο 4 παράγραφοι 1, 2 και 4	
		ΚΑΔ 4	Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας (ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7): Άρθρο 6 παράγραφοι 1 και 2	
		ΚΓΠΚ 8	Ελάχιστο ποσοστό των γεωργικών εκτάσεων που διατίθεται σε μη παραγωγικές εκτάσεις ή στοιχεία Διατήρηση χαρακτηριστικών του τοπίου	Διατήρηση μη παραγωγικών στοιχείων και περιοχών για τη βελτίωση της βιοποικιλότητας στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις
			Απαγόρευση της κοπής φυτικών φρακτών και δένδρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής και εξάρτησης των πτηνών	
			Προαιρετικά, μέτρα για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών	
		ΚΓΠΚ 9	Απαγόρευση της μετατροπής ή άροσης των μόνιμων λειμώνων που έχουν χαρακτηριστεί ως περιβαλλοντικά ευαίσθητοι μόνιμοι λειμώνες σε περιοχές του δικτύου Natura 2000	Προστασία των οικοτόπων και των ειδών

Τομείς	Κύριο θέμα	Απαιτήσεις και πρότυπα	Κύριος στόχος του προτύπου
Δημόσια υγεία και υγεία των φυτών	Ασφάλεια των τροφίμων	<p>ΚΑΔ 5 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ L 31 της 1.2.2002, σ. 1):</p> <p>Άρθρα 14 και 15, άρθρο 17 παράγραφος 1 ⁽⁶⁾ και άρθρα 18, 19 και 20</p>	
		<p>ΚΑΔ 6 Οδηγία 96/22/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1996, περί απαγορεύσεως της χρησιμοποίησης ορισμένων ουσιών με ορμονική ή θυρεοστατική δράση και των β-ανταγωνιστικών ουσιών στη ζωική παραγωγή για κερδοσκοπικούς λόγους και καταργήσεως των οδηγιών 81/602/ΕΟΚ, 88/146/ΕΟΚ και 88/299/ΕΟΚ (ΕΕ L 125 της 23.5.1996, σ. 3):</p> <p>Άρθρο 3 στοιχεία α), β), δ) και ε) και άρθρα 4, 5 και 7</p>	

Τομείς	Κύριο θέμα	Απαιτήσεις και πρότυπα	Κύριος στόχος του προτύπου
Δημόσια υγεία και υγεία των φυτών	Φυτοπροστατευτικά προϊόντα	<p>ΚΑΔ 7 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 309 της 24.11.2009, σ. 1):</p> <p>Άρθρο 55 πρώτη και δεύτερη περίοδος</p>	
		<p>ΚΑΔ 8 Οδηγία 2009/128/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τον καθορισμό πλαισίου κοινοτικής δράσης με σκοπό την επίτευξη ορθολογικής χρήσης των γεωργικών φαρμάκων (ΕΕ L 309 της 24.11.2009, σ. 71):</p>	
		<p>Άρθρο 5 παράγραφος 2 και άρθρο 8 παράγραφοι 1 έως 5 Άρθρο 12 όσον αφορά τους περιορισμούς της χρήσης γεωργικών φυτοφαρμάκων σε προστατευόμενες περιοχές που προσδιορίζονται βάσει της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και της νομοθεσίας «Natura 2000».</p> <p>Άρθρο 13 παράγραφοι 1 και 3 σχετικά με τον χειρισμό και την αποθήκευση των γεωργικών φαρμάκων και τη διάθεση των καταλοίπων.</p>	

Τομείς	Κύριο θέμα	Απαιτήσεις και πρότυπα	Κύριος στόχος του προτύπου
Καλή διαβίωση των ζώων	Καλή διαβίωση των ζώων	ΚΑΔ 9 Οδηγία 2008/119/ΕΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τη θέσπιση στοιχειωδών κανόνων για την προστασία των μόσχων (ΕΕ L 10 της 15.1.2009, σ. 7): Άρθρα 3 και 4	
		ΚΑΔ 10 Οδηγία 2008/120/ΕΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2008, για τους στοιχειώδεις κανόνες για την προστασία των χοίρων (ΕΕ L 47 της 18.2.2009, σ. 5): Άρθρα 3 και 4	
		ΚΑΔ 11 Οδηγία 98/58/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία (ΕΕ L 221 της 8.8.1998, σ. 23): Άρθρο 4	

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

31.1 Καλλιέργεια ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών

31.2 Επέκταση της εφαρμογής περιοχών οικολογικής εστίασης

31.3 Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης

31.4 Εφαρμογές κυκλικής οικονομίας στη γεωργία

31.5 - Βελτίωση αγροδασικών οικοσυστημάτων, πλούσιων σε στοιχεία του τοπίου

31.6 Εφαρμογή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογή

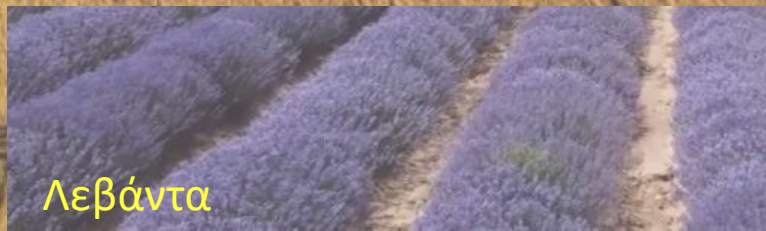
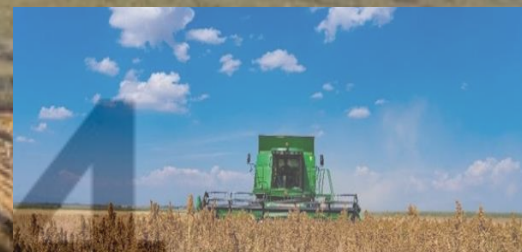
31.7 Περιβαλλοντική διαχείριση κτηνοτροφικών συστημάτων

31.8 Διατήρηση και βελτίωση καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες

31.9 Διατήρηση μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας

31.10 - Προστασία τοπίων και γεωργικών συστημάτων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας

31.1 Καλλιέργεια ανθεκτικών και προσαρμοσμένων ειδών και ποικιλιών

Καλλιέργεια προς αντικατάσταση	Νέα Καλλιέργεια	Ενίσχυση (€/στρ)
Μηδική (Medicago sativa)		48,8
Βαμβάκι (Gossypium sp.)	ΒΙΚΟΣ	10,9
Αραβόσιτος (Zea mays)		31,6
Μηδική (Medicago sativa)		52,2
Βαμβάκι (Gossypium sp.)	ΧΕΙΜΕΡΙΝ Α ΣΙΤΗΡΑ	14,3
Αραβόσιτος (Zea mays)		29,7

Τοπικές ποικιλίες φαρμακευτικών-αρωματικών 82,4 €/στρ.

Νέες ή/και καινοτόμες ή/και με καινοτόμο χρήση καλλιέργειες ανθεκτικές στις ξηροθερμικές συνθήκες (κινόα, χια, τεφ, μαύρο σινάπι, νιγκέλα, καμελίνα, μουκούνα, σιταροκρίθαρο, γλυκοπατατα, τσουκνίδα (ίνα) και λινάρι (λάδι ή ίνα) 60,6 €/στρ.

31.3 Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης

- Α. Εφαρμογή βελτιωμένων πρακτικών φυτοκάλυψης:

Σπορά ποωδών γρασιδιών ή αζωτοδεσμευτικών ειδών στον υπόροφο, με κάλυψη τουλάχιστον 70% του ελεύθερου χώρου του υποορόφου των δενδρώνων. Τα φυτά αυτά θα βρίσκονται στο αγροτεμάχιο τουλάχιστον κατά την προβλεπόμενη στο ΚΓΠΚ 6 χρονική περίοδο. 10€/ στρ.

- Β. Δημιουργία περιοχών ενισχυμένης βιοποικιλότητας

Σπορά φυτών ξενιστών επικονιαστών και ωφελίμων εντόμων με κάλυψη τουλάχιστον 10% της έκτασης του αγροτεμαχίου για αρόσιμες εκτάσεις και δενδρώνες. Ορίζεται ελάχιστη επιφάνεια κάλυψης τα 100μ² ή 0.01Ha. Οι γεωργοί μπορούν να εφαρμόζουν την πρακτική αυτή σε οποιοδήποτε σημείο του αγροτεμαχίου επιθυμούν. 10€/ στρ.

**31.5 Βελτίωση αγροδοασικών οικοσυστημάτων,
πλούσιων σε στοιχεία του τοπίου 10 €/στρ.**

31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την παραγωγή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων

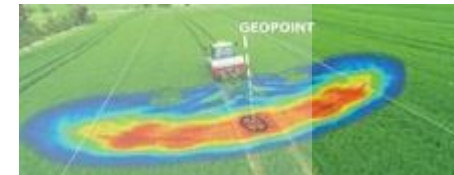
- Υποχρεωτική χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και παρακολούθησης περιβαλλοντικών δεδομένων. Το Farm Sustainability Tool παρέχεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ
- Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης
- Τουλάχιστον μία και το πολύ τρεις από τις παρακάτω δράσεις

Οι παραγωγοί ενισχύονται για τη χρήση ή/και την αγορά, εφόσον απαιτείται, άδειας χρήσης ψηφιακής εφαρμογής, η οποία καλύπτει τις κάτωθι ελάχιστες προδιαγραφές:

- παροχή συμβουλής για την υποστήριξη λήψης απόφασης για την εφαρμογή λίπανσης ή/και φυτοπροστασίας
- διασύνδεση με το ΣΑΑ και το ΟΣΔΕ

31.6 Ενίσχυση παραγωγών για την παραγωγή φιλικών για το περιβάλλον πρακτικών διαχείρισης, με τη χρήση ψηφιακής εφαρμογής διαχείρισης εισροών και περιβαλλοντικών παραμέτρων

1. Εξαπόλυση ωφέλιμων αρπακτικών εντόμων στην καλλιέργεια μηλιάς, ροδακινιάς και κερασιάς 430 €/ha ενώ για την καλλιέργεια αχλαδιάς 360 €/ha
2. Συνέχιση εφαρμογής της μεθόδου σεξουαλικής σύγχυσης των λεπιδοπτέρων *Confusio* ανά καλλιέργεια
3. Χρήση εντομοπαθογόνων νηματωδών ενάντια σε διάφορα έντομα – εχθρούς στις καλλιέργειες ροδακινιάς, μηλιάς, δαμασκηλιάς 240 €/ha
4. Εφαρμογή μηχανικής ζιζανιοκτονίας, με παράλληλη κάλυψη με mulch 220 €/ha
5. Εφαρμογή πολλαπλών καλοκαιρινών κλαδεμάτων για σπυρώνες χωρίς όψιμη φρέσκια βλάστηση 210 €/ha.
6. Χρήση ψεκαστικών ακροφυσίων μειωμένης διασποράς 30 €/ha
7. Διαχείριση των υπολειμμάτων ψεκαστικών υγρών σε ειδικούς συλλέκτες από αδιαπέρατη μεμβράνη 10 €/ha
8. Χρήση υπηρεσιών γεωργίας ακριβείας κατά τη διάρκεια των ψεκασμών (GPS, GIS, αισθητήρες μέτρησης της παραγωγής, εισροές με μεταβλητό ρυθμό κ.λ.π.), 70 €/ha.
9. Χρήση λιπασμάτων βραδείας αποδέσμευσης ή/και λιπασμάτων με παρεμποδιστές ή/και προϊόντων με βιοιεγέρτες 4,5 €/στρ. .
1. Εφαρμογή των εθελοντικών οδηγιών ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας
 - A. μέθοδο της μαζικής παγίδευσης του δάκου της ελιάς 35€/στρ
 - B. μέθοδο της μαζικής παγίδευσης της μύγας της Μεσογείου σε πορτοκαλιά, μανταρινιά 175€/στρ

31.8 Διατήρηση και βελτίωση καλλιεργειών σε εκτάσεις με αναβαθμίδες

- Συντήρηση των ξηρολιθιών με τον παραδοσιακό τρόπο κάνοντας επιδιορθώσεις μικρής κλίμακας ζημιών.
- Απαγορεύεται η χρήση σκυροδέματος ή άλλων συνδετικών ουσιών για σκοπούς σταθεροποίησης της κατασκευής.
- Απαγόρευση ζιζινοκτονίας, απομάκρυνσης ξηλώδους βλάστησης
- Παύση καλλιέργειας σε απόσταση 0,5 μέτρων από τις αναβαθμίδες
 - 25 €/στρ

73-3.3 - Μη παραγωγικές επενδύσεις για την προστασία από τη διάβρωση, για τη συγκράτηση του εδαφικού νερού και θρεπτικών συστατικών, μέσω κατασκευής νέων αναβαθμίδων

Εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα σε περιοχές με κλίση εδάφους άνω του 15% που χαρακτηρίζονται ως υψηλού κινδύνου για την εκδήλωση πλημμυρών με βάση τα Σχέδια Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας (ΣΔΠΚ) καθώς επίσης και διάβρωσης.

31.9 βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία (διατήρηση)

Ένταξη στο σύστημα της βιολογικής γεωργίας:

- σύμβαση με Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης
- πιστοποιητικό συμμόρφωσης

Εκτροφή	Ενίσχυση €/στρ
Βοοειδή Γαλακτοπαραγωγής	34,7
Βοοειδή Κρεατοπαραγωγικής – Μικτής κατεύθυνσης	28
Αιγοπρόβατα	24,7

Καλλιέργεια	Ενίσχυση €/στρ	Καλλιέργεια	Ενίσχυση €/στρ
Βρώσιμος Αραβόσιτος	54,4	Ελιά	50,5
Κτηνοτροφικό Αραβόσιτος	64,4	Συκιά	101,5
Μηδική, Τριφύλλι	57,4	Μικρόκαρπες / Δάσους	94
Χειμερινά σιτηρά	12	Αβοκάντο	105
Βαμβάκι	51,6	Ακρόδρυα	61,6
Καπνός	66	Φραγκόσυκα	126,6
Ρύζι	44,6	Σταφίδα	63,6
Λοιπές αροτραίες	49,3	Πυρηνόκαρπα	9,41
Όσπρια	49,1	Μηλοειδή	53,2
Κτηνοτροφικά ψυχανθή	49,1	Επιτραπέζια σταφύλια	144
Φυλλώδη Λαχανικά	63,5	Οινοποιήσιμα Σταφύλια	65,7
Τομάτα/Μελιτζάνα/Πιπεριά	114	Εσπεριδοειδή	33,4
Αρωματικά Φυτά	129,5	Ροδιά	112
		Ακτινίδιο	87

ΑΓΡΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

- 70-1.1 Προστασία άγριας ζωής εντός των προστατευόμενων περιοχών (οрниθοπανίδα, μεγάλα θηλαστικά)
- 70-1.2 Προστασία του αγροτικού τοπίου (ελαιώνας Άμφισσας, αμπελώνας Θήρας)
- 70-1.3 Εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων φυτοπροστασίας με στόχο τη μείωση των φυτοφαρμάκων (Ορυζώνες, Κομφούζιο)
- 70-1.4 Προστασία και διατήρηση τοπικών πληθυσμών, ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση
- 70-1.5 Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων
- 70-1.6 Μελισσοκομία
- 70-2.1 Βιολογική γεωργία – κτηνοτροφία
- 70-3.1 Ευζωΐα
- 70-3.2 Μείωση χρήσης αντιβιοτικών στην αιγοπροβατοτροφία
- 70-4.1 Δάσωση
- 70-4.2 Βιοποικιλότητα και προσαρμογή των δασών στην κλιματική αλλαγή
- 70-5.1 Μείωση αποτυπώματος του άνθρακα σε αροτραίες καλλιέργειες

70-1.1 - Προστασία άγριας ζωής εντός των προστατευόμενων περιοχών

Δράση 1: Προστασίας της Άγριας Οрниθοπανίδας

- Ασυγκόμιστη παραγωγή, από τα επιλέξιμα είδη καλλιεργειών, που να αντιστοιχεί σε έκταση τουλάχιστον 10% της ενταγμένης γεωργικής έκτασης
- Απαγορεύεάτων και χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων

Καλλιέργεια	Ενίσχυση €/στρ.
Αραβόσιτος	22,4
Κτηνοτροφικά φυτά χλόωσης, ψυχανθή	12,8
Χειμερινά σιτηρά	5,5

Π3-70-1.1 - Προστασία άγριας ζωής εντός των προστατευόμενων περιοχών

Δράση 2: Προστασίας άγριας ζωής μεγάλων θηλαστικών (Αρκούδα & Τσακάλι)

- Ασυγκόμιστη παραγωγή, από τα επιλέξιμα είδη καλλιεργειών, που να αντιστοιχεί στο 10% της καλλιεργούμενης επιφάνειας.
- Απαγορεύεται ο ψεκασμός με χημικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα και ζιζανιοκτόνα.
- Διατηρούν ελεύθερη πρόσβαση στην άγρια ζωή, τις ασυγκόμιστες εκτάσεις
- Δεν χρησιμοποιούν δολώματα

Π3-73-3.2 - Μη παραγωγικές επενδύσεις για την αειφορική διαχείριση και προστασία μεγάλων θηλαστικών (Αρκούδα, Λύκο, Τσακάλι και Ελάφι).

- η αγορά και εγκατάσταση ηλεκτροφόρου περίφραξης,
- η προμήθεια σκύλων φύλαξης κατά προτεραιότητα του ελληνικού ποιμενικού.

Καλλιέργεια	Ενίσχυση
Αραβόσιτος	22,4
Επιτραπέζιο Σταφύλι	81,6
Οινοποιήσιμο Σταφύλι	43,5
Μηλοειδή	66,6
Πυρηνόκαρπα	43,3
Κτηνοτροφικά φυτά χλόωσης, ψυχανθή	12,8
Χειμερινά σιτηρά	5,5
Ηλίανθος	10,1

Περιοχή εξάπλωσης της Αρκούδας

Π3-70-1.2 - Ενισχύσεις για την προστασία του αγροτικού τοπίου

Δράση 1: Προστασία παραδοσιακού Ελαιώνα Άμφισσας

- τη διατήρηση των ελαιόδεντρων στην υφιστάμενη μορφή τους.
 - την εφαρμογή χειρονακτικής ζιζανιοκτονίας στα «τράφια»)
 - να διατηρούν την πυκνότητα φύτευσης των ενταγμένων ελαιοτεμαχίων μεταξύ 80 και 250 ελαιόδεντρων/Ha,
 - να διατηρούν τα ελαιόδεντρα σε ύψος τουλάχιστον τεσσάρων μέτρων,
 - την κάλυψη της ενταγμένης εκμετάλλευσης από το πρόγραμμα καταπολέμησης του δάκου της ελιάς με δολωματικό ψεκασμό ή την εφαρμογή σε αυτή συστήματος βιολογικής γεωργίας
- Ενίσχυση 66,9 €/στρ. και 33,3 €/στρ. επιπλέον στους δικαιούχους των αγροτεμαχίων με τράφια

Π3-70-1.2 - Ενισχύσεις για την προστασία του αγροτικού τοπίου

Δράση 2: Διατήρηση αμπελοκομικής πρακτικής στον αμπελώνα Ν. Θήρας και Θηρασιάς

- διατήρηση του παραδοσιακού τρόπου κλαδέματος
- δημιουργία χώρου οικολογικής αντιστάθμισης πέριξ του αγροτεμαχίου ελάχιστου πλάτους 0,5μ, στον οποίο εφαρμόζεται χειρονακτική ζιζανιοκτονία.

Ενίσχυση 76,5 €/στρ.

Στρατηγικό Σχέδιο
ΚΑΠ 2023-2027

Π3-70-1.3 - Εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων φυτοπροστασίας με στόχο τη μείωση των φυτοφαρμάκων

Δράση 1: Εναλλακτική καταπολέμηση ζιζανίων στους ορυζώνες

- μέθοδος ψευδοσποράς (εισαγωγή νερού, ψευδοσπορά, απομάκρυνση πλεονάζοντος νερού, μηχανική ζιζανιοκτονία),
 - χρήση κατ' έτος πιστοποιημένου σπόρου ρυζιού, ο οποίος είναι απαλλαγμένος σπόρων ζιζανίων, σε ένα ελάχιστο ποσοστό της τάξης του 30% ετησίως,
 - απαγόρευση εφαρμογής τόσο προσπαρτικών, όσο και προφυτρωτικών χημικών ζιζανιοκτόνων.
- Ενίσχυση 21 €/στρ.

Δράση 2: «Εφαρμογή της μεθόδου παρεμπόδισης σύζευξης των εντομολογικών εχθρών των καλλιεργειών (ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ)»
εκτάσεις καλλιεργειών, που εντάσσονται για πρώτη φορά.

Καλλιέργεια	2 έτη	3 έτη
Εσπεριδοειδή	67,5	73,6
Ροδακινιά, νεκταρινιά, βερικοκιά	60,9	85,8
Δαμασκηνιά	56,1	73,9
Βαμβάκι	29,6	36
Καλλιέργεια	3 έτη	2 έτη
Επιτραπέζιο αμπέλι, σταφίδα - Ευδεμίδα	109,2	122,8
Επιτραπέζιο αμπέλι, σταφίδα - Ψευδόκοκκος	103,4	120,1
Οινοποιήσιμο αμπέλι - Ευδεμίδα	50,3	63,8
Οινοποιήσιμο αμπέλι - Ψευδόκοκκος	41,7	49,6

70-1.4 Προστασία και διατήρηση τοπικών πληθυσμών, ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση

Οι ενισχύσεις αποζημιώνουν τους δικαιούχους για το διαφυγόν εισόδημα και το κόστος συναλλαγής, ως αποτέλεσμα των δεσμεύσεων που ελήφθησαν.

Το κόστος συναλλαγής περιλαμβάνει:

- Έξοδα αποστολής σπόρων ή άλλων μερών του φυτού, από και προς τον αρμόδιο, κατά περίπτωση, φορέα.
- Το κόστος των εργαστηριακών ελέγχων του αρμόδιου, κατά περίπτωση, φορέα.
- Τα έξοδα αναπαραγωγής και πολλαπλασιασμού για τις ανάγκες σποράς ή φύτευσης του επιλέξιμου αγροτεμαχίου.

Μηλιές Μαγν	Είδος Καλλιέργειας	€/στρ
	Ψυχανθή	75,3
	Λαχανικά Υπαίθρου	250,1
Κου Σκύ	Αραβόσιτος	72,2
	Χειμερινά σιτηρά	43,5
	Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά	98,9
	Ελιές	78,2
	Αμπέλι	69
	Λοιπές δενδρώδεις	278,9

Καπλουτζάς Μακεδονίας,

Κερασιά

Μαυράκι
Άνδρου

Καρναχαλάδες
Έβρου

Ζακυνθινό

ρος

ς

70-1.5 - Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων

- Να διατηρούν τον αριθμό των επιλέξιμων ζώων ένταξης για μία πενταετία
- Όλα τα ζώα που συμμετέχουν στη δράση πρέπει να φέρουν σήμανση.
- Να ακολουθούν τις οδηγίες και τις υποδείξεις των αρμόδιων ΚΓΖΠ για την τήρηση των γενεαλογικών βιβλίων
- Για οποιαδήποτε μεταβολή να ενημερώνουν άμεσα το αρμόδιο ΚΖΓΠ
- Ειδικά οι δικαιούχοι με ιπποειδή οφείλουν να καταθέσουν στο αρμόδιο Κ.Ζ.Γ.Π βεβαιώσεις ταυτοποίησης των ιπποειδών τους

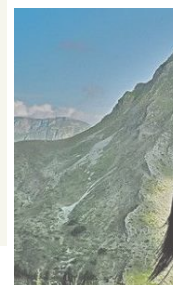
Φυλή Κατσικά

Ελληνική Βραχυκερατική

Αίγα Σκ

Είδος εκτροφής	€/ΜΖΚ/έτος *
Θηλυκά βοοειδή > 2 ετών	371
Θηλυκά αιγοπρόβατα > 1 έτους	426
Χοιρομητέρες	593
Αρσενικά & θηλυκά ιπποειδή > 6 μηνών	606

* Για τη διατήρηση 1 αρσενικού ανά 15 θηλυκά ζώα αναπαραγωγής προστίθεται ενίσχυση 23€

73-3.5 - Προστασία, διατήρηση και βελτίωση των γενετικών πόρων στη κτηνοτροφία

70-1.6 - Ενισχύσεις για την ανάληψη πρόσθετων γεωργο-περιβαλλοντικών υποχρεώσεων από τους μελισσοκόμους για την προστασία των μελισσοσμηνών και την ενίσχυση της βιοποικιλότητας

Τομέας	Βιολογική Μελισσοκομία			
Τοποθεσία μελισσοκομείου	Μακριά από μολυσμένες περιοχές, σε φυσικό ή βιολογικό περιβάλλον			
Κατασκευή κυψελών	Μόνο φυσικά ή εγκεκριμένα υλικά (ξύλο, μη-τοξικά βερνίκια)			
Διατροφή μελιού	Μόνο βιολογικό μέλι ή σιρόπι, και μόνο όταν είναι απαραίτητο			
Φαρμακευτική αγωγή	Μόνο φυσικά σκευάσματα (αιθέρια έλαια, οξαλικό, γαλακτικό, θυμόλη)			
Αντικατάσταση βασίλισσας	Μόνο όταν είναι απαραίτητο	A/A	Κλάσεις Μελισσοσμηνών (Κυψέλες)	(€/έτος)
Επεξεργασία προϊόντων	Απαγορεύεται η επεξεργασία προϊόντων			
Τρύγος	Πάρεα αφήνει μέλισσες	1	20 - 110	1.650
		2	111 - 200	5.115
		3	201 - 300	8.580
Πιστοποίηση	Υποχρεωτική,	4	301 - άνω	10.230

70-2.1 - Ενισχύσεις για τη μετατροπή σε βιολογικές πρακτικές και μεθόδους (νεοεισερχόμενοι στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία)

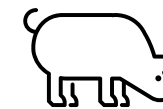
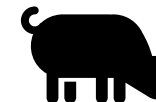
Είδος καλλιέργειας	€/ha/έτος		€/ha/έτος
Ελαιοποιήσιμη ελιά	692	Μηδική, Τριφύλλι	882
Επιτραπέζια ελιά	712	Άλλα κτηνοτροφικά ψυχανθή (βίκος, μπιζέλι, κ.λπ)	584
Επιτραπέζια σταφύλια και Σταφίδα	873	Όσπρια	653
Σταφύλια οινοποιήσιμα	856	Βαμβάκι	701
Μηλοειδή	665	Λινάρι, ελαιοκράμβη, ηλίανθος, σόργο κ.λπ.	694
Πυρηνόκαρπα	951	Αρωματικά - Φαρμακευτικά φυτά	1.294
Εσπεριδοειδή	447	Λοιπές Δενδρώδεις	900
Ακρόδρυα	889	Καπνός	744
Αραβόσιτος	624	Φυλλώδη (πατάτα κ.λπ.)	848
Χειμερινά σιτηρά	216	Τομάτα, Μελιτζάνα, Πιπεριά	1.957
Ρύζι	543		

70-3.1 - Καλή μεταχείριση (ευζωία) των παραγωγικών ζώων

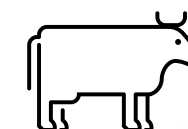
Δράση 1. Καλή μεταχείριση των χοίρων ενσταυλισμένης εκτροφής

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ		Ετήσια ενίσχυση ανά κεφαλή (€)	Ετήσια ενίσχυση ανά ΜΖΚ* (χοιρομητέρες/λοιπά χοιρινά (€))
ΔΙΑΤΡΟΦΗ			
1.1	Εξάμηνη πιστοποίηση της ποιότητας του νερού**	20,00	40,00/66,50
1.2	Συνεχής προσθήκη μυκοδεσμευτικών	13,75/9,00	28,00/30,00
ΣΤΑΥΛΙΣΜΟΣ			
1.3	Αύξηση του διαθέσιμου χώρου ανά χοιρομητέρα κατά τον ομαδικό σταυλισμό	100,00	200,00
ΥΓΕΙΑ			
1.4	Χρήση δοκιμής ευαισθησίας (αντιβιογράμμα) ***	50,00/0,0	100,00/0,0
ΣΥΝΟΛΟ			368,00/99,50

Δράση 2. Καλή μεταχείριση των βοοειδών ενσταυλισμένης εκτροφής

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ		Ετήσια ενίσχυση ανά ΜΖΚ* (€)
ΣΤΑΥΛΙΣΜΟΣ		
2.1	Μείωση αριθμού ζώων (αύξηση ελεύθερου χώρου ανά μόσχο)	76,00
ΥΓΕΙΑ		
2.2	Χρήση δοκιμής ευαισθησίας (αντιβιογράμμα)	15,00**
ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ		
2.3	Ετήσια αντικατάσταση ανταλλακτικών ζεστρών ή αντικατάσταση/τοποθέτηση ζεστρών	25,00
ΣΥΝΟΛΟ		116,00

73-3.4 - Μη παραγωγικές επενδύσεις για την εγκατάσταση δασοπονικών φυτειών (α' φάση δάσωσης για τη δημιουργία δασικών εκτάσεων σε γεωργικές γαίες)

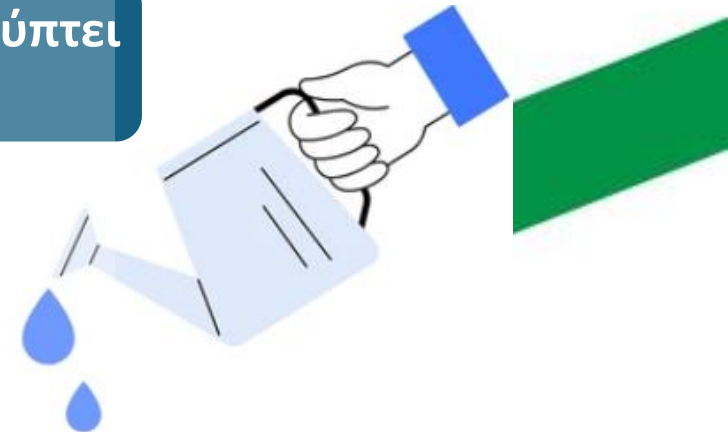

ο 900 δένδρα ανά εκτάριο, δηλ. 90 δένδρα /στρέμμα (Φυτείες Δ90), για τις φυτείες όλων των επιτρεπόμενων δασικών ειδών (εκτός των ευγενών πλατύφυλλων),
ο 250 δένδρα ανά εκτάριο, δηλ. 25 δένδρα /στρέμμα (Φυτείες Δ25), για τις φυτείες των ευγενών πλατύφυλλων του καταλόγου.

Προετοιμασία, αγορά, εγκατάσταση φυταρίων, εγκατάσταση τριτεύοντος δικτύου, 1^η άρδευση, περίφραξη, αντικατάσταση

70-4.1 - Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων (β' φάση δάσωσης που καλύπτει δαπάνες συντήρησης και αποζημίωση απώλειας εισοδήματος)

- Συντήρηση κατά τα πρώτα 4 έτη, συντήρηση μετά τα 4 πρώτα έτη για Δ90 και Δ25
- Αντικατάσταση φυταρίων
- Απώλεια εισοδήματος

70-5.1 Μείωση αποτυπώματος του άνθρακα σε αροτραίες καλλιέργειες

Διαδικασία

Η ενίσχυση υπολογίζεται βάσει της απώλειας εισοδήματος ή του πρόσθετου κόστους και του κόστους συναλλαγής, που προκύπτει από την επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα και εφόσον επιτευχθεί ο στόχος της μείωσης του 20%

- Ημερολόγιο εργασιών μητρώο εισροών για το αποτύπωμα του άνθρακα (Γραμμή βάση 2025)
- Γεωργικός σύμβουλος: φάκελος εκτίμησης της μείωσης αποτυπώματος άνθρακα
- Εφαρμογή πρακτικών
- Ημερολόγιο εργασιών μητρώο εισροών για το αποτύπωμα του άνθρακα 2026
- Εφαρμογή μέτρησης ισοδύναμου του άνθρακα

ΕΙΔΟΣ	Ύψος ενίσχυσης €/ha/έτος
Βαμβάκι	317
Βιομηχανική τομάτα	704
Κινόα	422

Επενδύσεις, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων στην άρδευση

73-1.1 - Έργα υποδομών εγγείων βελτιώσεων

73-1.3 - Πρόληψη και αποκατάσταση ζημιών σε δάση εξαιτίας δασικών πυρκαγιών, φυσικών καταστροφών και διατήρηση δασικών γενετικών πόρων

73-2.5 - Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την προστασία από φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και καταστροφικά συμβάντα

73-2.6 - Επενδύσεις κυκλικής οικονομίας και ενεργειακές επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις

73-2.7 - Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων

73-3.4 - Μη παραγωγικές επενδύσεις για την εγκατάσταση δασοπονικών φυτειών

Τομεακές παρεμβάσεις

AKIS

77-3.1 - Ανάπτυξη συνεργασιών μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων

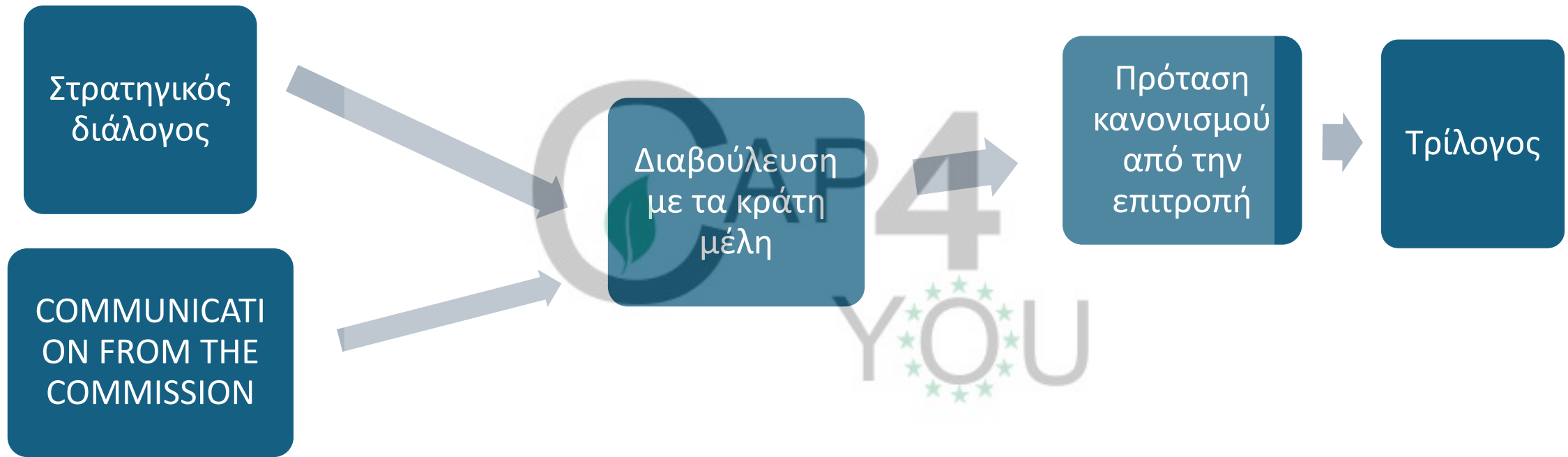
78.1 - Εκπαίδευση - κατάρτιση γεωργών- δασοκόμων

78.2 - Συμβουλευτικές υπηρεσίες και κατάρτιση Συμβούλων

TOMISAD

Προγραμματική περίοδος 2028 -2035

Όραμα: Ένας αγροδιατροφικός τομέας ελκυστικός σαν δραστηριότητα, ανταγωνιστικός και ανθεκτικός, αειφόρος και δίκαιος για τις παρούσες και τις μελλοντικές γενεές

4 Τομείς προτεραιότητας

Ελκυστικότητα

- Τροφή προσβάσιμη σε όλους
- Καινοτομία
- Διαφοροποίηση εισοδήματος
- Οικοσυστημικές υπηρεσίες
- Πράσινη μετάβαση

Ανταγωνιστικότητα

- Ευελιξία στο εμπόριο
- Μείωση της γραφειοκρατίας
- Προσαρμογή στις μεγάλες αλλαγές
- Ασφάλεια τροφίμων στον κόσμο

Αειφορία

- Κλιματικοί στόχοι
- Έδαφος
- Νερό
- Αέρας
- βιοποικιλότητα
- One Health approach)

Κοινωνική διάσταση

- Συνθήκες δουλειάς και διαβίωσης
- Άρση της απομόνωσης
- Τροφή προσβάσιμη σε όλους
- Καινοτομία

Ευνοϊκό περιβάλλον: η έρευνα, η καινοτομία, οι γνώσεις και οι δεξιότητες στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής αγροδιατροφικής οικονομίας

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Διαρθρωτικά ταμεία
- Ταμείο Συνοχής
- Κοινή Γεωργική Πολιτική
- Κοινή Αλιευτική Πολιτική
- Συστήματα εμπορίας εκπομπών
- Ασφάλεια και άμυνα

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ

Απουσία Χρηματοδοτικών περιορισμών για περιβαλλοντικούς στόχους

Συγκεκριμένο ποσό για την ΚΑΠ εκτός από:

- LEADER
- στήριξη για ανταλλαγή γνώσεων και καινοτομία
- πρωτοβουλίες εδαφικής και τοπικής συνεργασίας
- παρεμβάσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές
- παρεμβάσεις στα μικρά νησιά του Αιγαίου
- πρόγραμμα της ΕΕ για τα σχολεία

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ
ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
2028 - 2034

Ειδικές ανά χώρα συστάσεις και καθοδήγηση σχετικά με την ΚΓΠ

συμβολή στο δίκαιο και επαρκές εισόδημα για τους γεωργούς και στη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητά τους, συμπεριλαμβανομένης της θέσης των γεωργών στην αξιακή αλυσίδα

βελτίωση της ελκυστικότητας του επαγγέλματος και προώθηση της ανανέωσης των γενεών

ενίσχυση της δράσης για το κλίμα, παροχή υπηρεσιών οικοσυστήματος, κυκλικές λύσεις, διατήρηση της βιοποικιλότητας και των φυσικών πόρων, βιώσιμη γεωργία και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ζώων

βελτίωση της ανθεκτικότητας, καθώς και της ετοιμότητας και της ικανότητας των γεωργών για την αντιμετώπιση κρίσεων και κινδύνων

ενίσχυση της πρόσβασης στη γνώση και επιτάχυνση της καινοτομίας και της ψηφιακής μετάβασης για έναν ακμάζοντα αγροδιατροφικό τομέα

Γενικοί στόχοι που ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4

α) Προστασία πλούσιων σε άνθρακα εδαφών, χαρακτηριστικών τοπίου και μόνιμων λειμώνων σε γεωργικές εκτάσεις

β) Προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, διατήρηση του εδαφικού δυναμικού, διατήρηση της οργανικής ύλης του εδάφους, συμπεριλαμβανομένης της αμειψισποράς ή διαφοροποίησης της των καλλιεργειών, και προστασία από την καύση υπολειμμάτων καλλιεργειών σε αρόσιμη γη

γ) Προστασία των υδάτινων ρευμάτων και των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και τις απορροές

Ειδικοί στόχοι των πρακτικών προστασίας

Προστασία πλούσιων σε άνθρακα εδαφών, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας υγροβιοτόπων, τυρφώνων και χαρακτηριστικών τοπίου

Προστασία περιβαλλοντικά ευαίσθητων μόνιμων λειμώνων σε γεωργικές εκτάσεις σε περιοχές Natura 2000

Προστασία του εδάφους από τη διάβρωση λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες της τοποθεσίας

Διατήρηση του εδαφικού δυναμικού. Μεταξύ άλλων: - - Προστασία των εδαφών σε περιόδους που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες Αμειψισπορά ή διαφοροποίηση καλλιεργειών Διατήρηση της οργανικής ύλης του εδάφους μέσω της διαχείρισης των υπολειμμάτων καλλιεργειών, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της καύσης υπολειμμάτων σε αρόσιμη γη

Προστασία των υδάτινων ρευμάτων και των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και τις απορροές, μεταξύ άλλων μέσω της δημιουργίας ζωνών ανάσχεσης κατά μήκος υδάτινων ρευμάτων

Άρθρο 10

Γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές δράσεις

Τα κράτη μέλη παρέχουν κίνητρα για τις ακόλουθες δράσεις οι οποίες είναι επωφελείς για το κλίμα, το περιβάλλον, την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων και τη βιώσιμη δασοκομία:

α) εθελοντικές δεσμεύσεις διαχείρισης που αναλαμβάνουν οι γεωργοί και οι άλλοι δικαιούχοι, συμπεριλαμβανομένων δεσμεύσεων για τη διατήρηση της βιολογικής γεωργίας και την εκτατικοποίηση της κτηνοτροφίας, οι οποίες καθορίζονται και υλοποιούνται σύμφωνα με την παράγραφο 3·

β) εθελοντική μετάβαση σε ανθεκτικά συστήματα παραγωγής την οποία πραγματοποιούν οι γεωργοί σε επίπεδο εκμετάλλευσης ή μέρους εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένων της μετατροπής σε βιολογική γεωργία και της εκτατικοποίησης των κτηνοτροφικών συστημάτων, που καθορίζονται και υλοποιούνται σύμφωνα με την παράγραφο 4.

Η στήριξη για τις δράσεις μετάβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο β) χορηγείται βάσει σχεδίου δράσης για τη μετάβαση, το οποίο καταρτίζει ο γεωργός και εγκρίνει το κράτος μέλος. Για την υλοποίηση της στήριξης των δράσεων μετάβασης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο β), τα κράτη μέλη περιγράφουν στο σχέδιο εθνικών και περιφερειακών εταιρικών σχέσεων τα συστήματα παραγωγής τα οποία θεωρούν επωφελή για το κλίμα και το περιβάλλον. Τα κράτη μέλη καταβάλλουν τη στήριξη στους γεωργούς σε δόσεις κατά την περίοδο εφαρμογής του σχεδίου δράσης για τη μετάβαση. Η καταβολή της τελευταίας δόσης εξαρτάται από την ολοκλήρωση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης για τη μετάβαση. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την ανάκτηση των ενισχύσεων εάν ο γεωργός δεν εφαρμόσει το σχέδιο δράσης για τη μετάβαση.

Δεν ζητείται εθνική συνεισφορά για τις παρακάτω παρεμβάσεις

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ για το Ευρωπαϊκό Ταμείο για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034

2021
2027

- βασική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα,
- συμπληρωματική αναδιανεμητική εισοδηματική στήριξη για τη βιωσιμότητα
- συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη,
- ειδική ενίσχυση για το βαμβάκι
- συμπληρωματική εισοδηματική στήριξη για γεωργούς νεαρής ηλικίας,
- προγράμματα για το κλίμα, το περιβάλλον και την καλή διαβίωση των ζώων.

2028
2034

- φθίνουσα εισοδηματική στήριξη με βάση την έκταση
- συνδεδεμένη εισοδηματική στήριξη
- ειδική ενίσχυση καλλιέργειας για το βαμβάκι
- στήριξη για μικροκαλλιεργητές

**Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Η Πράσινη Αρχιτεκτονική της ΚΓΠ

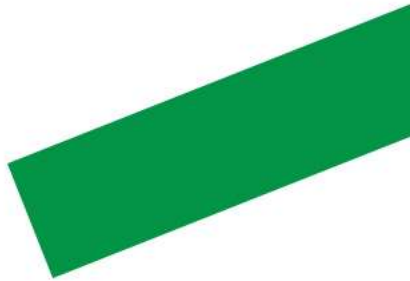

- Αιρεσιμότητα
- Οικολογικά σχήματα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Η νέα περιβαλλοντική Αρχιτεκτονική

Γεωργικές
Συμβουλές

Μεταφορά
Γνώσης

Καινοτομί
α

Συνεργασί
α

Προαιρετικές παρεμβάσεις
για τους γεωργούς
Αγροπεριβαλλοντικά μέτρα
2^{ου} Πυλώνα

Υποχρεωτικά Μέτρα
Πρασίνισμα για όλους με εξαιρέσεις

Πολλαπλή Συμμόρφωση

Προηγούμενη ΚΓΠ

Προαιρετικές παρεμβάσεις για τους
γεωργούς με πρόσθετες πληρωμές

Μέτρα οικολογικής
εστίασης Πυλώνα I

Αγροπεριβαλλοντικά
μέτρα πυλώνα II

Υποχρεωτικά Μέτρα
Νέα ενισχυμένη Πολλαπλή Συμμόρφωση
(Αιρεσιμότητες)

Τρέχουσα ΚΓΠ

Τι είναι η Αιρεσιμότητα;

- Η λήψη άμεσων ενισχύσεων και ετήσιων επιδοτήσεων εξαρτάται από την τήρηση συγκεκριμένων προτύπων.
- Περιλαμβάνει:
 - ▀ ΚΓΠΚ (GAEC): Πρότυπα Καλής Γεωργικής και Περιβαλλοντικής Κατάστασης.
 - ▀ ΚΑΔ (SMR): Κανονιστικές Απαιτήσεις Διαχείρισης (Περιβάλλον, Υγεία, Ευζωία).

Ο Στόχος: Η αειφορία της ελληνικής υπαίθρου και η ασφάλεια των τροφίμων.

Η μη συμμόρφωση οδηγεί σε μειώσεις ή αποκλεισμό από τις ενισχύσεις.

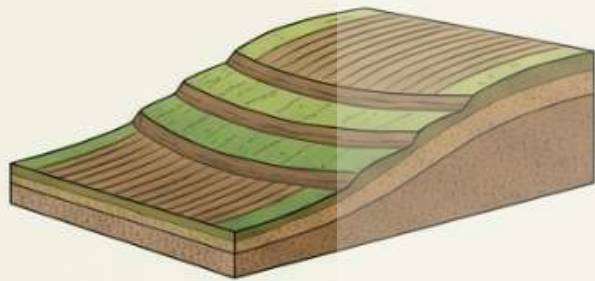

Αιρεσιμότητα

Προστασία Εδάφους & Κλίση (ΚΓΠΚ 5)

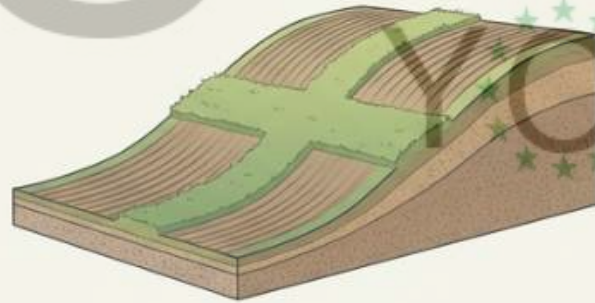
Διαχείριση κατεργασίας για μείωση κινδύνου διάβρωσης.

Κλίση 6% - 12%

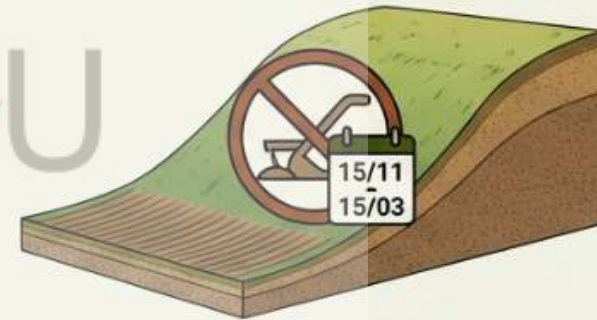
Υποχρεωτικό όργωμα κατά τις ισοϋψείς ή διαγώνια.

Κλίση > 12%

Δημιουργία ακαλλιέργητων ζωνών ανάσχεσης (πλάτος 5μ) κάθε 40 μέτρα.

Κλίση > 15%

Απαγόρευση άρροσης από 15/11 έως 15/03.

! Απαγορεύεται η άρδευση με κατάκλυση σε αγροτεμάχια με κλίση >6%.

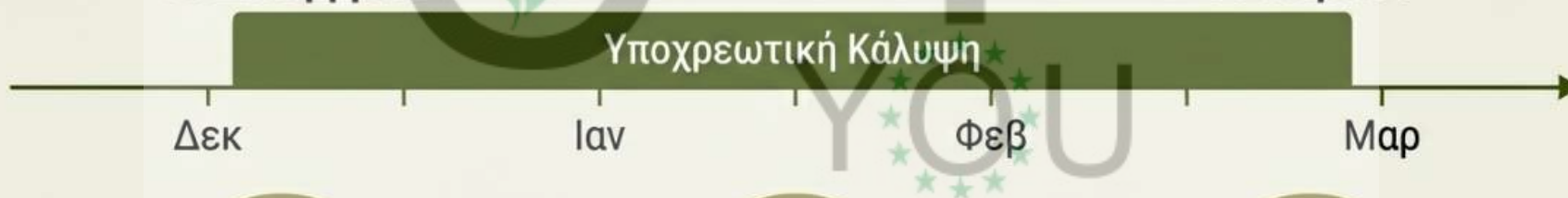
Αιρεσιμότητα

Ελάχιστη Κάλυψη Εδάφους (ΚΓΠΚ 6)

Υποχρεωτική φυτική κάλυψη για την αποφυγή γυμνών εδαφών.

15 Δεκεμβρίου

05 Μαρτίου

Φυτικά υπολείμματα

Αυτοφυής βλάστηση

Συγκαλλιέργεια
(σε μόνιμες >10% κλίση)

Εξαιρέσεις: Επιτρέπεται διακοπή 4 εβδομάδες πριν την εαρινή σπορά για προετοιμασία εδάφους.

Αιρεσιμότητα

Διαχείριση Υπολειμμάτων & Απαγόρευση Καύσης (ΚΓΠΚ 3)

Υποχρεωτική διαχείριση και απαγόρευση καύσης για την προστασία του περιβάλλοντος.

**Απαγορεύεται αυστηρά
η καύση καλαμιάς.**

Do ✓

**Ενσωμάτωση
στο έδαφος**

Βόσκηση

Εξαίρεση: Μόνο για λόγους φυτοπροστασίας με γραπτή άδεια από τη ΔΑΟΚ και την Πυροσβεστική.

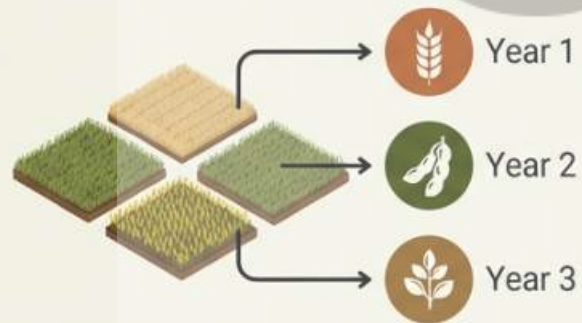
Προσοχή: Στις περιοχές NATURA 2000 η απαγόρευση καύσης είναι καθολική (καμία εξαίρεση).

Αιρεσιμότητα

Αμειψισπορά ή Διαφοροποίηση (ΚΓΠΚ 7)

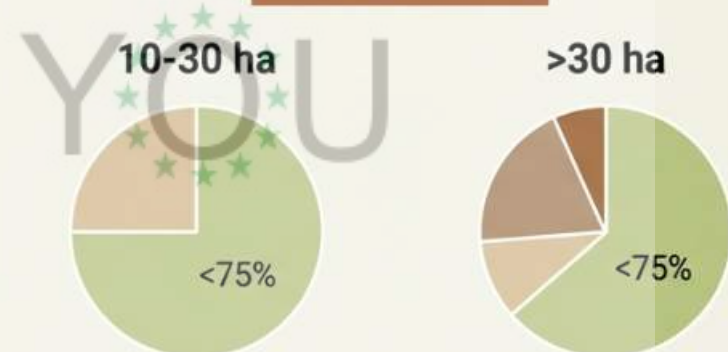
Αφορά εκμεταλλεύσεις με αρόσιμη έκταση άνω των 10 εκταρίων.

Επιλογή Α: Αμειψισπορά (Rotation)

Αλλαγή καλλιέργειας στο 1/3 της έκτασης ετησίως.
Κάθε αγροτεμάχιο αλλάζει καλλιέργεια (βοτανικό γένος) τουλάχιστον κάθε 3 χρόνια.

Επιλογή Β: Διαφοροποίηση (Diversification)

Τουλάχιστον 2
καλλιέργειες (Κύρια
<75%).

Τουλάχιστον 3
καλλιέργειες (Κύρια
<75%, Δύο κύριες <95%).

Εξαιρέσεις: Ρύζι, χορτοδοτικές εκτάσεις, και βιολογική γεωργία.

Αιρεσιμότητα

Βασικές Εξαιρέσεις & Η 3η Τροποποίηση

Μικρές Εκμεταλλεύσεις (<10 εκτάρια)

Γεωργοί με επιλέξιμη έκταση κάτω των 100 στρεμμάτων (10 ha) εξαιρούνται από τους ελέγχους και τις κυρώσεις της Αιρεσιμότητας.

Σημείωση: Παραμένει η υποχρέωση τήρησης των κανόνων, αλλά δεν επιβάλλονται διοικητικές ποινές.

Βιολογική Γεωργία

Οι πιστοποιημένοι βιολογικοί γεωργοί (Καν. 2018/848) θεωρούνται αυτομάτως συμμορφούμενοι με τα πρότυπα ΚΓΠΚ 1, 3, 4, 5, 6 και 7.

Νέα
Ρύθμιση

Οικολογικά Προγράμματα (Eco-schemes): 10 Δράσεις

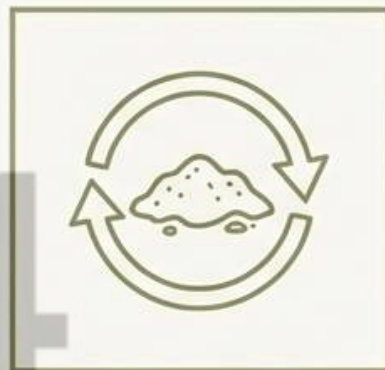
31.1 Ανθεκτικές Ποικιλίες

31.2 Οικολογική Εστίαση

31.3 Φυτοκάλυψη

31.4 Κυκλική Οικονομία

31.5 Αγροδασικά

31.6 Ψηφιακή Γεωργία

31.7 Κτηνοτροφία

31.8 Αναβαθμίδες

31.9 Βιολογική Γεωργία

31.10 Μνημειακοί Ελαιώνες

Οικολογικά σχήματα

Αροτραίες: Ανθεκτικές Ποικιλίες & Οικολογική Εστίαση

Δράση 31.1: Χρήση Ανθεκτικών Ειδών

Αντικατάσταση με...	Ενίσχυση
Μηδική (Τριφύλλι)	488 €/ha
Χειμερινά Σιτηρά	522 €/ha
Καλλιέργεια Ψυχανθών (τοπικές ποικιλίες)	628 €/ha
Αρωματικά / Φαρμακευτικά φυτά	824 €/ha

Δράση 31.2: Περιοχές Οικολογικής Εστίασης

Υποχρέωση 10% αρόσιμης γης σε αγρανάπαυση ή φυτά ξενιστές.

- Αραβόσιτος: 37 - 42 €/ha
- Βαμβάκι: 16 - 21 €/ha
- Χειμερινά Σιτηρά: 10 - 15 €/ha

Οικολογικά σχήματα

Έδαφος & Κυκλική Οικονομία

Δράση 31.3: Βελτιωμένη Φυτοκάλυψη

Σπορά υπορόφου στις μόνιμες καλλιέργειες.

~100 €/ha

Δράση 31.4: Κυκλική Οικονομία

Συγκέντρωση & θρυμματισμός κλαδεμάτων + εφαρμογή κομπόστ.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Απαγόρευση Καύσης (Αιρεσιμότητα ΚΓΠΚ 3).

Κηπευτικά:	200 €/ha
------------	----------

Ακτινίδια / Αμπέλια:	112 €/ha
----------------------	----------

Αροτραίες:	110 €/ha
------------	----------

Οικολογικά σχήματα

Προστασία Τοπίου & Μόνιμες Καλλιέργειες

Δράση 31.8: Αναβαθμίδες (Ξερολιθιές)

Ενίσχυση: 138 €/ha
Υποχρέωση: Συντήρηση με παραδοσιακό τρόπο (όχι σκυρόδεμα).

Δράση 31.10: Μνημειακοί Ελαιώνες

Ενίσχυση: 100-150 €/ha
Για τοπία υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας.

Δράση 31.5: Αγροδασικά Συστήματα

Συνδυασμός δέντρων με καλλιέργειες ή βόσκηση.

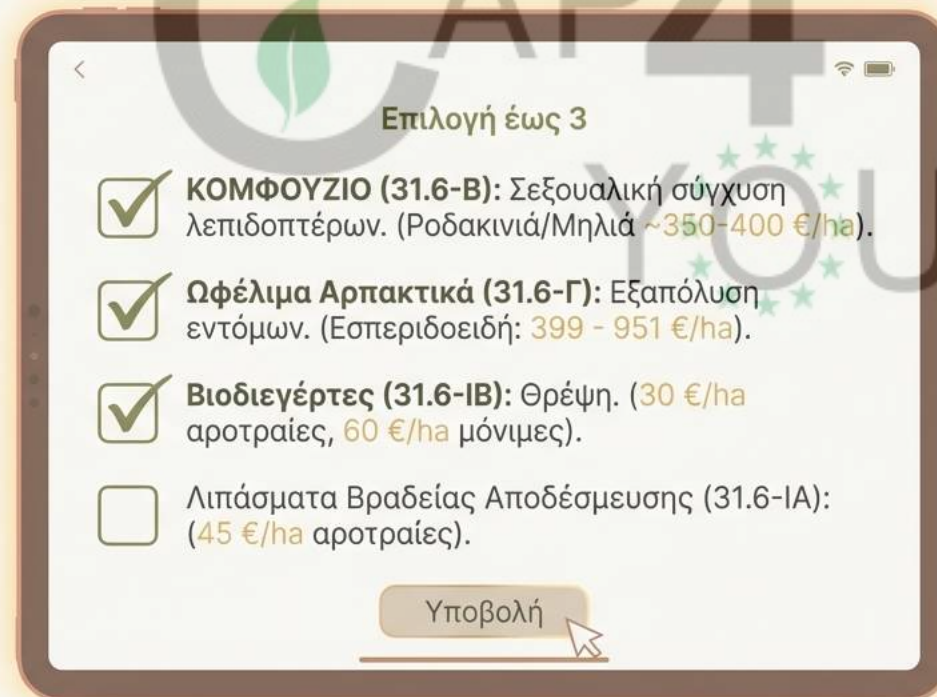
Δράση 31.5: Αγροδασικά Συστήματα

Συνδυασμός δέντρων με καλλιέργειες ή βόσκηση.

Οικολογικά σχήματα

Ψηφιακή Γεωργία & Διαχείριση Εισροών (31.6)

Απαιτείται χρήση ψηφιακής εφαρμογής (App) και Σχέδιο Περιβαλλοντικής Διαχείρισης.

The screenshot shows a mobile application interface with a white background and a dark border. At the top, there is a back arrow on the left, a green leaf icon in the center, and a Wi-Fi and battery icon on the right. Below the icon is the text "Επιλογή έως 3". The main content area contains four items, each with a checkbox on the left and text on the right. The first three items have their checkboxes checked, while the fourth has an unchecked checkbox. At the bottom center, there is a button labeled "Υποβολή" with a mouse cursor pointing at it.

Επιλογή έως 3

- ΚΟΜΦΟΥΖΙΟ (31.6-B):** Σεξουαλική σύγχυση λεπιδοπτέρων. (Ροδακινιά/Μηλιά ~350-400 €/ha).
- Ωφέλιμα Αρπακτικά (31.6-Γ):** Εξαπόλυση εντόμων. (Εσπεριδοειδή: 399 - 951 €/ha).
- Βιοδιεγέρτες (31.6-ΙΒ):** Θρέψη. (30 €/ha αροτραίες, 60 €/ha μόνιμες).
- Λιπάσματα Βραδείας Αποδέσμευσης (31.6-ΙΑ):** (45 €/ha αροτραίες).

Υποβολή

Οικολογικά σχήματα

Κτηνοτροφία: Βελτίωση Βοσκοτόπων & Σιτηρεσίου

Μετακίνηση (31.7-B)

Μεταφορά σε ορεινούς
βοσκοτόπους.

Αιγοπρόβατα: 65 €/ha
Βοοειδή: 55 €/ha

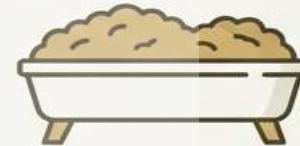
Τεχνητοί Λειμώνες (31.7-A)

Δημιουργία σε
υποβαθμισμένους
βοσκοτόπους.

196 €/ha

Βελτιωμένο Σιτηρέσιο (31.7-Δ)

Σχέδιο διατροφής για
μείωση αερίων.

25 - 30 €/ha

Οικολογικά σχήματα

Ο «Βασιλιάς» των Ενισχύσεων: Βιολογική Γεωργία (31.9)

Ετήσια ενίσχυση για τη διατήρηση βιολογικών μεθόδων (Δεδομένα 2024).

Καλλιέργεια / Εκτροφή	Ποσό Ενίσχυσης (€/ha)
Ελαιοκαλλιέργεια	505 €
Επιτραπέζια Σταφύλια	1.440 €
Σταφίδα	636 €
Εσπεριδοειδή	334 €
Βαμβάκι	516 €
Καπνός	660 €
Αιγοπρόβατα	247 €

Οικολογικά σχήματα

Κανόνες & Περιορισμοί

Αιρεσιμότητα (Conditionality) – Τι ΠΡΕΠΕΙ να κάνετε

- ✓ **ΚΓΠΚ 3:** Απαγόρευση καύσης υπολειμμάτων.
- ✓ **ΚΓΠΚ 4:** Ζώνες ανάσχεσης (buffers) δίπλα σε ύδατα.
- ✓ **ΚΓΠΚ 8:** Απαγόρευση κοπής δέντρων/φυτοφρακτών (Μάρτιος-Ιούνιος).

Ασυμβατότητες (Double Funding) – Τι ΔΕΝ συνδυάζεται

- ✗ Δεν μπορείτε να πληρωθείτε δύο φορές για την ίδια δέσμευση.
- ✗ **Παράδειγμα:** Η Βιολογική Γεωργία (31.9) δεν συνδυάζεται με δράσεις μείωσης εισροών (31.6) στο ίδιο αγροτεμάχιο.

Οικολογικά σχήματα

Συγκεντρωτικός Πίνακας: Αροτραίες & Κηπευτικά

Κωδικός	Δράση	Ποσό (€/ha)
31.1	Ανθεκτικές: Μηδική (Αντικατάσταση)	488 €
31.1	Ανθεκτικές: Ψυχανθή	628 €
31.1	Ανθεκτικές: Αρωματικά	824 €
31.2	Οικ. Εστίαση: Καλαμπόκι / Βαμβάκι	37-42 € / 16-21 €
31.4	Κομπόστ: Αροτραίες / Κηπευτικά	110 € / 200 €
31.6	Βιοδιεγέρτες / Λιπ. Βραδείας Αποδ.	30 € / 45 €
31.9	Βιολογική: Βαμβάκι	516 €

Συγκεντρωτικός Πίνακας: Μόνιμες Καλλιέργειες & Κτηνοτροφία

Κωδικός	Δράση	Ποσό (€/ha)
31.3	Φυτοκάλυψη (Μόνιμες)	~100 €
31.4	Κομπόστ: Ακτινίδιο / Αμπέλι	112 €
31.6	Κομφούζιο: Πυρηνόκαρπα / Μηλοειδή	350 - 400 €
31.6	Ωφέλιμα Αρπακτικά: Εσπεριδοειδή	έως 951 €
31.7	Κτηνοτροφία: Τεχνητοί Λειμώνες	196 €
31.8	Αναβαθμίδες (Ξερολιθιές)	138 €
31.9	Βιολογική: Ελιά / Αμπέλι (Επιτρ.)	505 € / 1.440 €

**Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Παρεμβάσεις Αγροτικής Ανάπτυξης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-27

Τομεακά Προγράμματα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Παρεμβάσεις Αγροτικής Ανάπτυξης του ΣΣ ΚΑΠ 2023-27

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Σύντομες πληροφορίες

ΠΥΛΩΝΑΣ 1
71,4%
Άμεσες Ενισχύσεις
9.621,62 εκατ €

ΠΥΛΩΝΑΣ 2
27,0%
Αγροτική Ανάπτυξη
3.635,97 εκατ €

ΠΥΛΩΝΑΣ 1
1,6%
Τομεακά Προγράμματα
220,23 εκατ €

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: 3.635,97 εκατ. €

Περιβαλλοντικές και κλιματικές δεσμεύσεις: **690,32 εκατ. €**

Εξισωτική αποζημίωση: **767,14 εκατ. €**

Επενδύσεις: **863,66 εκατ. €**

Νέοι Γεωργοί: **590 εκατ. €**

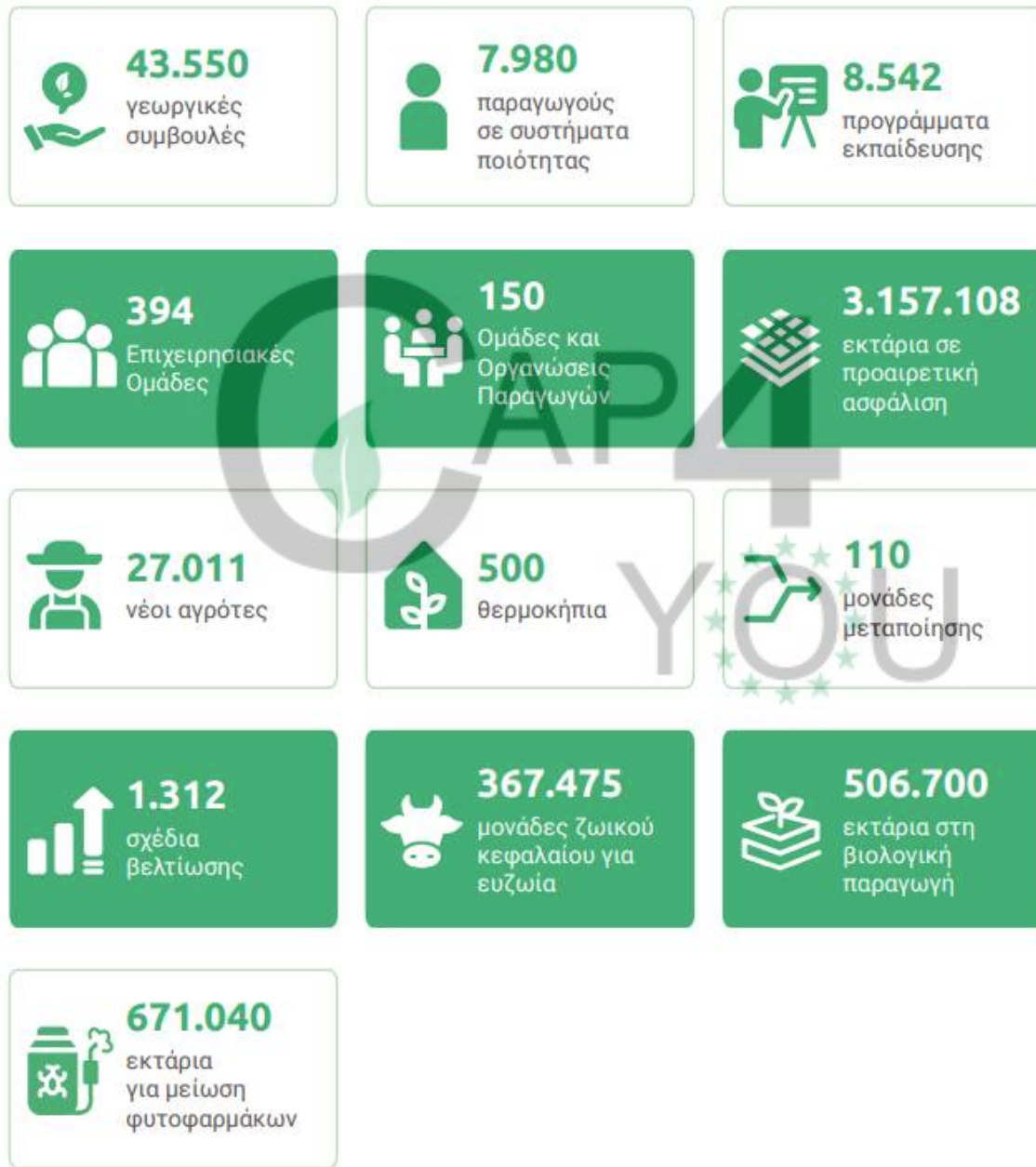
Εργαλεία διαχείρισης κινδύνων: **200 εκατ. €**

Συνεργασία - Leader: **316,38 εκατ. €**

Εκπαίδευση Συμβουλές: **145 εκατ. €**

Άλλα: **63,47 εκατ. €**

Στόχοι των Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης 2023-27

Παρέμβαση Π3-73-2.1 Σχέδια Βελτίωσης Γεωργικών Εκμεταλλεύσεων που συμβάλλουν στην Ανταγωνιστικότητα

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ (19.12.2025)

Κοινοτική Δαπάνη: **118,06 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **145,19 εκ. €**

Αριθμός επενδυτικών σχεδίων: **1.312**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Δράση 4.1.1

CAP4
YOU

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Αντικείμενο: στήριξη των δικαιούχων για την **υλοποίηση σχεδίων βελτίωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων** που στοχεύουν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και στον εκσυγχρονισμό τους, μέσω ενίσχυσης στη βάση καταβληθεισών δαπανών ή/και με τη μορφή χρηματοδοτικών εργαλείων.

Δεν είναι επιλέξιμες η ανέγερση και ο εκσυγχρονισμός θερμοκηπίων, δικτυοκηπίων, μόνιμων εγκαταστάσεων φυτικής παραγωγής τύπου ΤΟΛ, ο εξοπλισμός που ενσωματώνεται στις παραπάνω επενδύσεις ή οι δαπάνες που προορίζονται για την εξυπηρέτηση των αναγκών καλλιεργειών υπό κάλυψη.

Δικαιούχοι:

- Φυσικά πρόσωπα
- Νομικά πρόσωπα
- Συλλογικά σχήματα (ομάδες-οργανώσεις παραγωγών, αγροτικοί συνεταιρισμοί), εκτός όσα λαμβάνουν ενίσχυση σε Τομεακό Πρόγραμμα.

Προϋποθέσεις:

α) φυσικά πρόσωπα: ενήλικα, έως 63 ετών, εγγεγραμμένα στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες ή δικαιούχοι του μέτρου των νέων γεωργών, ασφαλιστικά και φορολογικά ενήμεροι, με κύκλο εργασιών από αγροτική δραστηριότητα που δεν υπολείπεται του 30% της ίδιας συμμετοχής και παραδεκτή Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης για το έτος 2025.

β) νομικά πρόσωπα: κύρια δραστηριότητα τη γεωργία, φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα, διάρκεια αορίστου χρόνου (ή μέχρι το 2036) και δεν τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση, με κύκλο εργασιών από αγροτική δραστηριότητα που δεν υπολείπεται του 30% της ίδιας συμμετοχής

γ) συλλογικά σχήματα: κύρια δραστηριότητα τη γεωργία, εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο οικείο μητρώο, κατ' ελάχιστο 20 μέλη (10 για ζωική παραγωγή), διακριτή λογιστική διαχείριση, κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων και μέσο κύκλο εργασιών προηγούμενης τριετίας >60.000 €, φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα και δεν τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση.

Για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις: ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας **12.000 €**, πληρούν τα κοινοτικά πρότυπα, επενδυτικά σχέδια με εξοπλισμό άρδευσης υποχρεωτικά περιλαμβάνουν την τοποθέτηση υδρομετρητή.

Εξαιρούνται: α) κάτοχοι δεν έχουν ολοκληρώσει επενδυτικό σχέδιο σε προηγούμενες προσκλήσεις Σ.Β., β) εγκεκριμένα σχέδια στην Παρέμβαση Π3-73-2.9 (θερμοκήπια) και γ) δικαιούχοι τελευταίας πρόσκλησης Μ4-1.5 με καταβολή οικονομικής ενίσχυσης

ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΥΠΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ 2023

	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΧΩΡΑ	ΚΡΗΤΗ ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΑΠΑΙΤΗΣΗ ΓΙΑ 12.000 ΕΥΡΩ ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ	
			ΗΠ. ΧΩΡΑ	ΝΗΣΙΑ
	ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (ΕΥΡΩ / ΚΕΦΑΛΙ)		(ΚΕΦΑΛΙΑ)	
• Λοιπά αιγοειδή	60,00	62,00	200	194
• Αίγες θηλυκές αναπαραγωγής	150,00	151,00	80	79
• Λοιπά προβατοειδή	63,00	60,00	190	200
• Πρόβατα θηλυκά αναπαραγωγής	155,00	140,00	77	86
• Βοοειδή <1 έτους, αρσενικά και θηλυκά	410,00	399,00	29	30
• Αρσενικά βοοειδή ≥1 έτους και <2 δύο ετών	880,00	860,00	14	14
• Αρσενικά βοοειδή, ≥2 ετών	990,00	1.220,00	12	10
• Θηλυκά βοοειδή ≥1 έτους και <2 δύο ετών	630,00	635,00	19	19
• Αγελάδες γαλακτοπαραγωγής	1.790,00	1.586,00	7	8
• Δαμάλες ≥2 ετών	1.080,00	1.010,00	11	12
• Ιπποειδή	358,00	358,00	34	34
• Λοιποί χοίροι	320,00	300,00	38	40
• Χοιρομύτερες αναπαραγωγής ≥50 κιλών	1.048,00	1.143,00	11	10
• Χοιρίδια < 20 κιλών ζώντος ζώου	118,00	106,00	102	113
• Χοιρομύτερες αναπαραγωγής ≥50 κιλών	1.048,00	1.143,00	11	10
• Μέλισσες	78 (ανά κυψέλη)	73 (ανά κυψέλη)	109 κυψέλες (κατ' εξαίρεση)	
• Βασκοτόπια	10,6 (ευρώ/στρμ.)	10,60 (ευρώ/στρμ.)	1132	1132

ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ (ΕΥΡΩ / ΣΤΡΕΜΜΑ)

(ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ)

• Αρωματικά, φαρμακευτικά και αρτυματικά φυτά (δεν περιλαμβάνονται εκτάσεις αποροπαραγωγής)	1.104,11	1.153,59	11	10
• Χλωρός αραβόσιτος	131,46	115,83	91	104
• Αραβόσιτος σε κόκκους (περιλαμβάνονται εκτάσεις αποροπαραγωγής)	183,11	153,38	66	78
• Βομβάκι (δεν περιλαμβάνονται εκτάσεις αποροπαραγωγής)	151,38	149,84	79	80
• Βιομηχανική Κάνναβη	1.133,32	1.007,36	11	12
• Ηλιανθος	100,65	103,16	119	116
• Ελαιοκράμβη (ελαιούχος)	360,24	252,15	33	48
• Ελαιοκράμβη (ενεργειακή)	83,58	84,57	144	142
• Σόγια	133,67	161,37	90	74
• Ζαχαρότευτλα	299,90	268,08	40	45
• Καπνός	602,99	557,52	20	22
• Βίκος	140,29	141,89	86	85
• Σίκαλη	26,31	28,06	456	428
• Κριθάρι	46,66	36,68	257	327
• Βρώμη	22,25	27,33	539	439
• Μαλακός σίτος	49,15	48,59	244	247
• Σκληρό σιτάρι	51,79	49,22	232	244
• Μπιζέλια, φασόλια, κουκιά και γλυκά λούπινα	156,87	168,96	76	71
• Μηδική	140,29	141,89	86	85
• Σόργος	36,39	33,11	330	362
• Τριτοκάλε	36,39	33,11	330	362
• Λυκίσκος	83,58	84,57	144	142
• Όσπρια βρώιμα	156,87	168,96	76	71
• Σκληρό σιτάρι	51,79	49,22	232	244
• Καρποί με κέλυφος	662,85	797,85	18	15
• Εσπεριδοειδώνες	646,36	722,23	19	17
• Ακτινίδια, Ράδια, Συκιές	1.122,49	934,61	11	13
• Μηλοειδή	971,65	952,93	12	13
• Εσπεριδοειδώνες	646,36	722,23	19	17
• Πυρηνόκαρπα	589,57	581,53	20	21
• Αμπέλια (Οίνος)	599,98	418,85	20	29
• Αμπέλια (Οίνος ΠΟΠ/ΠΓΕ)	612,96	694,14	20	17
• Ελιά (ελαιόλαδο)	182,11	172,24	66	70
• Επιτραπέζια Ελιά	273,62	313,67	44	38
• Μαστιχόνδεντρα	900,00	900,00	13	13
• Φυτώρια	5.220,00	5.230,00	2	2
• Επιτραπέζια σταφύλια	1.247,90	1.198,93	10	10
• Σταφίδες	555,87	678,35	22	18
• Πατάτες	930,74	1.160,95	13	10
• Κηπευτικά	5.301,65	7.672,53	2	2
• Μανιτάρια (εκτάρια, 8 κοπές)	108.141,30	137.759,60	0	0
• Κηπευτικές καλλιέργειες μικρής έκτασης σε αγρό	1.129,00	1.361,09	11	9
• Βιομηχανική τομάτα	1.059,34	1.333,36	11	9
• Δασικά δέντρα	182,92	386,26	66	31

Ποσά ενίσχυσης: Αιτούμενος προϋπολογισμός 30.000€ - 200.000/400.000 (φυτική παραγωγή) ή 400.000/500.000€ (ζωική παραγωγή)

α) Ποσοστό ενίσχυσης έως 50% για:

- γεωργικούς ελκυστήρες
- παρελκόμενα και λοιπές δαπάνες

β) Ποσοστό ενίσχυσης έως 60% για:

- εξοπλισμό τεχνολογίας αιχμής
- εξοπλισμό που συμβάλλει στη μείωση φυτοφαρμάκων στο περιβάλλον
- κτιριακές εγκαταστάσεις και εξοπλισμός κτηνοτροφικών/μελισσοκομικών εκμεταλλεύσεων

+10% στις Περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου ή από γεωργούς νεαρής ηλικίας
+5% στις ηπειρωτικές περιοχές -Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ)

Επιλέξιμες δαπάνες: κτιριακές εγκαταστάσεις, αγορά γης (έως το 10%) μηχανολογικός και λοιπός εξοπλισμός, εγκατάσταση και περίφραξη φυτειών, περίφραξη και διαμόρφωση αγροτεμαχίων, μελισσοκομικό και ανθοκομικό αυτοκίνητο, Η/Υ και λογισμικό, εξοπλισμός επικοινωνιών και γραφείου, εξοπλισμός γεωργίας ακριβείας, ψηφιοποίηση και αυτοματοποίηση.

Στήριξη με χρηματοδοτικά εργαλεία: επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία,

Δικαιούχοι Δράσης 4.1.1: 10.067

Επιχορηγούμενη δημόσια στήριξη:

579,32 εκ. €

Παρέμβαση Π3-73-2.2
Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ (19.12.2025)

Κοινοτική Δαπάνη: **18,52 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **21,90 εκ. €**

Αριθμός πράξεων: **438**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Δράση 4.1.2

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Αντικείμενο: κάλυψη ειδικών αναγκών εκσυγχρονισμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων, μέσω ενίσχυσης στη βάση καταβληθεισών δαπανών, για την ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων που θα συμβάλλουν, μέσω της εξοικονόμησης ή/και επαναχρησιμοποίησης ύδατος σε επίπεδο εκμετάλλευσης, στη μείωση της πίεσης στους υδατικούς πόρους και στη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων.

Δικαιούχοι:

- Φυσικά πρόσωπα
- Νομικά πρόσωπα
- Συλλογικά σχήματα (ομάδες-οργανώσεις παραγωγών, αγροτικοί συνεταιρισμοί), εκτός όσα λαμβάνουν ενίσχυση επενδύσεων σε Τομεακό Πρόγραμμα.

Προϋποθέσεις:

α) φυσικά πρόσωπα: ενήλικα, έως 63 ετών, εγγεγραμμένα στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες ή δικαιούχοι του μέτρου των νέων γεωργών, ασφαλιστικά και φορολογικά ενήμεροι, με κύκλο εργασιών από αγροτική δραστηριότητα που δεν υπολείπεται του 30% της ίδιας συμμετοχής και παραδεκτή Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης για το έτος 2025.

β) νομικά πρόσωπα: κύρια δραστηριότητα τη γεωργία, φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα, διάρκεια αορίστου χρόνου (ή μέχρι το 2036) και δεν τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση, με κύκλο εργασιών από αγροτική δραστηριότητα που δεν υπολείπεται του 30% της ίδιας συμμετοχής

γ) συλλογικά σχήματα: κύρια δραστηριότητα τη γεωργία, εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο οικείο μητρώο, κατ' ελάχιστο 20 μέλη (10 για ζωική παραγωγή), διακριτή λογιστική διαχείριση, κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων και μέσο κύκλο εργασιών προηγούμενης τριετίας >60.000 €, φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα και δεν τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση.

Για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις: ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας **12.000 €**, πληρούν τα κοινοτικά πρότυπα, επενδυτικά σχέδια με εξοπλισμό άρδευσης υποχρεωτικά περιλαμβάνουν την τοποθέτηση υδρομετρητή.

Εξαιρούνται: α) κάτοχοι δεν έχουν ολοκληρώσει επενδυτικό σχέδιο σε προηγούμενες προσκλήσεις Σ.Β., β) εγκεκριμένα σχέδια στην Παρέμβαση Π3-73-2.9 (θερμοκήπια) και γ) δικαιούχοι τελευταίας προκήρυξης Μ4.1.5 με καταβολή οικονομικής ενίσχυσης

Ποσά ενίσχυσης: 70% για δαπάνες που σχετίζονται με την μείωση χρήσης αρδευτικού νερού. Έως 50% για γενικές δαπάνες.
Δίνεται η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολών έως 50%.

Αιτούμενος προϋπολογισμός : 25.000 € - 150.000/250.000 €

Επιλέξιμες δαπάνες:

α) μηχανολογικός και λοιπός εξοπλισμός με στόχο την εξοικονόμηση ύδατος (αρδευτικά συστήματα, δεξαμενές συλλογής ύδατος, ανακύκλωση υδάτων κ.ά.),

β) γενικές δαπάνες λήψης υπηρεσιών (σύνταξη επενδυτικού σχεδίου, υποβολή αιτήσεων, αναγκαίες μελέτες, αδειοδοτήσεις, κ.ά.),

γ) επενδύσεις στις έγγειες βελτιώσεις (εκσυγχρονισμός γεωτρήσεων/πηγαδιών, δεξαμενές για την αποθήκευση νερού βροχής, φωτοβολταϊκό σύστημα κ.ά.).

Δεν είναι επιλέξιμες επενδύσεις που οδηγούν σε αύξηση της αρδευόμενης έκτασης

Δικαιούχοι Δράσης 4.1.2: 466

Επιχορηγούμενη δημόσια στήριξη:

12,10 εκ. €

Παρέμβαση Π3-73-2.6
Επενδύσεις κυκλικής οικονομίας και ενεργειακές
επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ (19.12.2025)

Κοινοτική Δαπάνη: **34,40 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **40,69 εκ. €**

Αριθμός επενδυτικών σχεδίων: **814**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Δράση 4.1.5

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Στόχος: ενίσχυση επενδύσεων στη βάση καταβληθεισών δαπανών **εκσυγχρονισμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων**, που θα συμβάλλουν στην κυκλική οικονομία/βιοοικονομία, στην παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ/βιομάζα, στην εξοικονόμηση ενέργειας και στη μείωση εισροών μέσω επαναχρησιμοποίησης γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων.

Δικαιούχοι:

- φυσικά ή νομικά πρόσωπα
- συλλογικά σχήματα (ομάδες-οργανώσεις παραγωγών, αγροτικοί συνεταιρισμοί και ενώσεις αυτών).

Ποσά ενίσχυσης: έως **70%** των επιλέξιμων δαπανών για εξοικονόμηση ενέργειας και την παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ. Χορήγησης προκαταβολών έως **50%**.

Έως **60%** για εξοπλισμό που συμβάλλει στην διαχείριση - επεξεργασία υγρών και στερεών αποβλήτων της κτηνοτροφικής εγκατάστασης.

Έως **50%** για γενικές δαπάνες.

Αιτούμενος προϋπολογισμός: 25.000 - 500.000 €.

Για επενδύσεις παραγωγής βιοαερίου από κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις έως **2.500.000 €**.

Προϋποθέσεις: α) φυσικά πρόσωπα: ενήλικα, έως 63 ετών, εγγεγραμμένα στο ΜΑΑΕ ως επαγγελματίες αγρότες ή δικαιούχοι του μέτρου των νέων γεωργών, ασφαλιστικά και φορολογικά ενήμεροι, με κύκλο εργασιών από αγροτική δραστηριότητα που δεν υπολείπεται του 30% της ίδιας συμμετοχής και παραδεκτή Ενιαία Αίτηση Ενίσχυσης για το έτος 2025.

β) νομικά πρόσωπα: κύρια δραστηριότητα τη γεωργία, φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα, διάρκεια αορίστου χρόνου (ή μέχρι το 2036) και δεν τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση, με κύκλο εργασιών από αγροτική δραστηριότητα που δεν υπολείπεται του 30% της ίδιας συμμετοχής

γ) συλλογικά σχήματα: κύρια δραστηριότητα τη γεωργία, εγγεγραμμένοι και ενήμεροι στο οικείο μητρώο, κατ' ελάχιστο 20 μέλη (10 για ζωική παραγωγή), διακριτή λογιστική διαχείριση, κερδοφόρο μέσο όρο αποτελεσμάτων και μέσο κύκλο εργασιών προηγούμενης τριετίας >60.000 €, φορολογικά και ασφαλιστικά ενήμερα και δεν τελούν υπό πτώχευση, λύση, αναγκαστική διαχείριση, εκκαθάριση.

Για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις: να έχει περιληφθεί στην Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης του έτους αναφοράς, ελάχιστο μέγεθος παραγωγικής δυναμικότητας **12.000 €**, να πληροί τα κοινοτικά πρότυπα, να υπάρχει έκθεση ενεργειακού επιθεωρητή και να είναι διασυνδεδεμένη με το ηλεκτρικό δίκτυο.

Επιλέξιμες δαπάνες: μηχανολογικός εξοπλισμός και εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας, επενδύσεις εκσυγχρονισμού, κτιριακές εγκαταστάσεις και μηχανολογικός εξοπλισμός για την ανάκτηση, επεξεργασία και επαναχρησιμοποίηση γεωργοκτηνοτροφικών αποβλήτων και παραπροϊόντων, γενικές δαπάνες λήψης υπηρεσιών

Δικαιούχοι Δράσης 4.1.5: 4.882

Επιχορηγούμενη δημόσια στήριξη:

294.87 εκ. €

Παρέμβαση Π3-73-2.9
Επενδύσεις για τον εκσυγχρονισμό και την κατασκευή
θερμοκηπίων φυτικής παραγωγής

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ (09.12.2025)
944 αιτήσεις – Π/Υ: 270εκ. €

Κοινοτική Δαπάνη: **120,95 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **150 εκ. €**

Αριθμός επενδυτικών σχεδίων: **500**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – ενσωματωμένο
στη δράση 4.1.1

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

Αντικείμενο: ίδρυση γεωργικών εκμεταλλεύσεων και μετατόπιση σε καλλιεργητικές πρακτικές υψηλότερης προστιθέμενης αξίας μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας της μεθόδου καλλιέργειας και την μείωση των εισροών.

Δικαιούχοι: φυσικά πρόσωπα εγγεγραμμένα στο ΜΑΑΕ ως κάτοχοι γεωργικής εκμετάλλευσης, νομικά πρόσωπα και συλλογικά σχήματα του αγροτικού συνεταιριστικού δικαίου.

Επιλέξιμες δαπάνες:

1. Ανέγερση, επέκταση και εκσυγχρονισμός προσπελάσιμων στεγάστρων
2. Κατασκευές και αγορά γης για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω κατασκευών
3. Μηχανολογικός εξοπλισμός
4. Εξοπλισμός φυτικής παραγωγής
5. Δαπάνες ΑΠΕ
6. Αγορά Η/Υ και λογισμικού διαχείρισης της εκμετάλλευσης
7. Γενικές δαπάνες κ.ά.

Ποσά ενίσχυσης: 50% - 70%. Προκαταβολή έως 50%.

Προϋπολογισμός: 30.000€ - 1.000.000 €

Διαδικασία: ανταγωνιστικό πρόγραμμα, κάθε αίτηση βαθμολογείται ξεχωριστά και κατατάσσεται σύμφωνα με τη βαθμολογία της, εγκρίνονται κατά προτεραιότητα οι αιτήσεις με την υψηλότερη βαθμολογία.

Δικαιούχοι Δράσης 4.1.1: 10.067

Επιχορηγούμενη δημόσια στήριξη:

579,32 εκ. €

Παρέμβαση Π3-73-2.3
Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και/ή
ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ (30.09.2025)
546 αιτήσεις - Π/Υ 872,2εκ. €

Κοινοτική Δαπάνη: **100 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **120,25 εκ. €**

Αριθμός επενδυτικών σχεδίων: **110**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Υπομέτρο 4.2

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Αντικείμενο: στήριξη των δικαιούχων, μέσω ενίσχυσης καταβληθεισών δαπανών ή/και με τη μορφή χρηματοδοτικών εργαλείων, για επενδύσεις στη **μεταποίηση/εμπορία/ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων** που αφορούν σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις, μονάδων παραγωγής και αποθηκευτικών χώρων, συγχωνεύσεις μονάδων και μονάδες διαχείρισης υποπροϊόντων.

Δικαιούχοι: πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.

Προϋποθέσεις: μεταποίηση **γεωργικών προϊόντων** (ως πρώτη ύλη) και τελικό προϊόν **γεωργικό**. Οι μετεγκαταστάσεις/συγχωνεύσεις μονάδων συνοδεύονται απαραίτητα από εκσυγχρονισμό.

Δεν είναι επιλέξιμη η ίδρυση ελαιοτριβείων, οι ιδρύσεις σφαγείων με εξαίρεση νησιωτικές περιοχές, οι ιδρύσεις σφαγείων ετήσιας δυναμικότητας ≤ 400 τον. κρέατος και ιδρύσεις σφαγείων πουλερικών με εξαίρεση ορεινές και νησιωτικές περιοχές.

Ποσοστό ενίσχυσης:

Στήριξη υπό μορφή επιχορηγήσεων:

α) περιφέρειες Ιονίου, Κρήτης, Θεσσαλίας, ηπειρωτικές περιοχές ΕΣΔΙΜ: **65%**

β) λιγότερο ανεπτυγμένες Περιφέρειες: **50%**

γ) λοιπές περιοχές: **40%**

δ) μικρά νησιά του Αιγαίου: **75%**

Επενδυτικές δαπάνες που στοχεύουν σε μείωση κατανάλωσης ενέργειας, ύδατος, εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου και μείωση αποβλήτων: προσαύξηση του ποσοστού ενίσχυσης τους κατά **10%**.

Επιλέξιμες δαπάνες: απόκτηση ακίνητης περιουσίας, διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου, κατασκευή ή βελτίωση κτιριακών υποδομών, μηχανολογικός εξοπλισμός μεταποίησης, συσκευασίας και ψύξης, εξοπλισμός εργαστηρίων κ.ά., εξοπλισμός γραφείων και μηχανογράφησης, οχημάτων και μέσα μεταφοράς προϊόντων, σύνδεση με δίκτυα ηλεκτροδότησης, υδροδότησης, κ.ά., απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, γενικές και άυλες δαπάνες.

Υποβληθείσες αιτήσεις: **546**

Συνολικός προϋπολογισμός: **872,2 εκ. €**

Παρέμβαση Π3-73-2.5

Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την προστασία από φυσικές καταστροφές, δυσμενή κλιματικά φαινόμενα και καταστροφικά συμβάντα

Δράση 1: Επενδύσεις πρόληψης ζημιών φυτικού κεφαλαίου

Δράση 2: Επενδύσεις αποκατάστασης του παραγωγικού δυναμικού (φυτικό, ζωικό, και πάγιο)

Κοινοτική Δαπάνη: **30 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **35,46 εκ. €**

Αριθμός επενδυτικών σχεδίων: **537**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Υπομέτρο 5.1

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Δράση 1: Επενδύσεις πρόληψης ζημιών φυτικού κεφαλαίου

Στόχος: η ενεργητική προστασία φυτικού κεφαλαίου, μέσω ενίσχυσης στη βάση καταβληθεισών δαπανών, από παγετό, καταιγίδες, χαλάζι, βροχή, πλημμύρες, ξηρασία και πυρκαγιές, ώστε να επιτραπεί στις εκμεταλλεύσεις να διατηρήσουν τα επίπεδα ποιότητας/εμπορευσιμότητας των προϊόντων τους και τη θέση τους στην αγορά.

Δικαιούχοι:

- φυσικά ή νομικά πρόσωπα κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων με την ιδιότητα του γεωργού ή ομάδες γεωργών - συλλογικά σχήματα
- ο ΕΛ.Γ.Α ή άλλος δημόσιος φορέας ο οποίος έχει άμεση σχέση με το γεωργικό παραγωγικό δυναμικό που πλήττεται.

Προϋποθέσεις: δεν ενισχύονται συλλογικά σχήματα που υλοποιούν επιχειρησιακό πρόγραμμα στον τομέα των οπωροκηπευτικών και έχουν ενεργοποιήσει τη σχετική δράση.

Ποσά ενίσχυσης: 80% για επενδύσεις φυσικών ή νομικών προσώπων και συλλογικών σχημάτων γεωργών και 100% για συλλογικές επενδύσεις (πραγματοποιούνται από συλλογικό σχήμα γεωργών και ωφελούν το σύνολο ή ποσοστό >50% των μελών του).

Επιλέξιμες δαπάνες: αγορά υλικών και εγκατάσταση συστημάτων προστασίας αγροτικών καλλιεργειών για χαλαζική πρόληψη, προστασία από παγετό και ανεμοφράκτες.

Δράση 2: Επενδύσεις αποκατάστασης του παραγωγικού δυναμικού (φυτικό, ζωικό, και πάγιο)

Στόχος: η ενίσχυση των γεωργών και των κτηνοτρόφων που επλήγησαν από έντονα φαινόμενα κλιματικής αλλαγής μέσω ενίσχυσης στη βάση καταβληθεισών δαπανών.

Δικαιούχοι:

- φυσικά ή νομικά πρόσωπα κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων με την ιδιότητα του γεωργού ή ομάδες γεωργών - συλλογικά σχήματα
- ο ΕΛ.Γ.Α ή άλλος δημόσιο φορέας ο οποίος έχει άμεση σχέση με το γεωργικό παραγωγικό δυναμικό που πλήττεται.

Ποσά ενίσχυσης: 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Επιλέξιμες δαπάνες: δαπάνες για την αποκατάσταση ζημιών λόγω καταστροφικών αιτίων όπως: αποκατάσταση κτιριακών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, ανασύσταση φυτικού και ζωικού κεφαλαίου, αποκατάσταση υποδομών και της ποιότητας του εδάφους.

Δικαιούχοι Υπομέτρου 5.1: 1.107

Επιχορηγούμενη δημόσια στήριξη: 34
εκ. €

Παρέμβαση Π3-73-2.4

Επενδύσεις στη βιοασφάλεια των παραγωγικών ζώων

Κοινοτική Δαπάνη: **5 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **5,90 εκ. €**

Αριθμός επενδυτικών σχεδίων: **48**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Όχι** – νέα παρέμβαση

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Αντικείμενο: στήριξη, μέσω ενίσχυσης στη βάση καταβληθεισών δαπανών, για επενδύσεις που αφορούν μέτρα βελτίωσης της **βιοασφάλειας των ενσταβλισμένων ζώων** προκειμένου να προλαμβάνονται και να αντιμετωπίζονται όλες οι ζωνόσοι που δύναται να εμφανιστούν σε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις.

Δικαιούχοι: κάτοχοι κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) συστηματικής εκτροφής (αιγοπροβατοτροφίας, βοοτροφίας, χοιροτροφίας, πουλερικών).

Προϋποθέσεις: σύνταξη έκθεσης βελτίωσης ευζωίας και βιοασφάλειας από κτηνίατρο.

Δικαιούχοι: κατά κύριο επάγγελμα **κτηνοτρόφοι** και τα νομικά πρόσωπα ως κύρια δραστηριότητα τη **συστηματική κτηνοτροφία** και εγγεγραμμένοι στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κτηνιατρικής (ΟΠΣΚ). Προτεραιότητα σε εκείνους που δεν χρησιμοποιούν κλωβούς.

Χωρίς αύξηση ζωικού κεφαλαίου και παραγωγής στις ενισχυόμενες εκμεταλλεύσεις.

Ποσά ενίσχυσης: 80% των επιλέξιμων δαπανών.
Χορήγηση προκαταβολών έως **50%**.

Επιλέξιμος προϋπολογισμός: 30.000 - 500.000 €.

Επιλέξιμες δαπάνες - μέτρα βιοασφάλειας:

- τοποθέτηση/ενίσχυση περιμετρικού φράκτη ή ηλεκτρικής περίφραξης,
- διαχωρισμός καθαρής και μη καθαρής ζώνης στην είσοδο,
- δημιουργία ανεξάρτητων χώρων για την απομόνωση ζώων, καθώς και για τη διατήρηση/αποθήκευση/ψύξη νεκρών,
- σύστημα ή σταθμός καθαρισμού και απολύμανσης των εισερχομένων οχημάτων,
- μόνωση/στεγανοποίηση εγκαταστάσεων, κατασκευή ράμπας φόρτωσης /εκφόρτωσης,
- εξοπλισμός για τη διαχείριση υλικών στην εκτροφή, λογισμικό και εξοπλισμός για την καταχώρηση δεδομένων ζωικού κεφαλαίου,
- δημιουργία χώρων συγκέντρωσης κόπρου,
- εξοπλισμός φωτισμού και δικτυών των εξωτερικών χώρων εκμεταλλεύσεων ελεύθερας βοσκής ορνίθων.

Παρέμβαση Π3-73-2.8

Επενδύσεις για τη βελτίωση της ευζωίας των παραγωγικών ζώων

Δράση 1: Μετάβαση σε παραγωγικά συστήματα βελτιωμένης ευζωίας στην ωοπαραγωγό πτηνοτροφία

Δράση 2: Βελτίωση των συστημάτων διατροφής σε χοιροτροφικές μονάδες

Δράση 3: Λοιπές παραγωγικές επενδύσεις για τη βελτίωση της ευζωίας σε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις

Κοινοτική Δαπάνη: **15 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **17,68 εκ. €**

Αριθμός επενδυτικών σχεδίων: **156**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Όχι** – νέα παρέμβαση

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Προϋποθέσεις: κύριο επάγγελμα **κτηνοτρόφου** ή για νομικά πρόσωπα κύρια δραστηριότητα την άσκηση της **συστηματικής κτηνοτροφίας**. Χωρίς αύξηση ζωικού κεφαλαίου και παραγωγής. Απαραίτητη η **σύνταξη έκθεσης βελτίωσης ευζωίας** από κτηνίατρο με προσδιορισμό των επενδύσεων.

Ποσά ενίσχυσης: **80%** του ποσού των επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών.

Προϋπολογισμός: **50.000 - 750.000 €** (δράσεις 1 και 2), **25.000 – 750.000 €** (δράση 3).

Διαδικασία: στήριξη μέσω ενίσχυσης στη βάση καταβληθεισών δαπανών.

Δράση 1: Μετάβαση σε παραγωγικά συστήματα βελτιωμένης ευζωίας στην ωοπαραγωγό πτηνοτροφία

Στόχος: επίτευξη της ευζωίας στην ωοπαραγωγό πτηνοτροφία με μετάβαση σε βελτιωμένα παραγωγικά συστήματα εκτροφής.

Αντικείμενο:

- 1) Μετατροπή του παραγωγικού συστήματος από εκτροφή σε κλωβοστοιχίες προς εκτροφή στο δάπεδο (αχυρώνας) ή σε εκτροφή ελεύθερης βόσκησης, διατηρώντας σταθερό τον εκτρεφόμενο πληθυσμό
- 2) Μετατροπή του παραγωγικού συστήματος από εκτροφή σε αχυρώνα σε εκτροφή ελεύθερης βόσκησης, διατηρώντας σταθερό τον εκτρεφόμενο πληθυσμό.

Επιλέξιμες δαπάνες: πάγιος εξοπλισμός όπως σιλό και σύστημα μεταφοράς τροφής, σύστημα εξαερισμού-ψύξης, σύστημα φωτισμού και ηλεκτρικός πίνακας, αυτόματη ταΐστρα και ποτίστρα, αυτόματες φωλιές και εσχαρωτά δάπεδα.

Δράση 2: Βελτίωση των συστημάτων διατροφής σε χοιροτροφικές μονάδες

Στόχος: αποφυγή τραυματισμών κατά τη σίτιση, μείωση του stress και της μακροβιότητας των χοιρομητέρων, μείωση του ποσοστού θνησιμότητας των χοιριδίων, μέγιστη υγιεινή και βελτίωση της κατάστασης και υγείας των ζώων.

Αντικείμενο: η ενίσχυση παραγωγικών επενδύσεων για τη βελτίωση των συστημάτων διατροφής σε χοιροτροφικές μονάδες.

Επιλέξιμες δαπάνες:

- α) ολοκληρωμένα/αυτόματα συστήματα ηλεκτρονικής τροφοδοσίας που ενισχύουν τη βελτίωση ευζωίας και παραγωγικότητας των χοιρομητέρων, καταγραφή/ παρακολούθηση αναγκών και αποδόσεων μέσω λογισμικού,
- β) συστήματα αυτόματης τροφοδοσίας σε κελιά θηλασμού με καθημερινή καταγραφή/παρακολούθηση των αποδόσεων,
- γ) συστήματα παροχής γάλακτος σε χοιρίδια που συμβάλλουν στη μείωση θνησιμότητας των θηλαζόντων.

Δράση 3: Λοιπές παραγωγικές επενδύσεις για τη βελτίωση της ευζωίας σε κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις

Στόχος: μείωση ασθενειών/τραυματισμών, υλοποίηση παρεμβάσεων για τη **μείωση χρήσης αντιβιοτικών** και μείωση του εγκλεισμού των ζώων.

Αντικείμενο: παραγωγικές επενδύσεις για τη βελτίωσης των **συνθηκών διαβίωσης** των ενσταβλισμένων ζώων σε κτηνοτροφικές μονάδες.

Επιλέξιμες δαπάνες: εγκατάσταση/επισκευή συστήματος/εξοπλισμού για μείωση του χρόνου ατομικού εγκλεισμού για χοιρομητέρες και μόσχους και για έλεγχο θερμοκρασίας και υγρασίας, εγκατάσταση/επισκευή συστήματος: εξαερισμού, παρακολούθησης των ζώων, ψύξης, θέρμανσης και αερισμού, προστασίας του ζωικού κεφαλαίου/εγκαταστάσεων από φυσικές καταστροφές, αντικατάσταση/επισκευή δαπέδων, λοιπός εξοπλισμός και εσωτερική περίφραξη.

Παρέμβαση Π3-73-3.5

Προστασία, διατήρηση και βελτίωση των γενετικών πόρων στην κτηνοτροφία

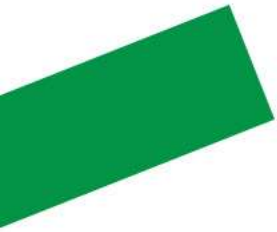
Κοινοτική Δαπάνη: **14,34 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **16,90 εκ. €**

Αριθμός πράξεων: **42**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Υπομέτρο 10.2.1

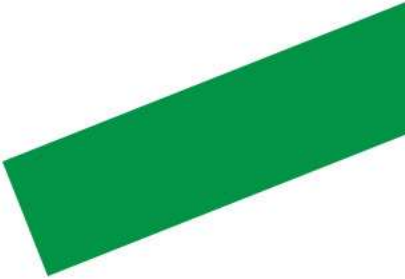

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα και ειδικότερα όπως περιγράφεται στον πίνακα τοπικών – εγχώριων και προσαρμοσμένων φυλών ζώων ανά ζωικό είδος.

Στόχος: η βελτίωση της παραγωγικότητας του ζωικού κεφαλαίου της χώρας, αλλά και η διατήρηση των αυτόχθονων φυλών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση, λόγω της χαμηλής παραγωγικότητας και της υστέρησης των αποδόσεων τους, σε σχέση με τις ξένες φυλές.

Δικαιούχοι: αναγνωρισμένοι φορείς αναπαραγωγής καθαρών φυλών, Ενώσεις, Συνεταιρισμοί και συλλογικά όργανα με νομική υπόσταση να ασκούν κτηνοτροφική δραστηριότητα, οι ίδιοι ή/ και τα μέλη τους.

Ποσά ενίσχυσης:

- α) συλλογή - τήρηση στοιχείων γενεαλογίας των ζώων και καθιέρωση - διατήρηση γενεαλογικών βιβλίων και μητρώων, ενημέρωση για τη διάδοση και χρήση του κατάλληλου για την κάθε περιοχή κτηνοτρόφου ζωικού γενετικού υλικού, γονοτυπικός έλεγχος των ζώων: **100%**
- β) έλεγχος αποδόσεων των ζώων: **70%**.

Επιλέξιμες δαπάνες:

- α) συλλογή και τήρηση στοιχείων γενεαλογίας, κάλυψη του διοικητικού κόστους καθιέρωσης και διατήρησης γενεαλογικών βιβλίων ή μητρώων,
- β) κάλυψη του κόστους δοκιμών για τον προσδιορισμό της απόδοσης του ζωικού κεφαλαίου,
- γ) δαπάνες μισθοδοσίας και οδοιπορικών εξόδων προσωπικού των δικαιούχων, δαπάνες εφοδίων, υλικών, οργάνων και διαδικασιών υλοποίησης,
- δ) δαπάνες για την ενημέρωση και την παροχή τεχνικής και επιστημονικής στήριξης και
- ε) δαπάνες για γονοτυπικό έλεγχο των ζώων, όπως κόστος προμήθειας υλικών δειγματοληψίας, διενέργειας δειγματοληψίας, μεταφοράς και ανάλυσης δειγμάτων.

Παρέμβαση Π3-75.1 Εγκατάσταση γεωργών νεαρής ηλικίας

**ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ 1ης ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ
(11.03.2025)**

Κοινοτική Δαπάνη: **590 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **590 εκ. €**

Αριθμός δικαιούχων: **27.011**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Υπομέτρο 6.1

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα εκτός Νομών Θεσσαλονίκης και Αττικής.

Στόχοι: προσέλκυση και διατήρηση **γεωργών νεαρής ηλικίας** με στόχο τη δημογραφική ανανέωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα και την πληθυσμιακή αναζωογόνηση των αγροτικών περιοχών, προώθηση απασχόλησης και ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Δικαιούχοι: φυσικά ή νομικά πρόσωπα που εμπίπτουν στον ορισμό του γεωργού νεαρής ηλικίας. Μόνιμος κάτοικος της περιοχής και κάτοχος οικονομικά αυτόνομης γεωργικής - κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης με τυπική απόδοση που υπερβαίνει τα κατ' ελάχιστον θεσμοθετημένα όρια.

Προϋποθέσεις:

A) Φυσικά Πρόσωπα

- **Ηλικία:** έως και 40 ετών.
- **Αρχηγός γεωργικής εκμετάλλευσης:** φυσικό πρόσωπο το οποίο έχει δικαιοπρακτική ικανότητα, νομικά και οικονομικά υπεύθυνο για την κανονική λειτουργία της.
- **Εκπαιδευτικά προσόντα:** κατ' ελάχιστο Επαγγελματική Σχολή ή Λύκειο, είτε εκπαίδευση γεωτεχνικής κατεύθυνσης (κατ' ελάχιστο 150 ωρών) και απολυτήριο γυμνασίου. Διαφορετικά: άσκηση επαγγέλματος αγρεργάτη επί 3 συναπτά έτη την τελευταία δεκαετία και απολυτήριο γυμνασίου.

B) Νομικά πρόσωπα: Να ανήκουν σε γεωργό νεαρής ηλικίας, μέτοχος τουλάχιστον κατά 51%, να υπάρχουν όλες οι ανωτέρω προϋποθέσεις των φυσικών προσώπων, να ασκεί τη διαχείριση και να είναι νομικά και οικονομικά υπεύθυνο για τη λειτουργία του.

Ποσά ενίσχυσης: 30.000€ για γεωργικές εκμεταλλεύσεις που θα έχουν φυτική - μικτή παραγωγική κατεύθυνση.

Αύξηση κατά:

- **2.500€**, περιοχές ορεινές, μειονεκτικές ή ηπειρωτικές περιοχές απολιγνιτοποίησης
- **4.000€**, μικρά νησιά
- **10.000€**, ζωική παραγωγική κατεύθυνση (μελλοντική κατάσταση).

Διαδικασία: η στήριξη παρέχεται με τη μορφή κατ' αποκοπή ποσού επιχορήγησης ή χρηματοδοτικού εργαλείου. Η οικονομική ενίσχυση καταβάλλεται σε δύο δόσεις. Η πρώτη δόση καταβάλλεται με την ένταξη του γεωργού (70%) και το 30% με την ολοκλήρωση. Η στήριξη με χρηματοδοτικό εργαλείο θα έχει τη μορφή παροχής εγγύησης για καταβολή δανείου και κατ' αποκοπή ποσού, τα οποία θα παρέχονται υποχρεωτικά και τα δυο μαζί. Οι δύο μορφές στήριξης θα συνδυάζονται σε μία ενιαία πράξη.

Δικαιούχοι Υπομέτρου 6.1: 11.750

εκ. €

Συνολικός προϋπολογισμός: 439,3

Παρέμβαση Π3-77-1.1
Σύσταση Ομάδων και Οργανώσεων Παραγωγών και
Διεπαγγελματικών οργανώσεων στον τομέα της Γεωργίας

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ (14.02.2025)
247 αιτήσεις – Π/Υ: 52,3εκ. €

Κοινοτική Δαπάνη: **26,38 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **31,18 εκ. €**

Αριθμός δικαιούχων: **150**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** - Μέτρο 9

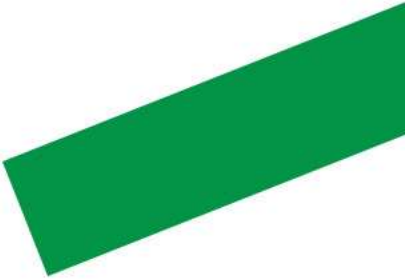

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Αντικείμενο: η στήριξη σε νέες ομάδες και οργανώσεις παραγωγών υπό τη μορφή επιχορήγησης σε ετήσια βάση, που αποτελεί ποσοστό επί της ετήσιας εμπορεύσιμης αξίας των προϊόντων της, σύμφωνα με Επιχειρηματικό Σχέδιο διάρκειας 5 ετών.

Δικαιούχοι: νέες ομάδες και οργανώσεις παραγωγών που έχουν αναγνωρισθεί επίσημα και ανήκουν στην κατηγορία των Πολύ Μικρών, Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ).

Προϋποθέσεις:

A) Ελάχιστος αριθμός μελών για ομάδες παραγωγών

- φυτικής παραγωγής: **12**
- ζωικής παραγωγής: **8**, ελάχιστη αξία διακινούμενης παραγωγής: **100.000 €**
- για βιολογικές ομάδες ή νησιωτικές/ορεινές περιοχές: **6** μέλη για τη φυτική παραγωγή, **5** μέλη για τη ζωική και **50.000 €** αξία διακινούμενης παραγωγής.

B) Ελάχιστος αριθμός μελών για τις οργανώσεις παραγωγών

- φυτικής παραγωγής: **30**
- ζωική παραγωγής: **20** με ελάχιστη αξία παραγωγής **300.000 €**
- για βιολογικές ομάδες ή νησιωτικές/ορεινές περιοχές: **15** μέλη για τη φυτική παραγωγή, **10** μέλη για τη ζωική και **150.000 €** αξία διακινούμενης παραγωγής.

Γ) Δεν ενισχύονται συλλογικά σχήματα, μέλη των οποίων εφαρμόζουν επιχειρησιακό τομεακό πρόγραμμα για το ίδιο προϊόν ή έχουν επιδοτηθεί στο πλαίσιο του M9 του ΠΑΑ 2024-20.

Ποσά ενίσχυσης: επιχορήγηση σε ετήσια βάση, που αποτελεί ποσοστό επί της ετήσιας εμπορεύσιμης αξίας των προϊόντων, κατ' ανώτατο όριο: **10%, 8%, 6%, 4% και 2%** για το 1ο, 2ο, 3ο, 4ο και 5ο έτος αντίστοιχα μετά την αναγνώριση και **μέχρι 100.000 €/έτος**.

Επιλέξιμες δαπάνες: το ποσό στήριξης δεν συνδέεται με επιλέξιμες δαπάνες ή κόστη. Ωστόσο, στην αναλυτική λογιστική καταχώρηση των δαπανών θα πρέπει να εμφανίζονται δαπάνες που είναι συναφείς με την υλοποίηση του Επιχειρηματικού Σχεδίου και τις λειτουργικές δαπάνες.

Υποβληθείσες αιτήσεις: **247**

εκ. €

Συνολικός προϋπολογισμός: **52,3**

Αποτελέσματα προηγούμενης πρόσκλησης M9 – ΠΑΑ 2014-22

ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΟ Μ9 (1)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Μ09 (2)	ΑΙΤΟΥΜΕΝΟΣ Π/Υ ΟΠ ΣΤΟ Μ09 (3)	ΤΕΛΙΚΟΣ Π/Υ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΣΤΟ Μ09 (4)	ΜΕΣΗ ΕΜΠΟΡΕΥΘΕΙΣΑ ΑΞΙΑ ΑΝΑ ΟΠ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2018-23 (5)
ΑΓΕΛΑΔΙΝΟ ΓΑΛΑ	29	28	9.509.617	7.392.223	264.008
ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ ΓΑΛΑ	35	29	7.922.774	5.506.316	189.873
ΑΜΠΕΛΙ - ΟΙΝΟΣ	8	7	1.219.554	898.472	128.353
ΑΝΘΗ	1	0	416.000	0	-
ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ ΦΥΤΑ	2	0	138.000	0	-
ΒΑΜΒΑΚΙ	18	18	2.117.062	1.797.201	99.844
ΒΟΕΙΟ ΚΡΕΑΣ	7	6	1.428.242	959.852	159.975
ΕΛΙΕΣ - ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	11	11	1.787.101	1.558.457	141.678
ΚΑΠΝΟΣ	7	6	2.415.810	1.871.006	311.834
ΠΑΤΑΤΑ	1	1	283.000	121.265	121.265
ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ ΚΡΕΑΣ	1	1	85.325	65.333	65.333
ΜΕΛΙ	2	1	446.902	274.408	274.408
ΟΣΠΡΙΑ	3	1	382.709	61.923	61.923
ΡΥΖΙ	14	11	1.959.600	1.561.393	130.116
ΣΙΤΗΡΑ	12	10	1.678.890	1.095.191	99.563
ΣΤΕΒΙΑ	1	1	87.540	26.145	26.145
ΦΡΟΥΤΑ - ΛΑΧΑΝΙΚΑ	40	36	6.988.185	5.778.526	160.515
Γενικό Άθροισμα	191	169	38.866.312	28.967.710,24	171.407

Αποτελέσματα προηγούμενης πρόσκλησης M9 – ΠΑΑ 2014-22

Παρέμβαση Π3-77-2.1

Συστήματα Ποιότητας Γεωργικών Προϊόντων και Τροφίμων

Κοινοτική Δαπάνη: **30 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **35,29 εκ. €**

Αριθμός δικαιούχων: **7.980**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** - Υπομέτρο 3.1

ΠΟΠ

ΠΓΕ

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Αντικείμενο: στήριξη για νέες συμμετοχές σε συστήματα ποιότητας, που αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών γεωργικών προϊόντων με την αξιοποίηση των συστημάτων αυτών. Η ενίσχυση παρέχεται υπό την μορφή επιστροφής των επιλέξιμων δαπανών σε ετήσιες δόσεις για μέγιστη διάρκεια 5 ετών.

Δικαιούχοι: γεωργοί, φυσικά ή νομικά πρόσωπα και ομάδες γεωργών.

Προϋποθέσεις, επιλέξιμα συστήματα ποιότητας:

α) Οίνοι ΠΟΠ/ΠΓΕ,

β) Προϊόντα Ειδικών Πτηνοτροφικών Εκτροφών (Ε.Π.Ε.)

γ) Εθνικά συστήματα Ποιότητας AGRO (νέα συμμετοχή, δεν έχουν χρηματοδοτηθεί στο Μέτρο 3.1)

Αποκλείονται παραγωγοί >60 ετών και παραγωγικές κατευθύνσεις στις οποίες υλοποιείται Τομεακό Πρόγραμμα.

Ποσά ενίσχυσης: 100% των επιλέξιμων δαπανών.

Ανώτατο ετήσιο ποσό:

A) Οίνοι (ΠΟΠ/ΠΓΕ): 1.300 €

B) Κρέας πουλερικών και αυγά ορνίθων: 3.000 €

Γ) Agro 2.1 και 2.2: 540-856 € (ανάλογα του μεγέθους της ομάδας γεωργών).

Επιλέξιμες δαπάνες: πάγιες δαπάνες για νέα συμμετοχή στο σύστημα ποιότητας και δαπάνη για τη συμμετοχή σε νέα αναγνωρισμένα συστήματα ποιότητας που θα τεθούν σε ισχύ την περίοδο 2023-27.

Δικαιούχοι Υπομέτρου 3.1: 6.444

εκ. €

Συνολικός προϋπολογισμός: 19,27

Παρέμβαση Π3-77-3.1
Ανάπτυξη συνεργασιών μέσω Επιχειρησιακών
Ομάδων (ΕΟ) της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ (12.09.2025)

790 αιτήσεις – Π/Υ: 355εκ. €

Κοινοτική Δαπάνη: **60 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **70,93 εκ. €**

Νέες ΕΟ: **394**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** - Μέτρο 16

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Στόχος: ενισχύονται Επιχειρησιακές Ομάδες (Ε.Ο.) με τη μορφή επιχορήγησης για δαπάνες που έχουν πραγματοποιήσει. Οι Ε.Ο. αποτελούν σχήματα συνεργασίας φορέων/εταίρων με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στην πρωτογενή παραγωγή, στον δασικό τομέα και στον τομέα των τροφίμων, την αναζήτηση νέων καλλιεργητικών πρακτικών, την αξιοποίηση τεχνολογικών γνώσεων, ερευνητικών αποτελεσμάτων και την ενσωμάτωσή τους στην πράξη μέσω πιλοτικών εφαρμογών κ.ά.

Δικαιούχοι: τα μέλη της Ε.Ο., (οποιαδήποτε νομική μορφή, Ερευνητικοί Οργανισμοί και λοιποί ερευνητικοί φορείς, μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και μέλη που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας, της δασοκομίας ή της κτηνοτροφίας: μεμονωμένοι παραγωγοί ή ενώσεις αυτών με κύρια δραστηριότητα στον πρωτογενή τομέα.)

Προϋποθέσεις: τουλάχιστον 2 μέλη εκ των οποίων το ένα να δραστηριοποιείται στους τομείς γεωργίας ή/και κτηνοτροφίας και δασοκομίας και στον τομέα τροφίμων ή στο περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή. Επιπλέον, τα σχήματα συνεργασίας φορέων που διαθέτουν συμφωνητικό συνεργασίας.

Επιλέξιμος προϋπολογισμός: 300.000€ - 500.000€

Ποσά ενίσχυσης: 100%

Επιλέξιμες δαπάνες: δαπάνες που σχετίζονται με το εκάστοτε Επιχειρηματικό Σχέδιο των επιλέξιμων Ε.Ο.

Υποβληθείσες αιτήσεις: 790

Συνολικός προϋπολογισμός: 354,8 εκ.
€

Παρέμβαση Π3-77-4.1
Στήριξη για τοπική ανάπτυξη μέσω του
LEADER (ΤΑΠΤοΚ - Τοπική Ανάπτυξη με
Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων)

Κοινοτική Δαπάνη: **200 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **236,15 εκ. €**

Αριθμός στρατηγικών: **50**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** - Μέτρο 19

Πεδίο Εφαρμογής: σε 50 επιλέξιμες περιοχές, μόνιμος πληθυσμός: 10.000 - 150.000 κάτοικοι. Ο εν λόγω περιορισμός δεν αφορά τα μικρά νησιά.

Αντικείμενο: στήριξη δικαιούχων (επιχορήγηση) και μέθοδος για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση **τοπικών ολοκληρωμένων αναπτυξιακών στρατηγικών**, με τη συμμετοχή των εταίρων σε τοπικό επίπεδο (κοινωνία των πολιτών, τοπικών οικονομικών και κοινωνικών φορέων) για να αντιμετωπιστούν οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και δημογραφικές προκλήσεις στις αγροτικές περιοχές.

Δικαιούχοι:

- A. Υφιστάμενες ή νέες Ομάδες Τοπικής Δράσης (ΟΤΔ)** ως προς τη δομή και τη σύνθεση της εταιρικής σχέσης.
- B. Στήριξη πράξεων στο πλαίσιο της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων:** τοπικοί φορείς του ή συλλογικοί φορείς και οργανισμοί, καθώς και ιδιωτικοί φορείς και φυσικά ή νομικά πρόσωπα.
- Γ. Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση:** ΟΤΔ που υλοποιούν τις στρατηγικές ΤΑΠΤοΚ.
- Δ. Αναφορικά με τα έργα:** φυσικά και νομικά πρόσωπα σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της εκάστοτε ΟΤΔ.

Προϋποθέσεις: το σύνολο των έργων στοχεύουν μόνο στην ανάπτυξη του **δευτερογενή και τριτογενή τομέα** της οικονομίας και βρίσκονται εντός της περιοχής εφαρμογής.

Ποσά ενίσχυσης και προϋπολογισμός:

A. Έργα στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ:

- **100%**, προϋπολογισμός προπαρασκευαστικής φάσης $\leq 15.000 \text{ €}$ και $\leq 10\%$ του συνολικού προϋπολογισμού.
- Πράξεις ιδιωτικού χαρακτήρα $\leq 300.000 \text{ €}$.
- Δημόσιες πράξεις και πράξεις μεταποίησης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν $\leq 400.000 \text{ €}$.
- Άυλες πράξεις $\leq 20.000 \text{ €}$ με εξαίρεση πράξεις που αφορούν σχέδια συνεργασίας, με προϋπολογισμό $\leq 40.000 \text{ €}$.

B. Στήριξη για τις λειτουργικές δαπάνες και την εμπύχωση:

100% των επιλέξιμων δαπανών και μπορεί να ανέλθει μέχρι το **25%** της συνολικής δημόσιας δαπάνης στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ και του τοπικού προγράμματος. Οι δαπάνες εμπύχωσης του τοπικού πληθυσμού $\geq 5\%$ των λειτουργικών.

Επιλέξιμες δαπάνες: δαπάνες για την **υλοποίηση** στο πλαίσιο της στρατηγικής ΤΑΠΤοΚ και **λειτουργικές δαπάνες/δαπάνες εμπύχωσης** του τοπικού πληθυσμού.

Ενισχυόμενοι κλάδοι παρέμβασης για ιδιωτικά έργα (επιχειρήσεις):

- Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή γεωργικών προϊόντων.
- Ενίσχυση μεταποιητικών μονάδων για την παραγωγή ΜΗ γεωργικών προϊόντων.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας και παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου.
- Ενίσχυση επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.
- Εξοικονόμηση ενέργειας και νερού, ενίσχυση βιο-οικονομίας και κυκλικής οικονομίας.

Παρέμβαση Π3-78.1
Εκπαίδευση - κατάρτιση γεωργών – δασοκόμων

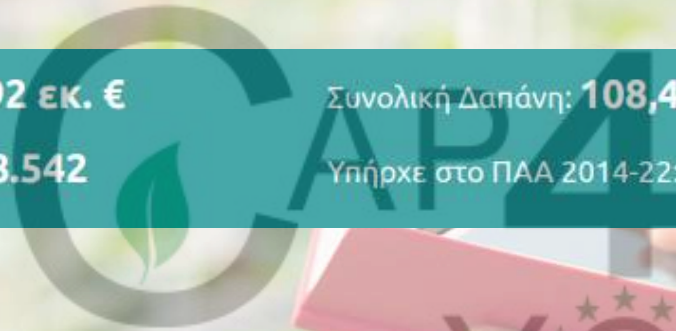
ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ (17.10.2025)

Κοινοτική Δαπάνη: **92 εκ. €**

Συνολική Δαπάνη: **108,44 εκ. €**

Αριθμός δράσεων: **8.542**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Μέτρο 1

YOU

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Στόχοι: η παροχή **εκπαίδευσης και κατάρτισης** γεωργών - δασοκόμων.

Δικαιούχοι: πάροχοι με τεκμηριωμένα **εξειδικευμένη γνώση** του αντικειμένου της κατάρτισης. Τα κλασσικά προγράμματα κατάρτισης (Α) θα υλοποιηθούν από πιστοποιημένο πάροχο επαγγελματικής κατάρτισης με εξειδίκευση στον αγροτικό τομέα. Για την κατάρτιση των γεωργών νεαρής ηλικίας (Π3-75.1) ως πάροχος ορίζεται ο **ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ**.

Ωφελούμενοι: γεωργοί, κτηνοτρόφοι, μελισσοκόμοι, δασοκόμοι, κ.λπ., με έμφαση στους επωφελούμενους από άλλες παρεμβάσεις, νεοεισερχόμενους, μέλη Ε.Ο., δικαιούχοι δράσεων για το περιβάλλον και την κλιματική αλλαγή, καθώς και την ανταγωνιστικότητα.

Προϋποθέσεις: να αναφέρεται λεπτομερώς η σχετική **τεχνογνωσία** των εκπαιδευτών, ο φορέας παροχής να έχει εμπειρία στην **εκπαίδευση/κατάρτιση** ενηλίκων, το πρόσωπο/Φορέας που θα επιλεγεί να έχει πλήρη-αποδεδειγμένη γνώση των **γεωγραφικών ανισοτήτων** των αγροτικών περιοχών.

Ποσά ενίσχυσης:

α) Κλασσικά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης: **100%**.

Για υποχρεωτικά προγράμματα νέων αγροτών μέσο κόστος/δράση εκπαίδευσης (20 ατόμων): **46.000 €**.

Για βραχυχρόνια προγράμματα κατάρτισης αγροτών με τηλεεκπαίδευση μέσο κόστος/δράση: **8.500 €** (μ.ο 25 άτομα, κόστος/μαθητοώρα: 4,5 €), ενώ για προγράμματα με φυσική παρουσία κόστος/ μαθητοώρα: **7,7 €**.

β) Λοιπές δράσεις κατάρτισης: κατά **80%** στο εσωτερικό.

Μέσο κόστος/δράση εσωτερικού: **9.500 €** (κατά μ.ό. 10 συμμετέχοντες/δράση), ενώ για δράσεις εξωτερικού μέσο κόστος: **18.000 €** (κατά μ.ό. 10 συμμετέχοντες/δράση). Μέγιστο κόστος έως **23.000 €/δράση** (για δράσεις εξωτερικού).

Επιλέξιμες δαπάνες: α) αποζημίωση προσωπικού, β) μετακίνηση, διαμονή και διατροφή προσωπικού και συμμετεχόντων, γ) απαραίτητες δαπάνες υλοποίησης της κατάρτισης (υλικό κατάρτισης/πρακτικής άσκησης, απαιτούμενος εξοπλισμός, κ.λπ.), δ) λειτουργικές δαπάνες και δαπάνες τακτικής επιμόρφωσης του προσωπικού, ε) δαπάνες ανατροφοδότησης και αξιολόγησης της δράσης, στ) επενδυτικές δαπάνες (για έργα επίδειξης σε αγρούς) και ζ) δαπάνες οργάνωσης και υλοποίησης επιδείξεων, ομάδων συζήτησης, πιλοτικών εργαστηρίων.

Διαδικασία: η κατάρτιση - εκπαίδευση, διάρκειας **25-350 ωρών**, διαφοροποιείται ανάλογα με το αντικείμενο και την ομάδα στόχο.

Μορφή: δια ζώσης ή τηλε-εκπαίδευσης ή συνδυασμός τους.

Περιλαμβάνονται:

- α) Κλασσικά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης με παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας (μη τυπικής εκπαίδευσης),
- β) Ομάδες Συζήτησης με σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας,
- γ) Επιδείξεις - Επισκέψεις επιδεικτικών αγρών - επιδεικτικών δασών,
- δ) Πιλοτικά εργαστήρια,
- ε) Ανταλλαγές ομότιμων (γεωργών-δασοκόμων)
- στ) Mentoring-Ατομική Καθοδήγηση

Δικαιούχοι Μέτρου 1: 52

Συνολικός προϋπολογισμός: 40,93 εκ. €

Παρέμβαση Π3-78.2

Συμβουλευτικές υπηρεσίες γεωργών και δασοκόμων και λοιπών ενδιαφερόμενων ομάδων (stakeholders) καθώς και κατάρτιση Γεωργικών και Δασοκομικών Συμβούλων

Δράση 1: Παροχή Συμβουλών

Δράση 2:
Εκπαίδευση-
Κατάρτιση (αρχική και
συνεχιζόμενη) των
συμβούλων

Κοινοτική Δαπάνη: **53 εκ. €**

Αριθμός Συμβουλών: **43.550**

Συνολική Δαπάνη: **62,95 εκ. €**

Υπήρχε στο ΠΑΑ 2014-22: **Ναι** – Μέτρο 2

Πεδίο Εφαρμογής: σε όλη τη χώρα.

Δράση 1: Παροχή Συμβουλών

Στόχοι: παροχή εξειδικευμένων συμβουλών σε γεωργούς-δασοκόμους, οι οποίες θα καλύπτουν μια ευρεία γκάμα θεμάτων όπως οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές διαστάσεις και θα παρέχουν σύγχρονες τεχνολογικές και επιστημονικές πληροφορίες, καθώς και διαμεσολάβηση για την καινοτομία, με στόχο τη βελτίωση συνολικά της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας και την επιθυμητή αλλαγή στην ελληνική γεωργία-κτηνοτροφία.

Αντικείμενο γεωργικών συμβουλών: φυσικοί πόροι, προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, αλληλεπίδραση γεωργίας/δασοκομίας και βιοποικιλότητας, διατήρηση βιοποικιλότητας, τεχνολογικές και επιστημονικές πληροφορίες, θέματα κυκλικής βιοοικονομίας, λήψη αποφάσεων, συμβουλευτική υποστήριξη /mentoring, θέματα ευζωίας των ζώων, κ.ά.

Δικαιούχοι: Δομές/Φορείς Γεωργικών - Δασοκομικών Συμβουλών και συμπράξεις αυτών και ειδικά εκπαιδευμένοι σύμβουλοι που δύνανται να δρουν ως διαμεσολαβητές καινοτομίας των Ε.Ο. και της διάχυσης των γνώσεων που παράγονται από αυτές.

Ωφελούμενοι: γεωργοί, κτηνοτρόφοι, μελισσοκόμοι, δασοκόμοι, κ.λπ. Η πρόσβαση των ωφελούμενων στο Σύστημα Παροχής Συμβουλών είναι **εθελοντική**.

Προτεραιότητα έχουν: νέοι και νεοεισερχόμενοι γεωργοί και γενικότερα οι δικαιούχοι των παρεμβάσεων του Πυλώνα II και τα μέλη Ομάδων/Οργανώσεων παραγωγών σε κλάδους που δεν υλοποιείται Τομεακό Πρόγραμμα.

Προϋποθέσεις: οι σύμβουλοι πρέπει να λαμβάνουν υποχρεωτικά την κατάλληλη **τεχνική και μεθοδολογική εκπαίδευση/κατάρτιση**. Οι συμπράξεις φορέων θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στα σχετικά μητρώα του ΥΠΑΑΤ ή άλλης αρμόδιας Εθνικής Αρχής.

Ποσά ενίσχυσης: 100% επιλέξιμων δαπανών - έως **1.500 €/συμβουλή** με μέγιστο αριθμό συμβουλών **3**.

Επιλέξιμες δαπάνες: το κόστος των παρεχόμενων συμβουλών, δαπάνες για ενοίκια ή/και γενικά κόστη και λοιπά κόστη που απορρέουν άμεσα από την αμοιβή παροχής της συμβουλής.

Δράση 2: Εκπαίδευση-Κατάρτιση (αρχική και συνεχιζόμενη) των συμβούλων

Αντικείμενα:

- α) Τυπικά - κλασικά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης με παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας,
- β) Ομάδες Συζήτησης με σύγχρονες μεθόδους,
- γ) Επιδείξεις - Επισκέψεις επιδεικτικών,
- δ) Πιλοτικά εργαστήρια,
- ε) Ανταλλαγές ομοτίμων (συμβούλων).

Δικαιούχοι: πιστοποιημένοι Φορείς-Πάροχοι επαγγελματικής γεωργικής, αγροτικής ή δασοκομικής εκπαίδευσης-κατάρτισης και αντίστοιχης ειδικότητας εξειδικευμένοι πιστοποιημένοι εκπαιδευτές/τριες.

Ωφελούμενοι: Γεωργικοί - Δασικοί Σύμβουλοι εγγεγραμμένοι στο σχετικό μητρώο, που είναι ικανοί να παρέχουν αξιόπιστες και ανεξάρτητες 'ολιστικές' συμβουλές, καθώς και να δρουν ως διαμεσολαβητές καινοτομίας σε Ε.Ο.

Προϋποθέσεις: οι Φορείς Εκπαίδευσης πρέπει να έχουν εμπειρία στην εκπαίδευση/κατάρτιση ενηλίκων, να είναι πιστοποιημένοι και να διαθέτουν εξειδικευμένους πιστοποιημένους εκπαιδευτές.

Ποσά ενίσχυσης: για τυπικά-κλασικά προγράμματα μέσο κόστος/δράση εκπαίδευσης (15 ατόμων) **12.000 €** και για τα λοιπά προγράμματα εκπαίδευσης μέσο κόστος/δράση (6 ατόμων) **11.000 €**.

Επιλέξιμες δαπάνες: α) αποζημίωση προσωπικού, β) έξοδα μετακίνησης και διαβίωσης προσωπικού και συμμετεχόντων, γ) δαπάνες απαραίτητες για την υλοποίηση της κατάρτισης, δ) λειτουργικές δαπάνες και δαπάνες τακτικής επιμόρφωσης προσωπικού, ε) δαπάνες ανατροφοδότησης και αξιολόγησης της δράσης και στ) επενδυτικές δαπάνες οργάνωσης και υλοποίησης επιδείξεων σε αγρούς, ομάδων συζήτησης και πιλοτικών εργαστηρίων.

Διαδικασία: η μορφή της παρεχόμενης εκπαίδευσης - κατάρτισης δύναται να είναι δια ζώσης ή τηλε-εκπαίδευση ή συνδυασμός τους, διάρκειας **50-300 ωρών**.

Τομεακά Προγράμματα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

4 βασικοί τύποι Παρεμβάσεων των Τομεακών Προγραμμάτων του ΣΣ ΚΑΠ 2023 – 27

Οι τομεακές παρεμβάσεις αφορούν ειδικά επιχειρησιακά προγράμματα σε συγκεκριμένους τομείς προϊόντων που υλοποιούνται μέσω του Πυλώνα Ι

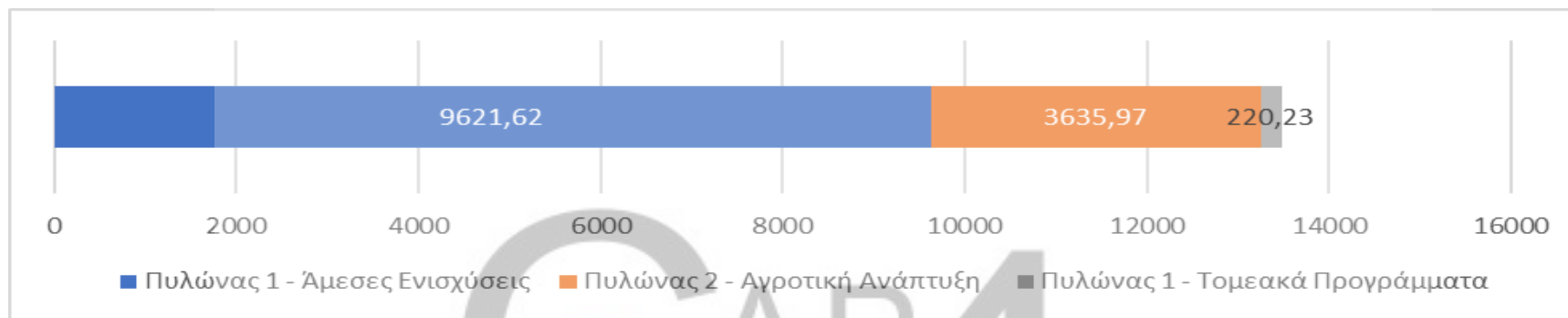
Απαιτούν αναγνωρισμένες ΟΠ:

- 1) Οπωροκηπευτικά
- 2) Ελαιόλαδο και Επιτραπέζια ελιά

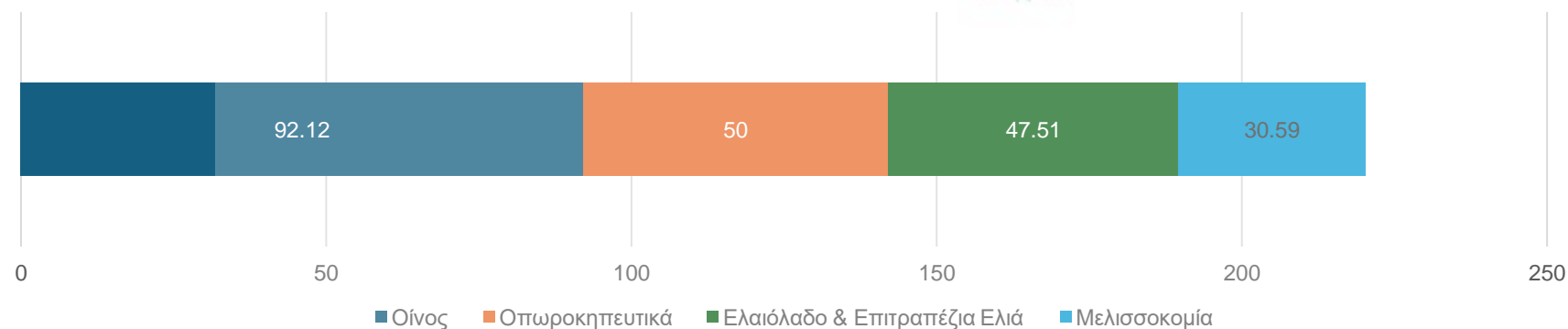
Δεν απαιτούν την υλοποίηση μέσω ΟΠ:

- 3) Οίνος
- 4) Μελισσοκομία

Χρηματοδοτική κατανομή (Κοινοτική Συμμετοχή σε εκ. €) των 3 Παρεμβάσεων του ΣΣ ΚΑΠ 2023 - 27

Χρηματοδοτική κατανομή (Κοινοτική Συμμετοχή) των 4 βασικών τύπων Παρεμβάσεων των Τομεακών Προγραμμάτων του ΣΣ ΚΑΠ 2023 - 27

Τομεακό πρόγραμμα Οίνου

- Συμβουλές, Εκπαίδευση & Τεχνική Βοήθεια (Π2-55.1): Περιλαμβάνει τη λειτουργία των Κέντρων Μελισσοκομίας και προγράμματα κατάρτισης μελισσοκόμων από τον ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ.
- Εχθροί και Ασθένειες Μελισσών (Π2-55.2): Πρόγραμμα στοχευμένης επιτήρησης και έγκαιρης ανίχνευσης του μικρού σκαθαριού της κυψέλης (*Aethina tumida*).
- **Επενδύσεις σε Υλικά Στοιχεία Ενεργητικού (Π2-55.3):** Αφορά την αντικατάσταση κυψελών και την προμήθεια εξοπλισμού για τη διευκόλυνση της νομαδικής μελισσοκομίας (π.χ. μελισσοκομικές πλατφόρμες).
- **Αναλύσεις Μελιού & Προϊόντων Κυψέλης (Π2-55.4):** Στήριξη για χημικές και γυρεοσκοπικές αναλύσεις με σκοπό τη διασφάλιση της ποιότητας και την καταπολέμηση της νοθείας.
- Συνεργασία με ειδικευμένους φορείς για την υλοποίηση προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας στον τομέα της μελισσοκομίας και των μελισσοκομικών προϊόντων (Π2-55.5): Χρηματοδοτεί ερευνητικά προγράμματα που εκπονούνται από πανεπιστημιακά ιδρύματα, ερευνητικά κέντρα (όπως ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ)
- **Πρώθηση, Επικοινωνία & Μάρκετινγκ (Π2-55.6):** Δράσεις για την ανάδειξη της αξίας του ελληνικού μελιού και την ενίσχυση της καινοτομίας.

Οι παρεμβάσεις απευθύνονται σε οινοποιητικές επιχειρήσεις, οργανώσεις παραγωγών και αμπελουργούς. Οι επιλέξιμες δαπάνες καλύπτουν συνήθως:

- Κτιριακές εγκαταστάσεις και περιβάλλοντα χώρο.
- Μηχανολογικό εξοπλισμό (δεξαμενές, πιεστήρια, γραμμές εμφιάλωσης).
- Δαπάνες προβολής και marketing.
- Συστήματα διαχείρισης ποιότητας

Τομεακό πρόγραμμα Μελιού

- Αναδιάρθρωση και Μετατροπή Αμπελώνων (Π2-58.1): Περιλαμβάνει την ποικιλιακή μετατροπή, την επανεγκατάσταση αμπελώνων και τη βελτίωση των τεχνικών διαχείρισης.
- Επενδύσεις σε Επιχειρήσεις Οινοποιίας (Π2-58.2): Αφορά τον εκσυγχρονισμό των μονάδων παραγωγής, την αγορά εξοπλισμού τεχνολογίας αιχμής και τη βελτίωση της ποιότητας και του marketing των προϊόντων.
- Προώθηση Οίνων σε Τρίτες Χώρες (Π2-58.5): Ενισχύει δράσεις ενημέρωσης και διαφήμισης για την αύξηση των εξαγωγών εκτός ΕΕ. Για την περίοδο 2024-2025, οι αιτήσεις έχουν ήδη δρομολογηθεί με συγκεκριμένες προθεσμίες υποβολής.
- Ενημέρωση στα Κράτη Μέλη (Π2-58.6): Δράσεις για την προώθηση της υπεύθυνης κατανάλωσης οίνου και των συστημάτων ποιότητας της ΕΕ (ΠΟΠ/ΠΓΕ).
- Πράσινος Τρύγος: Μέτρο για τη διαχείριση των κρίσεων στην αγορά μέσω της ολικής καταστροφής ή απομάκρυνσης των ανώριμων σταφυλιών.

Δικαιούχοι: Ενεργοί μελισσοκόμοι εγγεγραμμένοι στο **Εθνικό Μελισσοκομικό Μητρώο**, οι οποίοι κατέχουν τουλάχιστον έναν ελάχιστο αριθμό κυψελών (συνήθως 20 για εξοπλισμό και 110 για μετακινήσεις)

ΣΑΡΑ
ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ
ΥΟΥ

Στόχοι:

- α) βελτίωση της ελκυστικότητας της συμμετοχής στις ΟΠ,
- β) προώθηση της συγκέντρωσης της προσφοράς,
- γ) προώθηση της διάθεσης στην αγορά,
- δ) ενίσχυση της εμπορικής αξίας των προϊόντων των ΟΠ,
- ε) διασφάλιση της προσαρμογής της παραγωγής των ΟΠ στη ζήτηση,
- στ) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και
- ζ) προστασία και διατήρηση του περιβάλλοντος.

Δικαιούχοι: Αναγνωρισμένες Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.) στον τομέα των οπωροκηπευτικών.

Υποχρεωτική υλοποίηση για τα κράτη μέλη με αναγνωρισμένες οργανώσεις παραγωγών.

Υλοποίηση: σε διάστημα **3-5 ετών**.

Χρηματοδοτικά κονδύλια (δαπάνη της Ένωσης): **50 εκατ.€** για την περίοδο 2023 -27.

Παρεμβάσεις:

- 1) Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία, έρευνα, πειραματικές και καινοτόμες μεθόδους παραγωγής
- 2) Συμβουλευτικές υπηρεσίες
- 3) Κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της καθοδήγησης και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών
- 4) Προώθηση, επικοινωνία και εμπορία συστήματα ποιότητας
- 5) Συστήματα ιχνηλασιμότητας και πιστοποίησης
- 6) Δράση απόσυρσης από την αγορά για δωρεάν διανομή ή άλλον προορισμό

Απαίτηση ενίσχυσης των συλλογικών προσπαθειών των ΟΠ για προστασία του περιβάλλοντος και άμβλυση επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής/προσαρμογή σε αυτήν:

1. κατανομή του **15 % των δαπανών** για την ένταξη τέτοιων δράσεων
2. του **5 % των δαπανών** για την ενίσχυση των δράσεων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας.

Ανώτερο ετήσιο ύψος ενίσχυσης: 50% των δαπανών που έχουν πραγματοποιηθεί ή στο **4,1% της αξίας της παραγωγής** που διετέθη στο εμπόριο από την ΟΠ την περίοδο αναφοράς.

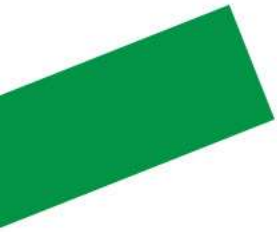
Το ανωτέρω ποσοστό δύναται να αυξάνεται στο **4,6%** για τις ΟΠ υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και το ποσοστό ενίσχυσης στο **100%** για συγκεκριμένες δραστηριότητες.

[Παράδειγμα επιχειρησιακού προγράμματος](#)

**ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ**

CAP4
YOU

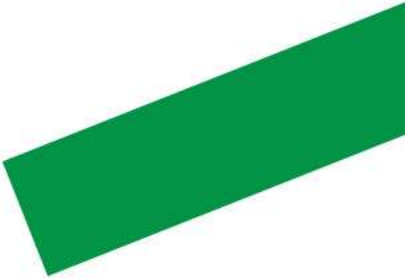

Στόχος: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της βιωσιμότητας και της ποιότητας στην πρωτογενή παραγωγή και μεταποίηση.

Δικαιούχοι: οργανώσεις φορέων και πρωτοβάθμιες οργανώσεις παραγωγών.

Υλοποίηση: σε διάστημα **4 ετών** (σε εξέλιξη η 9η περίοδος (2024-27) που συμπίπτει με την τρέχουσα της ΚΑΠ 2023-27).

Η υλοποίησή τους **δεν είναι υποχρεωτική** – το κράτος μέλος μπορεί να επιλέξει να επιστρέψει στη χρηματοδότηση στις άμεσες ενισχύσεις των ελαιοπαραγωγών και να μην επιτρέψει την εκτέλεση επιχειρησιακών προγραμμάτων.

Χρηματοδοτικά κονδύλια (δαπάνη της Ένωσης): **10,66 εκ. €** σε ετήσια βάση, με το συνολικό ύψος **47,51 εκατ. €**, για την περίοδο 2023 – 27.

Παρεμβάσεις:

- 1) Επενδύσεις σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία
- 2) Συμβουλευτικές υπηρεσίες και Τεχνική Βοήθεια
- 3) Κατάρτιση, συμπεριλαμβανομένης της καθοδήγησης και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών
- 4) Προώθηση, επικοινωνία και εμπορία
- 5) Συστήματα ποιότητας
- 6) Συστήματα ιχνηλασιμότητας και πιστοποίησης
- 7) Επαναφύτευση Ελαιώνων

Εγκεκριμένα επιχειρησιακά προγράμματα: 70
Συνολικός προϋπολογισμός: 42,65 εκ. €

B	ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
B.ii.1	Αντιμετώπιση του δάκου με αποκλειστική χρήση της βιολογικής μεθόδου της μαζικής παγίδευσης.
B.ii.2	Ανάδειξη μεθόδων και πρακτικών αντιμετώπισης σημαντικών εχθρών και ασθενειών στην περιοχή του Μουζακίου με τη χρήση μέσων φιλικών προς το περιβάλλον.
B.ii.3	Προώθηση της εφαρμογής αυτοδύναμων συστημάτων
B.iii.1	Βελτιωμένη έκδοση της παραδοσιακής παρακολούθησης του δάκου κάνοντας χρήση σύγχρονης τεχνολογίας
B.iv.1	Προώθηση και εφαρμογή φιλοπεριβαλλοντικών καλλιεργητικών πρακτικών στην ελιά και η προβολή αειφόρων εθνικών προτύπων Αγρο 2.1,2.2-3 μέσα από την πιστοποιημένη εφαρμογή ολοκληρωμένης διαχείρισης στην ελαιοκαλλιέργεια
Γ	ΤΟΜΕΑΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕΣΩ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ
Γ.iii.1	Επιδεικτική εφαρμογή σύγχρονης μηχανικής συγκομιδής με κύριο στόχο τη μείωση του κόστους παραγωγής και τη βελτίωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του συγκομιζόμενου ελαιοκάρπου.
Γ.iii.2	Επιδεικτική – πιλοτική αξιοποίηση ελαιοκλάδων που προκύπτουν από το ετήσιο κλάδεμα των ελαιώνων με τον θρυμματισμό ή την καταστροφή τους και την διάθεσή τους στους ελαιώνες.
Γ.iii.3	Διαχείριση των ελαιώνων μέσα από νέες τεχνικές καλλιέργειας και η προώθησης της εφαρμογής κατάλληλων μοντέλων διαχείρισης
Δ	ΤΟΜΕΑΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ
Δ.iv.1	Προμήθεια εξοπλισμού που θα βελτιώσει τις συνθήκες έκθλιψης και αποθήκευσης ελαιολάδου στο ελαιοτριβείο της ΟΕΦ ΑΣ Μουζακίου
Ε	ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ
E.i.1	Ανάπτυξη, εφαρμογή, και πιστοποίηση συστήματος εσωτερικής ιχνηλασιμότητας στο ελαιοτριβείο ελαιολάδου της ΟΕΦ ΑΣ Μουζακίου σύμφωνα με τις απαιτήσεις του διεθνούς προτύπου ISO 22005:2007. Η πιστοποίηση του συστήματος ιχνηλασιμότητας θα ξεκινά από την καταγραφή της προέλευσης της πρώτης ύλης σε επίπεδο αγροτεμαχίου, την παρακολούθηση της πορείας του ελαιοκάρπου-ελαιολάδου εντός του ελαιουργείου και την αποθήκευση του ελαιολάδου.
E.ii.1	Βελτίωση, εφαρμογή, και πιστοποίηση συστήματος διαχείρισης της ασφάλειας τροφίμων στις παραγωγικές διαδικασίες της παραγωγής, και αποθήκευσης ελαιολάδου της ΟΕΦ ΑΣ Μουζακίου, σύμφωνα με την επικαιροποιημένη έκδοση του διεθνούς προτύπου ISO 22000:2018
E.iii.1	Δημιουργία και η εφαρμογή συστήματος παρακολούθησης της τήρησης των προτύπων γνησιότητας και ποιότητας για το ελαιόλαδο που παράγει η ΟΕΦ ΑΕΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ.
ΣΤ	ΤΟΜΕΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΟΕΦ
ΣΤ.i.1	Διάχυση πληροφοριών και η προβολή των έργων που θα υλοποιηθούν από την ΟΕΦ ΑΣ Μουζακίου στους παραγωγούς, στους αρμόδιους φορείς, αλλά και σε κάθε ενδιαφερόμενο επαγγελματία του χώρου.
ΣΤ.ii.1	Δημιουργία δικτυακού τόπου και η λειτουργία και χρήση αυτού για την προβολή των δραστηριοτήτων και την διάδοση των αποτελεσμάτων του προγράμματος της ΟΕΦ ΑΣ Μουζακίου.

**Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!**

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

Βιβλιογραφία

- 1) Εγκεκριμένο ΣΣ ΚΑΠ 2^η Τροποποίηση
- 2) Οδηγός Παρεμβάσεων Αγροτικής Ανάπτυξης 2023-27 στα πλαίσια του ευρωπαϊκού έργου CAP4YOU
- 3) Συνοπτικοί Οδηγοί για Παρεμβάσεις του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ
- 4) Συνοπτικό Κείμενο Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023-2027
- 5) ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2021/2115 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 2ας Δεκεμβρίου 2021 σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων
- 6) Συνοπτικό κείμενο υποβληθέντος Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ 2023 –2027, για Πολίτες
- 7) Παρεμβάσεις Αγροτικής Ανάπτυξης 2023-27
- 8) Διαχειριστικές Αρχές ΣΣ ΚΑΠ
- 9) EU CAP NETWORK

Συμπληρωματικές πηγές

- 1) Άρθρο: Το σύστημα Γεωργικής Συμβουλευτικής στην Ελλάδα μέσα από τη νέα ΚΑΠ, Καρατζάς Χρήστος (2026)
- 2) Άρθρο: Ομάδες και Οργανώσεις Παραγωγών, Καρατζάς Χρήστος (2026)
- 3) Άρθρο: Η επίδραση των Επιχειρησιακών Ομάδων στην παραγωγή και διάδοση των καινοτομιών στον αγροτικό τομέα, Καρατζάς Χρήστος (2025)
- 4) Προδημοσίευση των Παρεμβάσεων Π3-73-2.1, Π3-73-2.2 και Π3-73-2.6 (19.12.2025)
- 5) 1η Πρόσκληση για την Παρέμβαση Π3-73-2.3 (ολοκλήρωση υποβολής αιτήσεων 30.09.2025)
- 6) 1η Πρόσκληση για την Παρέμβαση Π3-73-2.9 (ολοκλήρωση υποβολής αιτήσεων 09.12.2025)
- 7) 1η Πρόσκληση για την Παρέμβαση Π3-75.1 (ολοκλήρωση υποβολής αιτήσεων 11.03.2025)
- 8) 1η Πρόσκληση για την Παρέμβαση Π3-77-1.1 (ολοκλήρωση υποβολής αιτήσεων 14.02.2025)
- 9) 1η Πρόσκληση για την Παρέμβαση Π3-77-3.1 (ολοκλήρωση υποβολής αιτήσεων 12.09.2025)
- 10) Προδημοσίευση της Παρέμβασης Π3-78.1 (17.10.2025)
- 11) Λίστα Επιχειρησιακών Ομάδων στην Ευρώπη
- 12) Λίστα Επιχειρησιακών Ομάδων στην Ελλάδα
- 13) Μητρώο Γεωργικών Συμβούλων και Φορέων Παροχής Γεωργικών Συμβουλών

Συμπληρωματικές πηγές - Βίντεο

- 1) [30 χρόνια LEADER, ΟΤΔ Βορείου Αιγαίου](#)
- 2) [Παρουσίαση Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER \(ΠΑΑ\) ΑΙΤΩΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ](#)
- 3) [Εφαρμογή LEADER Π.Ε. Καρδίτσας \(ΑΝ.ΚΑ Α.Ε\)](#)
- 4) [LEADER/CLLD 2014–2020: Πολλές ιστορίες, ένα ενιαίο αφήγημα ανάπτυξης \(Αναπτυξιακή Πάρνωνα Α.Ε.\)](#)
- 5) [ΑΧΑΪΑ Αναπτυξιακή & πρόγραμμα Leader: Δημιουργώντας προστιθέμενη αξία στις τοπικές κοινωνίες](#)
- 6) [Έργα LEADER Ν. Δράμας \(Αναπτυξιακή Δράμας\)](#)
- 7) [ΜΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΕΝΑ ΑΚΟΜΗ LEADER ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΕ](#)
- 8) [Δημιουργίες ανθρώπων - Έργα LEADER" - Αναπτυξιακή Κιλκίς](#)
- 9) [Παρουσίαση Ε.Ο.: Πρότυπος Ελαιώνας Ρουμάτων](#)
- 10) [Παρουσίαση Ε.Ο.: ΔΑΚΟ-TECH](#)
- 11) [Παρουσίαση Ε.Ο.: Zero-tuta](#)
- 12) [EU CAP Network Conference 'EIP-AGRI Operational Groups: Innovation in practice'](#)
- 13) [EU CAP Network Conference 'EIP-AGRI Operational Groups: Innovation in practice' 2](#)
- 14) Καλά παραδείγματα εφαρμογής ΠΑΑ – [Εθνικό Αγροτικό Δίκτυο](#)

Χρηματοδοτικά Εργαλεία στον Αγροδιατροφικό Τομέα

Από τη θεωρία στην πράξη

Κοινή Αγροτική Πολιτική — Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Γιατί χρειαζόμαστε χρηματοδοτικά εργαλεία;

Το χρηματοδοτικό κενό στον αγροδιατροφικό τομέα

Το πρόβλημα χρηματοδότησης στον αγροδιατροφικό τομέα

Μείωση μεριδίου στο ΑΕΠ

Η οικονομική κρίση μείωσε το μερίδιο του αγροτικού τομέα, λόγω αδυναμίας χρηματοδότησης καινοτόμων μεθόδων καλλιέργειας

Έλλειψη κεφαλαίων

Η πλειοψηφία των γεωργών δεν διαθέτει κεφάλαια για επενδύσεις — τα διαθέσιμα χρησιμοποιούνται ως κεφάλαιο κίνησης

Ανάγκη εκσυγχρονισμού

Ο εκσυγχρονισμός της παραγωγής και η εφαρμογή νέων μεθόδων απαιτούν νέες επενδύσεις που δεν μπορούν να γίνουν

Οι τράπεζες και ο αγροδιατροφικός τομέας

Μια δύσκολη σχέση

Οι τράπεζες θεωρούν τον αγροδιατροφικό τομέα ιδιαίτερα επισφαλή — επιλεκτική πολιτική δανείων

Υψηλές απαιτήσεις εξασφαλίσεων που οι γεωργοί αδυνατούν να καλύψουν

Έλλειψη ιστορικών στοιχείων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα, ιδίως για νέους γεωργούς

Υψηλές φορολογικές επιβαρύνσεις δυσχεραίνουν περαιτέρω τη χρηματοδότηση

Βασικό εύρημα

Η δυσκολία χρηματοδότησης είναι εντονότερη στις μικρές εκμεταλλεύσεις και μειώνεται με την αύξηση του μεγέθους.

Στη μεταποίηση, οι μικρές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν ανάλογα εμπόδια. Μόνο οι μεγάλες επιχειρήσεις, με υπάρχον τραπεζικό ιστορικό, έχουν ευκολότερη πρόσβαση.

Τι μας δείχνουν τα δεδομένα

2018

Ex-ante αξιολόγηση

Τεκμηρίωσε το τεράστιο πρόβλημα χρηματοδότησης, την ανάγκη ΧΕ εγγυήσεων και συνδυασμού με επιχορηγήσεις

2020

Μελέτη fi-compass

Επιβεβαίωσε την ανάγκη βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης (κεφάλαιο κίνησης) και χρηματοδότησης επενδύσεων

SWOT

Ανάλυση SWOT

ΕΣ2: Οξύτατο πρόβλημα από-επένδυσης
ΕΣ7: Δυσκολία πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό

AN 006.07.02

Πρόσβαση σε επενδυτικά κεφάλαια με ευνοϊκούς όρους

Ιεράρχηση: Υψηλή

AN 080.02.03

Αύξηση επενδύσεων και βελτίωση στόχευσης επενδυτικών μέτρων

Πυλώνα II

Ιεράρχηση: Μέση

Η εμπειρία του Ταμείου Εγγυήσεων Αγροτικής Ανάπτυξης

ΠΑΑ 2014–2020

>2.500

αιτήσεις

>225 εκ.€

αιτούμενο ποσό

88%

γεωργικές
εκμεταλλεύσεις
πλήθος αιτήσεων

>10%

νέοι γεωργοί
μερίδιο αιτήσεων

Διάμεσος δανείου: 30.000€ (γεωργία), 50.000€ (μεταποίηση) — αντανακλά μικρό οικονομικό μέγεθος εκμεταλλεύσεων

~40% ζήτησης σε συνδυασμό με επιχορηγήσεις — καταδεικνύει εξαιρετικές δυνατότητες συνέργειας

Χαμηλό ύψος δανείων αποδίδεται και στην έλλειψη τεχνικής στήριξης προς τελικούς αποδέκτες

Γιατί όχι μόνο επιχορηγήσεις;

Επιχορήγηση

1€ δημόσιου πόρου

1€ στήριξης

Ο πόρος «ξοδεύεται» μία φορά.
Δεν επιστρέφει, δεν ανακυκλώνεται.

Χρηματοδοτικό Εργαλείο

1€ δημόσιου πόρου

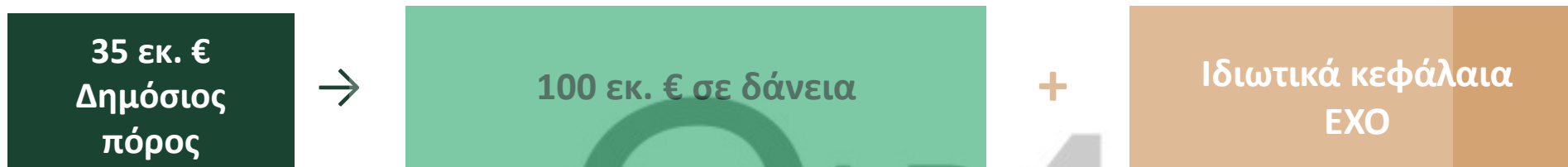
Πολλαπλάσια στήριξη

Μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων
+ ανακύκλωση πόρων μετά
αποπληρωμή

Στόχος: μεγαλύτερη μόχλευση διαθέσιμων πόρων

Οφέλη για τα δημόσια οικονομικά: Μόχλευση

Παράδειγμα μόχλευσης: Εγγύηση χαρτοφυλακίου με ποσοστό κάλυψης 35%

Κάθε 1€ δημόσιου πόρου στηρίζει ~2,85€ σε δάνεια

100 εκ. € σε επιχορηγήσεις

= 100 εκ. € στήριξης

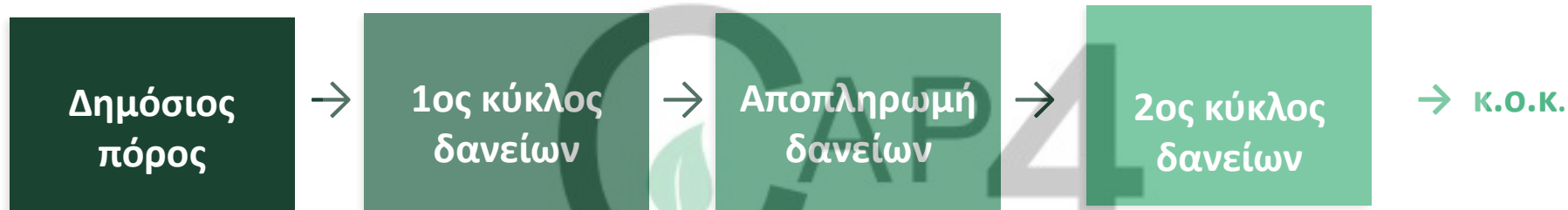
(μία χρήση, χωρίς επιστροφή)

100 εκ. € σε ΧΕ εγγυήσεων

= ~285 εκ. € σε δάνεια

+ ιδιωτικά κεφάλαια ΕΧΟ

Οφέλη για τα δημόσια οικονομικά: Ανακυκλωσιμότητα

↔ Οι πόροι επιστρέφουν και επανεπενδύονται

Αντίθεση με τις επιχορηγήσεις

Επιχορήγηση: Ο πόρος καταναλώνεται πλήρως. Ο ίδιος δικαιούχος δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί ξανά από τον ίδιο πόρο.

Χρηματοδοτικό Εργαλείο: Μακροπρόθεσμα, ο ίδιος δημόσιος πόρος μπορεί να στηρίξει πολλές γενιές δικαιούχων, πολλαπλασιάζοντας τον αντίκτυπο.

Οφέλη για τον τελικό αποδέκτη

Μειωμένα επιτόκια

- Η εγγύηση μειώνει τον κίνδυνο για την τράπεζα
- Χαμηλότερο κόστος δανεισμού για τον γεωργό
- Δυνατότητα επιδότησης επιτοκίου στην αρχή του δανείου

Μειωμένες ή μηδενικές εξασφαλίσεις

- Η δημόσια εγγύηση αντικαθιστά μέρος/σύνολο εξασφαλίσεων
- Κρίσιμο για μικρές εκμεταλλεύσεις
- Ιδιαίτερα σημαντικό για νέους γεωργούς χωρίς περιουσιακά στοιχεία

Δημιουργία πιστωτικού ιστορικού

- Πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα για πρώτη φορά
- Η ομαλή αποπληρωμή χτίζει αξιοπιστία
- Διευκόλυνση μελλοντικών χρηματοδοτήσεων χωρίς δημόσια στήριξη

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Η γενική λογική των χρηματοδοτικών εργαλείων

Μηχανισμοί, εργαλεία και συνδυασμοί

Τι είναι τα χρηματοδοτικά εργαλεία;

Μέτρα χρηματοδοτικής στήριξης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, που παρέχονται σε συμπληρωματική βάση, για την αντιμετώπιση αποτυχιών της αγοράς ή μη βέλτιστων επενδυτικών καταστάσεων — μέσω δανείων, εγγυήσεων ή ιδίων κεφαλαίων.

Βασικές μορφές

Εγγυήσεις

Ο δημόσιος πόρος καλύπτει μέρος του κινδύνου απώλειας

Δάνεια

Ο δημόσιος πόρος παρέχει μέρος ή σύνολο κεφαλαίου δανείου

Ίδια κεφάλαια

Ο δημόσιος πόρος συμμετέχει στο κεφάλαιο επιχειρήσεων

Βασική αρχή: Τα ΧΕ δεν παρέχονται απευθείας — υλοποιούνται μέσω Ενδιάμεσων Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών (ΕΧΟ) (τράπεζες, πάροχοι μικροπιστώσεων)

Εγγύηση Πρώτης Ζημίας Χαρτοφυλακίου

First Loss Portfolio Guarantee — Η γενική ιδέα

Πώς λειτουργεί

Guarantee Rate (ποσοστό εγγύησης)

Το ποσοστό κάθε μεμονωμένου δανείου που καλύπτεται από την εγγύηση. Σε περίπτωση αθέτησης, το Ταμείο αποζημιώνει τον EXO για αυτό το ποσοστό.

Cap Rate (ανώτατο όριο χαρτοφυλακίου)

Το μέγιστο ποσοστό ζημιών που μπορεί να καλύψει το Ταμείο στο σύνολο του χαρτοφυλακίου. Περιορίζει τη συνολική έκθεση του δημόσιου πόρου.

Δάνεια με Επιμερισμό Κινδύνου

Risk Sharing Loans — Η γενική ιδέα

Πώς λειτουργεί

Κάθε δάναιο αποτελείται από:

Ο κίνδυνος μοιράζεται αναλογικά. Το δημόσιο μέρος παρέχεται με 0% επιτόκιο, μειώνοντας σημαντικά το κόστος για τον τελικό αποδέκτη.

Σύγκριση των δύο εργαλείων

Χαρακτηριστικό	Εγγύηση Πρώτης Ζημίας Χαρτοφυλακίου	Μικρο-δάνεια με Επιμερισμό Κινδύνου
Μηχανισμός	Εγγύηση ποσοστού δανείου από δημόσιο ταμείο	Παροχή μέρους κεφαλαίου δανείου από δημόσιο πόρο
Κατανομή κινδύνου	20-80% ανά δάνειο, έως 35% στο χαρτοφυλάκιο	Αναλογικά (έως 50% δημόσιο, ≥50% EXO)
Ύψος δανείου	Από μικρά έως μεγάλα δάνεια	Μικρά δάνεια
Κατάλληλο για	Μεσαίες/μεγάλες επενδύσεις σε εκμεταλλεύσεις και μεταποίηση – σημαντικά ποσά κεφαλαίου κίνησης	Μικρές επενδύσεις, μικρές εκμεταλλεύσεις, πρώτη πρόσβαση σε δανεισμό – μικρά ποσά κεφαλαίου κίνησης
Πλεονέκτημα	Μεγαλύτερη μόχλευση, ευελιξία στο ύψος δανείου	0% επιτόκιο δημόσιου μέρους, πολύ μικρές εξασφαλίσεις

Ο ρόλος του συνδυασμού με επιχορηγήσεις & τεχνική στήριξη

Ρευστότητα

Το ΧΕ παρέχει ρευστότητα που διευκολύνει την υλοποίηση επιχορηγούμενης πράξης (ιδιωτική συμμετοχή)

Ασφάλεια

Η επιχορήγηση μειώνει το ρίσκο για τον ΕΧΟ — διευκολύνει την έγκριση δανείου

Επιδότηση επιτοκίου - Τεχνική στήριξη

Ενισχύει τη ζήτηση και τη σωστή χρήση του ΧΕ — κρίσιμη για μικρούς δικαιούχους

Δύο τρόποι συνδυασμού

Ενιαία πράξη

Δάνειο + επιχορήγηση + τεχνική βοήθεια σε μία πράξη.
Απλούστερη διαχείριση, ελκυστικότερο για τον αποδέκτη.

Ξεχωριστές πράξεις

Δάνειο ΧΕ + ξεχωριστή επιχορήγηση (π.χ. σχέδια βελτίωσης, αναπτυξιακός νόμος). Μεγαλύτερη ευελιξία αλλά πολυπλοκότερος συντονισμός.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

Τα ελληνικά χρηματοδοτικά εργαλεία στο ΣΣ ΚΑΠ 2023-2027

Δομή, λειτουργία και κανόνες εφαρμογής

Επισκόπηση: Δύο εργαλεία για τον αγροδιατροφικό τομέα

Δάνεια με εγγύηση

Μικρο-δάνεια με Επιμερισμό Κινδύνου

Κοινός στόχος: Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και μεταποιητικές επιχειρήσεις αγροδιατροφικού τομέα (τελικό προϊόν του Παραρτήματος Ι της ΣΛΕΕ)

Κοινός Διαχειριστής: Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα ΕΑΤ)

Κοινός σκοπός δανείων: Δάνεια για επενδύσεις ή/και κεφάλαιο κίνησης

Κοινή πύλη για την κατάθεση αιτήσεων: Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ)

Αναμένεται να καθοριστούν, μετά από πρόσκληση του Διαχειριστή, οι Τράπεζες που θα συμμετέχουν

Εργαλείο εγγύησης: Ειδικές προβλέψεις

Ύψος δανείου

Δάνεια για επενδύσεις: €25.000 – €3.500.000 | Δάνεια για κεφάλαιο κίνησης: €25.000 – €500.000

Επιδότηση επιτοκίου

Επιδότηση επιτοκίου EXO 4% για 4 έτη

Συμβουλευτική στήριξη

€800 ανά δικαιούχο

Συνδυασμός σε ενιαία πράξη

Εγγύηση + επιδότηση επιτοκίου + τεχνική βοήθεια σε μία ενιαία πράξη — απλούστερη διαχείριση, ελκυστικότερο πακέτο

Ειδική πρόβλεψη: Νέοι Γεωργοί

Δάνεια με εγγύηση

Κατ' αποκοπή ποσό
(επιχορήγηση εγκατάστασης)

+

Εγγύηση δανείου
(χρηματοδοτικό εργαλείο)

= Ενιαία πράξη

Βασικοί κανόνες

- ✓ Ύψος δανείου: €10.000 – €50.000
- ✓ Το ποσό της επιχορήγησης ανέρχεται μέχρι 80% του δανείου. Π.χ. δάνειο €50.000 συνοδεύεται από €40.000 επιχορήγηση
- ✓ Εφαρμόζονται οι κανόνες χρηματοδοτικών εργαλείων στο σύνολο της πράξης (πχ αγορά γης, ζωικού κεφαλαίο, ετήσιων φυτών)

Εργαλείο μικρο-δανείων: Ειδικές προβλέψεις

Ύψος δανείου

Δάνεια για επενδύσεις: €10.000 – €50.000 για επενδύσεις ή/και κεφάλαιο κίνησης

Επιδότηση επιτοκίου

Πλήρης επιδότηση επιτοκίου EXO για 2 έτη

Συμβουλευτική στήριξη

€800 ανά δικαιούχο

Συνδυασμός σε ενιαία πράξη

Εγγύηση + επιδότηση επιτοκίου + τεχνική βοήθεια σε μία ενιαία πράξη — απλούστερη διαχείριση, ελκυστικότερο πακέτο

Κοινοί κανόνες εφαρμογής

Επιλογή τελικών αποδεκτών

- ✓ Πιστοληπτική ικανότητα αποδέκτη
- ✓ Βιωσιμότητα επενδυτικού σχεδίου
- ✓ Σειρά προτεραιότητας (ημερομηνία αίτησης)
- ✓ Επαλήθευση επιλεξιμότητας από ΕΧΟ

Κανόνες συνδυασμού

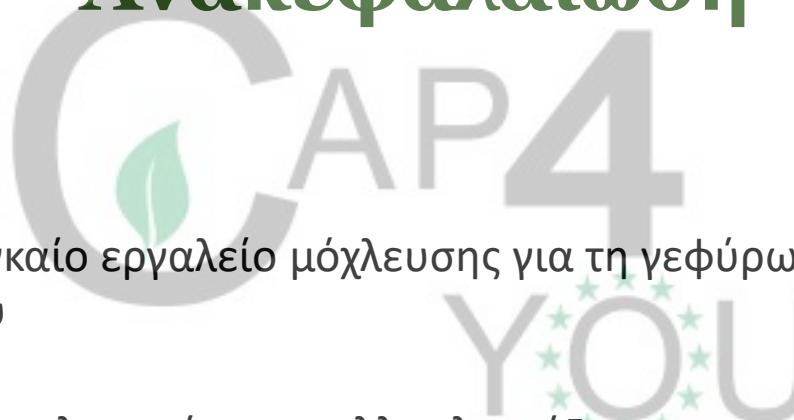
- ✓ Ξεχωριστά αρχεία κάθε πηγής στήριξης
- ✓ Σύνολο στήριξης \leq σύνολο δαπάνης
- ✓ Αποφυγή διπλής χρηματοδότησης
- ✓ Επιχορηγήσεις \neq εξόφληση δανείων

Ακαθάριστο Ισοδύναμο Επιχορήγησης

Υπολογίζεται από τους ΕΧΟ. Τελεί υπό έλεγχο κρατικής ενίσχυσης.
 $\text{Άθροισμα επιχορήγησης} + \text{ΑΙΕ} \leq \text{χαμηλότερη ένταση ενίσχυσης.}$

Ανακεφαλαίωση

- ✔ Τα ΧΕ αποτελούν αναγκαίο εργαλείο μόχλευσης για τη γεφύρωση του χρηματοδοτικού κενού
- ✔ Η μόχλευση και η ανακυκλωσιμότητα πολλαπλασιάζουν τον αντίκτυπο κάθε ευρώ δημοσίου πόρου
- ✔ Ο συνδυασμός με επιχορηγήσεις και τεχνική στήριξη ενισχύει σημαντικά την αποτελεσματικότητα
- ✔ Πρακτικές ευκαιρίες για γεωργούς, νέους γεωργούς και μεταποιητικές επιχειρήσεις

Ευχαριστώ πολύ για την
προσοχή σας!

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγούσα αρχή μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές.